

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Magdalena Lambertová

**Výkon rozhodnutí (exekuce) na nepeněžitě
plnění**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Pohl

Katedra: Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 1. 3. 2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 243 613 znaků včetně mezer.

Magdalena Lambertová

V Praze dne 1. 3. 2022

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce, JUDr. Tomáši Pohlovi, za cenné připomínky, podněty a věcnou kritiku při zpracování této práce, jeho ochotu, vstřícný přístup a čas, který této práci věnoval. Dále bych chtěla velmi poděkovat svým nejbližším za podporu poskytovanou nejenom během psaní této diplomové práce, ale během celého studia.

Obsah

Úvod.....	1
1. Základní pojmy	4
1.1. Vykonávací řízení (výkon rozhodnutí)	4
1.2. Exekuce.....	5
2. Obecně o výkonu rozhodnutí a exekuci	5
2.1. Tituly pro soudní výkon rozhodnutí a exekuční tituly	6
2.2. Druhy a způsoby soudního výkonu rozhodnutí a exekuce	7
2.3. Návrh na soudní výkon rozhodnutí a exekuční návrh.....	8
2.4. Průběh soudního výkonu rozhodnutí	10
2.5. Průběh exekuce	12
3. Výkon rozhodnutí a exekuce na nepeněžitě plnění	17
3.1. Vyklizení.....	21
3.1.1. Vyklizení bez náhrady	21
3.1.1.1. Nařízení výkonu rozhodnutí vyklizením	21
3.1.1.2. Provedení výkonu rozhodnutí vyklizením	25
3.1.1.3. Úschova a prodej nevyzvednutých věcí.....	30
3.1.2. Vyklizení se zajištěním bytové náhrady	32
3.1.2.1. Nařízení výkonu rozhodnutí vyklizením s náhradou	34
3.1.2.2. Druhy náhrad	36
3.1.2.3. Provedení výkonu rozhodnutí vyklizením s náhradou.....	37
3.1.3. Vliv změny poměrů na vyklizení.....	39
3.1.4. Náklady vyklizení.....	41
3.1.4.1. Náklady soudního výkonu rozhodnutí vyklizením	42
3.1.4.2. Náklady exekuce vyklizením	42
3.2. Odebrání věci	43
3.2.1. Nařízení výkonu rozhodnutí odebráním věci	44
3.2.2. Provedení výkonu rozhodnutí odebráním věci	48
3.2.3. Náhradní opatření věci.....	53
3.2.4. Problematika náhradního uspokojení ve vztahu k šikanózním návrhům oprávněného	55
3.2.5. Náklady odebrání věci	57
3.3. Rozdělení společné věci.....	58
3.3.1. Rozdělení společné věci prodejem	59
3.3.1.1. Náklady výkonu rozhodnutí rozdělením věci prodejem	62
3.3.2. Reálné rozdělení společné věci.....	63

3.3.2.1. Náklady výkonu rozhodnutí reálným rozdělením společné věci.....	65
3.4. Provedení prací a výkonů.....	66
3.4.1. Provedení prací a výkonu u zastupitelného plnění	67
3.4.1.1. Odchytky pro exekuci	69
3.4.1.2. Náklady výkonu rozhodnutí provedením prací a výkonů u zastupitelného plnění.....	70
3.4.2. Provedení prací a výkonu u nezastupitelného plnění	72
3.4.2.1. Odchytky pro exekuci	75
3.4.2.2. Náklady výkonu rozhodnutí provedením prací a výkonů u nezastupitelného plnění.....	76
3.5. Obnovení předešlého stavu	77
Závěr.....	81
Seznam použitých zdrojů	87
Název diplomové práce v českém jazyce, abstrakt v českém jazyce a 3 klíčová slova v českém jazyce	89
Název diplomové práce v anglickém jazyce, abstrakt v anglickém jazyce a 3 klíčová slova v anglickém jazyce	90

Úvod

Ačkoli se může zdát, že výkon rozhodnutí a exekuce stojí trochu v pozadí oproti jiným oborům práva, pravdou je, že jde o obor velmi důležitý, na který nelze zapomínat nebo ho přehlížet. Bez vykonávacího řízení by celé nalézací řízení postrádalo smyslu a účelu. Vždyť jak by například rozsudek o náhradě škody mohl plnit svou funkci, kdyby zde neexistoval žádný státem zaručený způsob, jak se práva přičteného oním rozsudkem domoci, kdyby ze strany povinné osoby nebylo plněno dobrovolně? Bez vykonávacího řízení by bylo oprávněným osobám znemožněno dovolávat se svých práv a spravedlnosti jako takové, což by bylo v rozporu se zákazem *denegatio iustitiae* a s velkou pravděpodobností by to vedlo k tomu, že by lidé brali právo do svých rukou a vymáhali své nároky bez ohledu na práva a svobody povinných osob. Je tedy nezbytně nutné, aby fungoval státem garantovaný systém výkonu rozhodnutí, který by s přihlédnutím ke konkrétnímu případu chránil zájmy obou stran, tedy jak zájmy oprávněné strany, tak povinné strany. Z pohledu oprávněného musí být vykonávací řízení maximálně efektivní, aby se dosáhlo výkonu rozhodnutí pokud možno v plném rozsahu a v co nejkratší době. Naopak z pohledu povinného nesmí být vykonávací řízení šikanózní a likvidační, což je zaručeno stanovením určitých limitů a podmínek pro aplikaci konkrétního způsobu výkonu rozhodnutí, jakož i jejich pořadí, v jakém mají být prováděny, a to od nejmenšího zásahu do majetkových hodnot povinného (např. srážky ze mzdy a jiných příjmů, příkázání pohledávky z účtu u finanční instituce) až po zásah nejcitelnější (zejm. prodej nemovitosti). Jde o projev zásady ochrany povinného, která provází celé vykonávací řízení od začátku až do samého konce. Cílem celého vykonávacího řízení je tedy najít cestu k efektivnímu vymožení nároku oprávněného a současně zajistit co nejšetrnější omezování a zasahování do práv a svobod povinného.

Tato práce, jak už její název napovídá, se bude zaměřovat především na výkon rozhodnutí (exekuci) na nepeněžitě plnění, tedy výkon rozhodnutí v těch případech, kdy se vykonávají rozhodnutí, která ukládají jinou povinnost než zaplacení peněžitě částky¹. Mezi nepeněžitá plnění, na která lze zahájit výkon rozhodnutí, popřípadě exekuci, se řadí vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci a provedení prací a výkonů².

Jelikož je výkon rozhodnutí pro nepeněžitá plnění upraven zejména v občanském soudním řádu a exekuční řád pro exekuce stanoví pouze drobné odchylky pro exekuci provedením prací a výkonů, je ve výkladu pracováno především s pojmem „výkon rozhodnutí“,

¹ § 339 odst. 3 o.s.ř.

² § 258 odst. 2 o.s.ř., § 59 odst. 2 e.ř.

ačkoli jsou určitá specifika pro exekuce upraveny napříč celou prací, a to zejména ohledně nákladů soudního exekutora.

Výkon rozhodnutí pro nepeněžitě plnění je výkonem rozhodnutí, který převážně zasahuje do práva povinného vlastnit majetek dle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“), práva na nedotknutelnost obydlí dle čl. 12 odst. 1 LZPS nebo práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí dle čl. 7 odst. 1 LZPS. Dále zde může být rovněž zasaženo právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti a dobré pověsti dle čl. 10 odst. 1 LZPS. Dochází zde k výkonu rozhodnutí proti vůli povinného, a i když se tak v konkrétním případě může jednat o velmi významný zásah do základních práv a svobod povinné osoby, tento je ospravedlněn právě ochranou práv a svobod oprávněného, v jehož prospěch je výkon rozhodnutí prováděn. Oprávněný v žádném případě nemůže být trestán za to, že povinný své povinnosti uložené mu příslušným soudním nebo jiným vykonatelným rozhodnutím řádně a včas nesplnil dobrovolně a dopustil se tak protiprávního jednání, které je způsobilé významným způsobem oprávněného poškodit.

Skutečnost, že zásah do práv a svobod povinného, ke kterému dochází při výkonu rozhodnutí, musí mít nějaké limity, vyplývá ze samotného ústavního pořádku, konkrétně z čl. 4 odst. 1 LZPS, který stanoví, že „*povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod*“³, jakož dále i z odst. 2 citovaného článku, který umožňuje upravit meze základních práv a svobod za podmínek stanovených LZPS pouze zákonem⁴. Těmito zákony, co se týče výkonu rozhodnutí a exekuce, jsou především zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“ nebo „občanský soudní řád“) a zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád (dále jen „e.ř.“ nebo „exekuční řád“), které podrobně upravují postup, podle kterého soudy a soudní exekutoři provádí nucený výkon soudních a jiných vykonatelných rozhodnutí.

Uvedené se odráží i v jedné ze základních zásad vykonávacího řízení, kterou je zásada přiměřenosti, jenž má v určité míře chránit povinného před negativními dopady výkonu rozhodnutí na jeho postavení.

Ochrana povinného ve vykonávacím řízení však nesmí být příliš velká, aby neznemožňovala dosažení účelu tohoto řízení. V této souvislosti bych se ráda alespoň okrajově zmínila o nově přijímaných novelách vykonávacího řízení, zejména exekuce, které vesměs velmi citelně zmírnily dosavadní průběh exekučního řízení z pohledu povinného. Jako příklad uvádím zvýšení vymáhané částky, u které lze zpeněžit nemovitou věc povinného, ve které má

³ čl. 4 odst. 1 LZPS

⁴ čl. 4 odst. 2 LZPS

povinný místo trvalého pobytu, z 30 000,- Kč na 100 000,- Kč; nová zásada jeden povinný – jeden soupis, povinnost zastavovat tzv. bagatelní exekuce, u kterých výše pohledávky ke dni zahájení exekuce nepřesahovala 1 500,- Kč, nebo zastavování dlouhodobě nevymahatelných exekucí.

Zejména posledně uvedená změna podle mého názoru způsobí, že povinní budou mít motivaci v zákoně stanovenou dobu 6 let nějak přechkat, vyhýbat se provedení exekuce, aby v jejím průběhu nebylo ničeho vymoženo, a budou čekat, až bude soudní exekutor z důvodu dlouhodobé nevymahatelnosti povinen exekuci zastavit. Navíc jsem se za doby své praxe na exekutorském úřadě setkala s nemálem exekučních řízení, která byla vedena i více než 10 let, aniž bylo za tuto dobu cokoli vymoženo, ale nakonec povinný např. zdědil hodnotný majetek, jinak získal peníze nebo se na předmětnou exekuci dostala řada v provádění srážek, a exekuce nakonec skončila jako plně vymožená.

Toto nové řešení se mi nejeví jako spravedlivé pro věřitele, kteří tímto ztratí možnost uspokojit se z případného v budoucnu nabytého majetku povinného. Navíc po 6 letech, kdy v exekuci nebylo ničeho vymoženo, případně po 12 letech, pokud oprávněný složí zálohu, aby v exekučním řízení mohlo být po tuto dobu pokračováno, bude exekuce zastavena definitivně a oprávněný k vymožení své pohledávky nebude moci zahájit nové exekuční řízení, čímž nadobro ztratí možnost svou pohledávku vymoci.

Obávám se, že pokud bude trend zmírňování exekučního řízení včetně snižování náhrady nákladů soudních exekutorů pokračovat, nebude z dlouhodobého hlediska funkce soudních exekutorů udržitelná.

Naprostou souhlasím, že je třeba nějakým způsobem řešit problematiku zadlužování obyvatelstva, ale podle mého názoru by se tento problém měl řešit u jeho vzniku, tedy zadlužování jako takového. Měly by se řešit důvody, proč se lidé zadlužují a proč je jim zadlužování umožněno, když si objektivně nemohou dovolit svůj dluh splácet. Daný problém by se neměl řešit až ve fázi vykonávacího řízení např. zmíněným nuceným zastavováním dlouhodobě nevymahatelných exekucí. Tento způsob řešení spíše v dlužnících vyvolá dojem, že se mohou zadlužit a svůj dluh nesplácet nikdy bez závažnějších negativních následků, jelikož pokud splácet nebudou ani pod tíhou exekučního řízení, bude toto po stanovené době zastaveno, aniž by vyvinuli jakoukoli aktivitu. Toto podle mě není správné řešení tak závažného problému, jako je právě zadlužování.

Tato práce bude ve stručnosti věnována obecnému pojednání o výkonu rozhodnutí a exekuci, jelikož se mi jeví jako důležité nejprve zmínit, jak samotný výkon rozhodnutí a exekuce probíhají a jaké jsou v těchto dvou institutech rozdíly.

Poté se práce přesune ke svému hlavnímu tématu, kterým je výkon rozhodnutí pro nepeněžitě plnění. Bude zde rozebrána právní úprava, její zhodnocení, vývoj a judikatura, která se tohoto tématu týká. Zmíním i své vlastní zkušenosti a problémy, ke kterým při aplikaci předmětných ustanovení dochází, ačkoli samotná právní úprava nepeněžitě plnění je vcelku dobře uchopitelná a stabilní, ačkoli je poměrně stručná a ve velké míře dotvářena odbornou literaturou a judikaturou.

Výhodou je i skutečnost, že až na výjimky uvedené § 72 e.ř. týkající se exekuce provedením prací a výkonů, je právní úprava výkonu rozhodnutí pro nepeněžitě plnění shodná jak pro výkon rozhodnutí, tak exekuci.

1. Základní pojmy

1.1. Vykonávací řízení (výkon rozhodnutí)

Vykonávací řízení, které se dále rozděluje na soudní výkon rozhodnutí a exekuci, je zvláštním samostatným druhem civilního procesu. Účelem vykonávacího řízení je vymožení vykonatelného plnění, které nebylo splněno dobrovolně, čímž vykonávací řízení naplňuje právo na soudní ochranu.⁵

Výkon rozhodnutí je zvláštní fází civilního procesu, která za splnění zákonem předvídaných podmínek následuje po řízení nalézacím. Primárně se předpokládá, že vykonatelným rozhodnutím uloženou povinnost splní povinný dobrovolně. Vykonávací řízení přichází v úvahu pouze tehdy, kdy takto povinný neučiní a je tedy třeba právní ochranu poskytovat oprávněnému i po vydání vykonatelného rozhodnutí.⁶ Touto právní ochranou oprávněného je stanovení zákonných pravidel pro nucený výkon nesplněných vykonatelných rozhodnutí.

Právní úpravu výkonu rozhodnutí obsahuje část šestá o.s.ř., avšak není-li v této části uvedeno jinak, užijí se na výkon rozhodnutí ustanovení předcházejících částí.⁷ Platí tedy vztah subsidiarity mezi částí šestou o.s.ř. a předcházejícími částmi o.s.ř.

V důsledku dvojkolejnosti právní úpravy výkonu rozhodnutí, která byla v České republice zavedena v roce 2001 nabytím účinnosti zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, je třeba důsledně rozlišovat pojmy výkon rozhodnutí a exekuce, které jsou však mnohdy používány jako synonyma.

⁵ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 25 s.

⁶ SMOLÍK, Petr. § 251 [Návrh na soudní výkon rozhodnutí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1164.

⁷ § 254 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Pojem soudní výkon rozhodnutí označuje činnost vykonávanou soudy. Pojem exekuce je naopak používán pro činnost vykonávanou soudními exekutory v rámci samostatného výkonu povolání.⁸

1.2. Exekuce

Jak již bylo uvedeno, exekuce je činnost soudních exekutorů, která směřuje k vymožení pravomocně uložené povinnosti, která nebyla splněna dobrovolně. Hlavní činností soudních exekutorů je tedy nucený výkon exekučních titulů. Při výkonu rozhodnutí exekucí dochází k rozdělení pravomoci mezi soud a soudního exekutora. Soud v exekučním řízení rozhoduje o pověření exekutora, sporném zastavení exekuce apod. a exekutor vykonává veškeré úkony, které exekuční řád výslovně nesvěřuje soudu.⁹

Pro exekuční řízení je naprosto stěžejní osoba soudního exekutora. Dle § 1 odst. 1 e.ř. je soudním exekutorem fyzická osoba, která splňuje předpoklady podle exekučního řádu a kterou stát pověřil exekutorským úřadem.¹⁰ Předpoklady pro výkon funkce soudního exekutora jsou podle § 9 odst. 1 e.ř. svéprávnost, vysokoškolské vzdělání v oboru právo, bezúhonnost, vykonání alespoň tříleté exekutorské praxe a složení exekutorské zkoušky.¹¹

Exekutor vykonává exekuční činnost nezávisle¹² a za úplatu¹³. Tím, že stát na soudního exekutora přenesl některé ze svých pravomocí, vystupuje soudní exekutor při výkonu činnosti jako úřední osoba. Zároveň však tím, že soudní exekutor svou činnost vykonává za úplatu jako svobodné povolání, vystupuje jako podnikatel.

2. Obecně o výkonu rozhodnutí a exekuci

Na úvod je důležité vymežit vztah zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu a zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu. V České republice máme dvojkolejnost právní úpravy vykonávacího řízení v civilních věcech, přičemž oprávněný má možnost volby, zda pro výkon své pohledávky zvolí soudní výkon rozhodnutí podle o.s.ř. nebo exekuce podle e.ř. Důsledkem toho je, že se pravomoci soudu a soudního exekutora částečně překrývají. Nelze to

⁸ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 26 s.

⁹ KASÍKOVÁ, Martina. § 1 [Postavení exekutora]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. *Exekuční řád*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 22.

¹⁰ § 1 odst. 1 zák. č. 120/2001 Sb., exekuční řád

¹¹ § 9 odst. 1 zák. č. 120/2001 Sb., exekuční řád

¹² § 2 odst. 1 zák. č. 120/2001 Sb., exekuční řád

¹³ § 3 odst. 1 zák. č. 120/2001 Sb., exekuční řád

však chápat tak, že by soudy a soudní exekutoři byli postaveni naroveň.¹⁴ Soudy jsou státními orgány, jejichž nezávislost je zaručena Ústavou, a vedle zákonodárství a exekutivy představují soudy jednu ze tří částí dělby moci ve státě. Zatímco soudní exekutoři patří pouze mezi pomocné instituce justičního systému, jejichž činnost podléhá státnímu dohledu Ministerstva spravedlnosti a předsedů okresních soudů v exekučním řádem stanoveném rozsahu.¹⁵

Vztah mezi o.s.ř. a e.ř. je vztahem subsidiarity neboli podpůrnosti. Subsidiarita je vztahem mezi obecnou a zvláštní právní úpravou. Zde je tedy o.s.ř. právní úpravou obecnou a e.ř. právní úpravou zvláštní.¹⁶ Uvedené je zřejmé i z ustanovení § 52 odst. 1 e.ř., podle kterého „Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.“¹⁷

V exekučním řádu je kromě úpravy řízení i samostatná úprava exekučních titulů a způsobů provedení exekuce, a to i když je tato zvláštní úprava převážně shodná s úpravou v občanském soudním řádu.

V oblasti exekučních titulů jsou však mezi soudním výkonem rozhodnutí a exekucí rozdíly. Tyto rozdíly lze spatřovat především v tom, že v soudním výkonu rozhodnutí nelze vykonávat tituly, které lze vykonat ve správním a daňovém řízení. Oproti tomu v exekučním řízení není možné vykonávat soudní rozhodnutí o péči o nezletilé děti (kromě vymáhání výživného) a soudní rozhodnutí ve věcech ochrany proti domácímu násilí.¹⁸

Úprava způsobů soudního výkonu rozhodnutí a způsobů exekuce je rovněž téměř shodná, kdy v podrobnostech odkazuje exekuční řád na právní úpravu v občanském soudním řádu. Rozdíl ve způsobech soudního výkonu rozhodnutí a exekuce lze nalézt ve zvláštním způsobu vynuovení nedoplatku výživného pro nezletilé dítě a zletilé dítě do 26 let, které se studiem připravuje na své budoucí povolání, kdy pro vymožení této povinnosti exekuční řád umožňuje pozastavit řidičské oprávnění povinného, a to dle § 71a e.ř.¹⁹

2.1. Tituly pro soudní výkon rozhodnutí a exekuční tituly

¹⁴ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční.* 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 23 s.

¹⁵ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční.* 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 24 s.

¹⁶ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční.* 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 24 s.

¹⁷ Ust. § 52 odst. 1 zák. č. 120/2001 Sb., exekuční řád

¹⁸ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční.* 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 24 s.

¹⁹ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční.* 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 24,25 s.

Cílem vykonávacího řízení je vynucení plnění, které vyplývá z rozhodnutí nebo jiného aktu, který toto plnění autoritativně stanovuje. Toto rozhodnutí je označováno jako titul pro soudní výkon rozhodnutí nebo exekuční titul.²⁰ Nejdůležitější podmínkou pro to, aby rozhodnutí mohlo být titulem pro výkon rozhodnutí, je jeho vykonatelnost. Vykonatelnost je vlastnost soudního rozhodnutí, která umožňuje vynucení povinnosti stanovené tímto rozhodnutím, a to i proti vůli povinného účastníka.²¹

Titul pro soudní výkon rozhodnutí nebo exekuční titul s potvrzením o jeho vykonatelnosti (tzv. doložka vykonatelnosti) musí být přiložen k návrhu na soudní výkon rozhodnutí nebo exekuci, jak vyplývá z § 261 odst. 2 o.s.ř. a § 38 odst. 2 e.ř. Výjimkou, kdy k návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí není třeba přiložit titul pro soudní výkon rozhodnutí, je případ, kdy se návrh na výkon rozhodnutí podává u soudu, který o věci rozhodoval jako soud prvního stupně.²² Obdobnou výjimku upravoval i exekuční řád, když nebylo třeba k exekučnímu návrhu připojovat exekuční titul s vyznačenou doložkou vykonatelnosti v případě, kdy exekuční titul vydal exekuční soud.²³ Ke dni 1. 1. 2022 však byla tato výjimka z § 38 odst. 2 e.ř. vypuštěna, a i když se tak podle mého názoru stalo pouze v důsledku chyby v legislativním procesu, je od zmíněného data nutné k exekučnímu návrhu vždy připojit exekuční titul s vyznačenou doložkou vykonatelnosti.

V textu bude dále pro zjednodušení pracováno s pojmem „exekuční titul“ jako označení obou pojmů, tedy exekučního titulu a titulu pro soudní výkon rozhodnutí.

2.2. Druhy a způsoby soudního výkonu rozhodnutí a exekuce

Základní druhy soudního výkonu rozhodnutí, resp. exekuce, se podle povahy plnění, které má být vymoženo, dělí na výkon rozhodnutí nebo exekuci pro plnění peněžité a pro plnění nepeněžité.

Pokud jde o peněžité plnění, má oprávněný při soudním výkonu rozhodnutí povinnost navrhnout konkrétní způsob provedení výkonu rozhodnutí. Naopak při výkonu rozhodnutí pro plnění nepeněžité tento způsob výkonu rozhodnutí vyplývá přímo z titulu pro soudní výkon rozhodnutí a oprávněný tak tuto povinnost ani možnost nemá.²⁴

²⁰ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční.* 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 30 s.

²¹ KNAPILOVÁ, Alena. Vykonatelnost rozhodnutí v civilním řízení. In: HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.

²² § 261 odst. 2 poslední věta zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

²³ § 38 odst. 2 in fine zák. č. 120/2001 Sb., exekučního řádu (znění platné do 31. 12. 2021)

²⁴ § 261 odst. 1 věta druhá a contrario zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Jednotlivé způsoby soudního výkonu rozhodnutí, příp. exekuce, tak rozlišujeme podle toho, co konkrétně se postihuje, z čeho má být pohledávka oprávněného vymožena.²⁵

Z povahy věci jsou v o.s.ř. a e.ř. upraveny způsoby výkonu rozhodnutí, resp. exekuce, různě vzhledem k tomu, zda jde o výkon rozhodnutí, resp. exekuci, pro plnění peněžité nebo pro plnění nepeněžité.

Ust. § 258 odst. 1 o.s.ř. taxativně vypočítává způsoby výkonu rozhodnutí, kterými jsou srážky ze mzdy, příkázání pohledávky, správa nemovité věci, prodej movitých věcí a nemovitých věcí, postižení závodu a zřízení soudcovského zástavního práva k nemovitým věcem.

Exekuční řád má v § 59 svou vlastní úpravu způsobu provedení exekuce, která se však od úpravy v o.s.ř. liší jen nepatrně. Exekuční řád umožňuje vedle srážek ze mzdy i srážky z jiných příjmů (např. postižení průmyslových práv) a dále upravuje speciální způsob provedení exekuce, kterým je pozastavení řidičského oprávnění. Naopak zřízení exekutorského zástavního práva podle exekučního řádu není způsobem provedení exekuce, ale na základě § 73a e.ř. se zřizuje v samostatném řízení.

Pokud jde o výkon rozhodnutí pro nepeněžité plnění, tak to lze dle § 258 odst. 2 o.s.ř. podle povahy věci provést vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci a provedením prací a výkonů. Tato úprava je shodná s úpravou exekučního řádu v § 59 odst. 2 e.ř.

Dalším svébytným způsobem výkonu rozhodnutí, resp. exekuce je dle § 258 odst. 3 o.s.ř. a § 59 odst. 3 e.ř. prodej zástavy.

2.3. Návrh na soudní výkon rozhodnutí a exekuční návrh

Vykonávací řízení a exekuci lze zahájit pouze na návrh oprávněného, a to dle § 261 odst. 1 věta první o.s.ř. pro soudní výkon rozhodnutí a dle § 35 odst. 1 ve spojení s § 37 odst. 1 e.ř. pro exekuci. Platí zde tedy dispoziční zásada.

Tento návrh na soudní výkon rozhodnutí a exekuční návrh musí obsahovat jak obecné náležitosti vyplývající z § 42 odst. 4 o.s.ř, tak zvláštní náležitosti upravené v § 261 o.s.ř. a v případě exekuce v § 38 e.ř.

Návrh na soudní výkon rozhodnutí se podává k místně příslušnému soudu, kterým je dle § 252 odst. 1 ve spojení s § 85 o.s.ř. obecný soud povinného. Věcně příslušnými soudy jsou dle § 9 o.s.ř. okresní soudy.

²⁵ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční.* 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 34 s.

Exekuční návrh se podává přímo k soudnímu exekutorovi, kterého oprávněný označí v exekučním návrhu, a soudní exekutor poté v souladu s § 43a odst. 1 e.ř. požádá exekuční soud nejpozději do 15 dnů ode dne doručení návrhu o pověření a nařízení exekuce. Exekuční soud do 15 dnů od doručení žádosti o pověření toto vydá dle § 43a odst. 3 e.ř., nebo udělí exekutorovi pokyn, aby exekuční návrh částečně nebo úplně odmítl nebo zamítl nebo aby exekuční řízení zastavil, a to na základě § 43a odst. 6 e.ř. Uvedeným pokynem je soudní exekutor vázán.

Hlavní rozdíl mezi návrhem na soudní výkon rozhodnutí a exekučním návrhem lze spatřovat v tom, že návrh na soudní výkon rozhodnutí musí obsahovat způsob, jakým má být výkon rozhodnutí proveden, pokud jde o výkon rozhodnutí ukládající zaplacení peněžité částky²⁶ a zároveň lze soudní výkon rozhodnutí podle § 263 odst. 1 o.s.ř. nařídit pouze v takovém rozsahu, jaký navrhl oprávněný. Předpokládá se zde tedy, že oprávněný má určité informace o majetku povinného, případně může využít institutu prohlášení o majetku dle § 260a a následující o.s.ř.

V případě exekučního návrhu tato povinnost stanovena není, jelikož soudní exekutor sám zjišťuje majetek povinného a rozhoduje o způsobech provedení exekuce, což vyplývá z § 47 odst. 1 e.ř. Při výběru způsobu provedení exekuce je však soudní exekutor vázán zásadou přiměřenosti. Tato zásada se promítá již do § 47 odst. 1 e.ř., kdy toto ustanovení stanoví, že soudní exekutor je povinen zvolit takový způsob provedení exekuce, který není zřejmě nevhodný, a to zejména s ohledem na výši vymáhané pohledávky a cenu věci, ze které má být tato pohledávka uspokojena. Dále je tato zásada detailně upravena v § 58 e.ř., který v odstavci 1 stanovuje, že exekuci lze provést pouze způsoby uvedenými v exekučním řádu a zajistit majetek k provedení exekuce lze jen v rozsahu, který bezpečně postačuje k uhrazení vymáhané pohledávky včetně příslušenství. Dále toto ustanovení v odstavci 2 vymezuje hierarchii jednotlivých způsobů provedení exekuce, tedy v jakém pořadí mají být jednotlivé způsoby provedení exekuce uplatněny, nebrání-li to účelu exekuce, a to od nejméně invazivního způsobu, jako je přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, až po způsob, který zasahuje do majetku povinného nejvíce, čímž je prodej nemovitých věcí, které povinný používá k bydlení pro sebe a svou rodinu.

Obdobně je však při soudním výkonu rozhodnutí vázán i soud, když dle § 263 odst. 2 o.s.ř i přes to, že oprávněný navrhne výkon rozhodnutí několika způsoby zároveň, i když k vymožení jeho pohledávky zřejmě stačí jen některý z nich, nařídí soud výkon rozhodnutí pouze tímto dostačujícím způsobem. Navíc na základě § 264 o.s.ř. může soud nařídit výkon

²⁶ § 261 odst. 1 věta druhá zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

rozhodnutí jiným způsobem, než navrhuje oprávněný, pokud je tento oprávněným navrhovaný způsob výkonu rozhodnutí zřejmě nevhodný zejména s ohledem na výši vymáhané pohledávky oprávněného a ceny věci, z níž má být tato pohledávka uspokojena.

2.4. Průběh soudního výkonu rozhodnutí

U soudního výkonu rozhodnutí můžeme rozlišovat dvě až tři fáze. Fází první je nařízení soudního výkonu rozhodnutí, fází druhou je provedení soudního výkonu rozhodnutí a v případech, kdy je třeba výtěžek výkonu rozhodnutí rozvrhnout mezi více oprávněných nacházíme ještě fázi třetí, kterou je rozvrh výtěžku.²⁷

Jak již bylo uvedeno výše, soudní výkon rozhodnutí lze nařídit pouze na návrh oprávněného. Pokud návrh obsahuje všechny požadované náležitosti, soud výkon rozhodnutí nařídí usnesením²⁸, proti kterému je přípustné odvolání, které však ke svému úspěšnému uplatnění musí splňovat náležitosti upravené v § 205 a násl. o.s.ř. Pokud však návrh na soudní výkon rozhodnutí trpí vadami, postupuje soud v souladu s § 43 odst. 1 o.s.ř. tak, že oprávněného vyzve k opravě nebo doplnění návrhu a určí mu k tomu přiměřenou lhůtu.

Poté, co usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabude právní moci, přechází soudní výkon rozhodnutí do fáze jeho provedení. Po pravomocném nařízení soudního výkonu rozhodnutí postupuje soud z úřední povinnosti tak, aby byl naplněn účel vykonávacího řízení, tedy aby došlo k uspokojení vymáhaného plnění.

S fází provedení výkonu rozhodnutí, ale i exekuce, úzce souvisejí instituty inhibitoria a arrestatoria. Institut inhibitoria zakazuje povinnému disponovat svým majetkem. Zabraňuje tomu, aby povinný po doručení usnesení o nařízení soudního výkonu rozhodnutí majetek, který má být výkonem rozhodnutí postižen, zcizil, zatížil, znehodnotil a podobně a zmařil tak provedení výkonu rozhodnutí. Institut arrestatoria naopak ukládá povinnost třetím osobám, vůči kterým má povinný nějakou pohledávku. Tyto třetí osoby se označují jako poddlužníci. Arrestatorium tak spočívá v zákazu poddlužníkovi vyplatit předmětnou pohledávku povinnému a ukládá poddlužníkovi povinnost vyplatit pohledávku přímo oprávněnému. Tímto poddlužníkem může být zejména plátce mzdy povinného nebo banka, u které má povinný účet.²⁹ Pokud poddlužník poruší povinnost vyplývající mu z arrestatoria, může se oprávněný

²⁷ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční.* 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 49 s.

²⁸ § 254 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

²⁹ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční.* 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 27 s.

domáhat vyplacení předmětných peněžních částek, které mu měly být vyplaceny poddlužníkem, takzvanou poddlužnickou žalobou.³⁰

V průběhu soudního výkonu rozhodnutí může dojít k odkladu provedení výkonu rozhodnutí. To znamená, že se výkon rozhodnutí dočasně neprovádí.³¹ K odkladu výkonu rozhodnutí může dojít buď na návrh povinného, nebo o odkladu rozhodne soud i bez návrhu.

O odkladu výkonu rozhodnutí rozhodne soud na návrh povinného dle § 266 odst. 1 o.s.ř. v situacích, kdy se povinný beze své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen. Aby soud mohl odložit výkon rozhodnutí, musí být podmínky upravené v tomto ustanovení splněny kumulativně.

Dále ustanovení § 266 odst. 2 o.s.ř. stanoví, že soud může odložit provedení výkonu rozhodnutí i bez návrhu v případě, kdy lze očekávat, že bude výkon rozhodnutí zastaven. V této druhé situaci se odkladem výkonu rozhodnutí zabraňuje tomu, aby nedocházelo k vymáhání plnění, které by posléze bylo nutné vrátit povinnému, např. z důvodu, že v průběhu výkonu rozhodnutí bylo zahájeno soudní řízení o zrušení vyživovací povinnosti a lze tak rozumně předpokládat, že odpadne důvod soudního výkonu rozhodnutí.

Účelem odkladu provedení soudního výkonu rozhodnutí je tedy předejít nepříznivým a případně i neodčinitelným následkům, které by mohl neprodlený výkon rozhodnutí pro povinného mít.

Vzhledem k tomu, že odklad výkonu rozhodnutí je dočasným opatřením, je potřeba, aby v rozhodnutí soudu byla vždy uvedena doba, po kterou je výkon rozhodnutí odložen. Po uplynutí této doby pak soud pokračuje v provedení výkonu rozhodnutí bez nutnosti o tom rozhodnout. Pokud však v usnesení o povolení odkladu výkonu rozhodnutí doba, po kterou se výkon rozhodnutí odkládá, uvedena není, musí soud o pokračování v provádění výkonu rozhodnutí rozhodnout usnesením, proti kterému je přípustné odvolání.³²

Po fázi provedení výkonu rozhodnutí a případném rozvrhu výtěžku už následuje pouze skončení soudního výkonu rozhodnutí. Soudní výkon rozhodnutí může skončit vymožením plnění, bezvysledností nebo zastavením výkonu rozhodnutí.

³⁰ WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 87 s.

³¹ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 53 s.

³² LEVÝ, Jiří. § 266 [Odklad provedení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 18.

Vymožením plnění je výkon rozhodnutí skončen, pokud je uspokojeno vymáhané plnění. Vykonávací řízení tedy naplnilo svůj účel a končí. O vymožení soud nevydává žádné formální rozhodnutí.

Bezvýsledností je výkon rozhodnutí ukončen v případě, kdy vymáhaná povinnost splněna nebude. Výkon rozhodnutí zde opět končí bez formálního rozhodnutí. Může však dojít i k zastavení výkonu rozhodnutí dle § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř., tedy v případě, kdy v průběhu výkonu rozhodnutí vyjde najevo, že možný výtěžek nebude stačit ani k pokrytí nákladů výkonu rozhodnutí. Pokud výkon rozhodnutí skončí tímto způsobem, pohledávka oprávněného nezaniká a může být dále vymáhána.

Výkon rozhodnutí může být dále zastaven usnesením soudu, proti kterému je přípustné odvolání. Obecnou právní úpravu zastavení výkonu rozhodnutí upravuje § 268 o.s.ř., u jednotlivých způsobů výkonu rozhodnutí však mohou být zakotveny i zvláštní důvody zastavení výkonu rozhodnutí.³³ Tak tomu je např. v § 290 o.s.ř., kdy soud zastaví nařízený výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, pokud povinný po dobu jednoho roku nepobírá mzdu žádnou nebo pouze v takové výši, že z ní není možné srážky provádět.

K zastavení soudního výkonu rozhodnutí může dojít buď zcela, nebo z části. Záleží na tom, jestli se důvod zastavení týká výkonu rozhodnutí jako takového nebo jen jeho části. Částečně bude výkon rozhodnutí zastaven např. z důvodu porušení zásady přiměřenosti nebo u částečného plnění z konkursu povinného po jeho skončení.³⁴

Výkon rozhodnutí s sebou samozřejmě nese náklady řízení. Jednotlivé druhy nákladů řízení jsou upraveny v § 137 o.s.ř., ze kterých se při výkonu rozhodnutí uplatní zejména hotové výdaje účastníků (zde především oprávněného) a jejich zástupců, včetně soudního poplatku, odměna za zastupování a náklady spojené s prováděním výkonu rozhodnutí.

V souladu s § 270 odst. 1 o.s.ř. uloží soud již v nařízení soudního výkonu rozhodnutí povinnost k náhradě nákladů výkonu rozhodnutí povinnému, jelikož vznik těchto nákladů zapříčinil povinný svým protiprávním jednáním, tedy že povinnost, která mu byla uložena pravomocným a vykonatelným titulem, řádně a včas nesplnil dobrovolně.³⁵

2.5. Průběh exekuce

³³ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 55 s.

³⁴ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 57 s.

³⁵ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 58 s.

Zatímco vzhledem k účelu a způsobům výkonu rozhodnutí, resp. exekuce, se od sebe soudní výkon rozhodnutí a exekuce zásadně neliší, lze shledat podstatné rozdíly co do průběhu řízení.³⁶ Tomu napovídá i skutečnost, že je exekuce a její průběh upravena v samostatném zákoně, kterým je zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád.

Jak už bylo zmíněno výše, v souladu s § 28 e.ř. si exekutora, který exekuční řízení provede, zvolí v exekučním návrhu oprávněný. Oprávněný tak ve volbě soudního exekutora není ničím limitován. Jedinou výjimkou z této svobodné volby oprávněného je vyloučení soudního exekutora pro podjatost dle § 29 e.ř.

Na základě § 52 odst. 2 e.ř. je exekutor oprávněn vykonat všechny úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy jinak svěřují při provedení výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soudu, nestanoví-li exekuční řád jinak. Zároveň se úkony soudního exekutora považují za úkony exekučního soudu, jak je upraveno v § 28 e.ř., jde tedy o úkony a rozhodnutí vydaná soudem prvního stupně. Toto však neznamená, že by soudní exekutor mohl činit veškeré úkony, které jsou svěřeny soudu, a že by jejich činnost byla postavena naroveň. Některé úkony v exekučním řízení jsou naopak vyhrazeny pouze soudu. Mezi tyto úkony, které může činit pouze soud, patří pověření soudního exekutora provedením exekuce nebo rozhodnutí o změně soudního exekutora.³⁷

Naprosto stěžejním ustanovením pro průběh exekučního řízení je § 46 odst. 1 e.ř., které stanoví, že exekutor postupuje v exekuci rychle a účelně; při tom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem. Tato zásada nejenže obsahuje několik zásad a pravomocí postupu soudního exekutora, ale rovněž vytyčuje hranice postupu soudního exekutora.³⁸ Z tohoto ustanovení dále vyplývá, že soudní exekutor je na základě zásady oficiality, která exekuční řízení ovládá po jejím nařízení, povinen provést veškeré úkony, které směřují k naplnění exekučního řízení, i bez návrhu, a to neprodleně po svém pověření, a podle informací, které o povinném a jeho majetkových poměrech zjistí. Dále soudní exekutor určí způsob, případně způsoby, kterými bude exekuce prováděna, aby pokud možno dosáhla svého účelu v co nejkratší době.³⁹

³⁶ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 60 s.

³⁷ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 61 s.

³⁸ WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 97 s.

³⁹ KASÍKOVÁ, Martina. § 46 [Provádění exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. *Exekuční řád*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 11.

Jak už bylo uvedeno výše, exekuční řízení se na základě dispoziční zásady zahajuje pouze na návrh oprávněného, který je adresován soudnímu exekutorovi, kterého v tomto exekučním návrhu zvolí oprávněný.

Pokud exekuční návrh neobsahuje všechny požadované náležitosti dle § 38 e.ř. nebo je nesrozumitelný nebo neurčitý, vyzve soudní exekutor oprávněného k opravě nebo doplnění exekučního návrhu a určí mu k tomu lhůtu 15 dnů od doručení této výzvy. Výzva k opravě či doplnění musí zároveň obsahovat poučení o tom, jakým způsobem má být oprava či doplnění provedeno, a dále o následku, který nastane, není-li návrh v určené lhůtě doplněn či opraven. Tímto negativním následkem je odmítnutí exekučního návrhu.⁴⁰

Po obdržení exekučního návrhu případně jeho opravy či doplnění, pokud exekuční návrh neobsahoval všechny zákonem požadované náležitosti nebo byl nesrozumitelný nebo neurčitý, musí soudní exekutor v souladu s ust. § 43a odst. 1 e.ř. do 15 dnů požádat exekuční soud o pověření a nařízení exekuce. Exekuční soud poté do 15 dnů od doručení žádosti o pověření dle § 43a odst. 3 e.ř. vydá pověření, jestliže jsou pro to splněny všechny zákonem stanovené předpoklady. Toto pověření není soudním rozhodnutím a nedoručuje se účastníkům řízení (§ 43a odst. 5 e.ř.). Pokud však nejsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro vedení exekuce, soud exekutorovi udělí na základě § 43a odst. 6 e.ř. závazný pokyn, aby exekuční návrh částečně nebo úplně odmítl nebo zamítl nebo aby exekuční řízení zastavil.

Okamžik vydání pověření je důležitý zejména z toho hlediska, že dle § 35 odst. 3 e.ř. může exekutor začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného nejdříve po vydání tohoto pověření. Do té doby soudní exekutor nesmí činit žádné úkony směřující k provedení exekuce, nemůže zasílat žádosti o součinnost třetím osobám, vydávat exekuční příkazy a nesmí zatím ani nijak kontaktovat povinného.

Poté, co je soudnímu exekutorovi doručeno pověření, musí nejpozději do 15 dnů zaslat oprávněnému vyrozumění o zahájení exekuce, a to dle § 44 odst. 1 e.ř. Toto ustanovení dále soudnímu exekutorovi ukládá povinnost dané vyrozumění o zahájení exekuce zaslat povinnému do vlastních rukou nejpozději s prvním exekučním příkazem. Spolu s vyrozuměním o zahájení exekuce soudní exekutor povinnému dále zasílá exekuční titul a výzvu podle § 46 odst. 6 e.ř.

Doručení vyrozumění o zahájení exekuce má významný vliv na postavení povinného, neboť dle § 44a odst. 1 e.ř. nesmí od této chvíle nakládat se svým majetkem, a to pouze s výjimkou běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a dále s výjimkou udržování a správy

⁴⁰ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 64 s.

majetku. Doručení vyrozumění o zahájení exekuce se tak zakládá generální inhibitorium. Pokud však povinný tento zákaz poruší, nelze bez dalšího hovořit o neplatném právním jednání. Právní jednání povinného, kterým dojde k porušení generálního inhibitoria, se považuje za platné, pokud soudní exekutor, oprávněný nebo přihlášený věřitel nevznese námitku neplatnosti. Oprávněná osoba se tedy musí neplatnosti dovolat a jedná se tak pouze o neplatnost relativní.

Účinkům generálního inhibitoria se může povinný bránit. Tato možnost vyplývá z ust. § 44a odst. 2 e.ř. a uplatní se v případě, že povinný složí u soudního exekutora částku ve výši vymáhané pohledávky, nákladů exekuce a nákladů oprávněného a zároveň navrhne zrušení generálního inhibitoria, tedy zákazu dispozic s majetkem. O tomto návrhu musí soudní exekutor rozhodnout ve lhůtě 7 dnů ode dne, kdy mu byl tento návrh doručen.

Další obranou povinného je návrh na zúžení generálního inhibitoria podle § 44a odst. 3 e.ř., který může povinný podat v případě, kdy povinný vlastní majetek, jehož hodnota převyšuje hodnotu vymáhané pohledávky. Soudní exekutor poté rozhodne o tom, že se generální inhibitorium nevztahuje na majetek, který povinný uvede v návrhu, pokud doloží, že je jeho zbývající majetek dostačující.

Výše již bylo zmíněno, že spolu s vyrozuměním o zahájení exekuce soudní exekutor doručí povinnému výzvu k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti dle § 46 odst. 6 e.ř. V této výzvě soudní exekutor vyčíslí vymáhaný nárok, zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného a zároveň vyzve povinného, aby uvedené uhradil ve lhůtě 30 dnů od doručení této výzvy. Pokud povinný ve výzvě vyčíslenou povinnost ve stanovené lhůtě neuhradí, soudní exekutor exekuci provede.

K provedení exekuce dojde způsobem, případně způsoby, které určí soudní exekutor. Ten na základě součinnosti třetích osob podle § 33 – 33f e.ř. zjišťuje majetkové poměry povinného a podle takto zjištěných informací určí způsoby provedení exekuce, vydává exekuční příkazy a poté, co tyto exekuční příkazy nabydou právní moci, exekuci provede. Dle § 47 odst. 1 třetí věty e.ř. nesmí soudní exekutor zvolit takový způsob provedení exekuce, který je zjevně nevhodný, a to zejména s ohledem na výši dluhu a hodnotu předmětu, ze kterého má být vymáhaná povinnost uspokojena.

Vydání exekučního příkazu, kterým je postižena konkrétní majetková hodnota povinného, má na postavení povinného takový dopad, který spočívá v tom, že v souladu s § 47 odst. 6 e.ř. povinný nesmí s tímto majetkem nijak nakládat, zcizit ho nebo zatížit. Vzniká tak ve vztahu k tomuto majetku povinného speciální inhibitorium, jehož porušení má za následek absolutní neplatnost tohoto právního jednání povinného. Neplatnost tedy nastává přímo ze

zákona, aniž by se jí musel kdokoli dovolávat. Nejedná se však o zúžení inhibitoria generálního. Generální inhibitorium stále existuje a vznikem inhibitoria speciálního není nijak dotčeno.

V souvislosti se zásadou přiměřenosti exekuce stanoví soudním exekutorům § 58 e.ř. pravidla pro volbu exekučního způsobu. V ust. § 58 odst. 2 e.ř. jsou stanoveny skupiny způsobů exekuce, a to podle toho, v jakém pořadí má být exekuce provedena. V jiném pořadí lze exekuci provést pouze za situace, kdy by stanovené pořadí bránilo účelu exekuce nebo tento jiný postup navrhl povinný. Jde o projev zásady ochrany povinného, kdy na prvním místě má být exekuce provedena způsoby, které nejméně zasahují do postavení povinného a osob jemu blízkých.⁴¹

Co se týče odkladu exekuce, tak důvody pro odklad jsou totožné jako důvody odkladu soudního výkonu rozhodnutí. Právní úprava týkající se odkladu exekuce se nachází v § 54 e.ř. Toto ustanovení ve svém prvním odstavci stanoví, že soudní exekutor, u kterého je návrh na odklad podáván, tento návrh odmítne, pokud nesplňuje všechny požadované náležitosti nebo je nesrozumitelný nebo neurčitý nebo pokud k návrhu nejsou přiloženy listiny k prokázání v návrhu tvrzených skutečností. V tomto případě je vyloučeno použití § 43 o.s.ř.

Dále podle § 54 odst. 2 e.ř. soudní exekutor nesmí do rozhodnutí o návrhu na odklad činit žádné úkony směřující k provedení exekuce, ovšem s výjimkou, pokud je návrh na odklad svévolným nebo zřejmě bezúspěšným uplatňováním nebo bráněním práva nebo uplatňuje-li povinný v návrhu na odklad stejné okolnosti, o nichž již bylo rozhodnuto.

Pokud soudní exekutor návrhu na odklad exekuce nevyhoví do 7 dnů od jeho podání, postoupí návrh v souladu s § 54 odst. 7 e.ř. nejpozději do 15 dnů exekučnímu soudu, aby o návrhu na odklad rozhodl. V rozhodnutí soudního exekutora nebo exekučního soudu, kterým se odklad exekuce povoluje, musí být stanovena doba, na kterou se exekuce odkládá. Po uplynutí této doby soudní exekutor pokračuje v provedení exekuce i bez návrhu (§ 54 odst. 3 e.ř.).

Po fázi provedení exekuce následuje její skončení. Způsoby skončení exekuce jsou shodné jako u soudního výkonu rozhodnutí, tedy vymožení, bezvýslednost nebo zastavení exekuce.

Vedle obecných důvodů zastavení exekuce dle § 268 o.s.ř., upravuje exekuční řád i jeden zvláštní důvod pro zastavení exekuce. Na základě § 55 odst. 6 e.ř. soudní exekutor exekuci zastaví, nesloží-li oprávněný zálohu na náklady exekuce. I z tohoto pravidla však existuje výjimka, a to pokud jsou splněny podmínky pro osvobození oprávněného od placení

⁴¹ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 69 s.

soudních poplatků nebo pokud má být exekucí vymáháno výživné pro nezletilé dítě nebo pohledávka za náhradní výživné.

Odlišně od ustanovení v občanském soudním řádu je v exekučním řádu upraven návrh na zastavení exekuce, který může dle § 55 odst. 1 e.ř. podat povinný v subjektivní patnáctidenní lhůtě, která běží ode dne, kdy se povinný o důvodu zastavení dozvěděl. Pokud soudní exekutor návrhu na zastavení exekuce od povinného do 15 dnů nevyhoví, postoupí návrh spolu s exekučním spisem k rozhodnutí exekučnímu soudu.

Jiná je situace, kdy návrh na zastavení exekuce podá oprávněný, jelikož v souladu s § 268 odst. 1 písm. c) o.s.ř. bude výkon rozhodnutí (exekuce) zastaven, jestliže zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení. Za podmínky uvedené v § 55a e.ř., tedy pokud jsou zaplacený náklady exekuce, soudní exekutor exekuci v souladu s dispoziční zásadou zastaví. Jestliže však náklady exekuce zaplacený nejsou, může soudní exekutor v zásadě postupovat dvěma způsoby. První možností je, že exekuci zastaví pouze částečně pro nárok oprávněného a dále pokračuje ve vymáhání svých nákladů po povinném, nebo zadruhé exekuci zastaví zcela a v souladu s § 89 e.ř. uloží oprávněnému, aby mu tyto náklady uhradil, jelikož v tomto případě je právě oprávněný tím, kdo zastavení exekuce zavínil.

Tímto se dostáváme k problematice nákladů exekuce, které jsou vypočteny v § 87 odst. 1 e.ř. Mezi tyto náklady patří odměna soudního exekutora, náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce závodu, a je-li exekutor nebo správce závodu plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Toto ustanovení dále ve svém třetím odstavci stanoví, že náklady exekuce hradí soudnímu exekutorovi povinný. Povinný dle § 87 odst. 2 e.ř. hradí i náklady oprávněného, které oprávněný účelně vynaložil k vymáhání svého nároku.

Náklady exekuce i náklady oprávněného soudní exekutor vymáhá na základě příkazu k úhradě nákladů exekuce, proti kterému může účastník podle § 88 odst. 3 e.ř. podat do 8 dnů od doručení námitky. Pokud soudní exekutor těmto námitkám nevyhoví, postoupí věc k rozhodnutí exekučnímu soudu.

3. Výkon rozhodnutí a exekuce na nepeněžitě plnění

V této části práce se již přesuneme k jejímu hlavnímu tématu, kterým je výkon rozhodnutí a exekuce na nepeněžitě plnění, jehož právní úpravu nalezneme v části šesté, hlavě osmé, § 339 – 351a o.s.ř., co se týče soudního výkonu rozhodnutí, a části první, hlavě čtvrté,

dílu sedmém, § 72 – 73 e.ř. v případě exekuce. S výjimkou odchylek upravených v § 72 e.ř. se na exekuci pro vymožení nepeněžitého plnění na základě § 73 e.ř. přiměřeně použijí ustanovení o.s.ř. Exekuční řád svou vlastní speciální úpravou postupu v těchto věcech až na uvedenou výjimku neupravuje.

Podle § 339 odst. 1 o.s.ř. se prostřednictvím těchto ustanovení vykonávají rozhodnutí ukládající jinou povinnost, než je zaplacení peněžité částky. Zákon tudíž nevypočítává všechny nároky, které svou podstatou mohou spadat pod pojem nepeněžitého plnění, jsou však stanoveny konkrétní způsoby, kterými lze tyto povinnosti vynucovat, čímž je nepřímou určen i okruh těchto nároků. Půjde tedy v zásadě o donucení povinného, aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco strpěl.⁴² Z výkonu rozhodnutí jsou tak z povahy věci vyloučena rozhodnutí, kterými povinnému nebyla uložena žádná povinnost, jako např. rozhodnutí o osobním stavu nebo rozhodnutí, kterým bylo určeno, zda tu právní vztah je či není.⁴³

Oproti výkonu rozhodnutí pro plnění peněžité je při vymáhání plnění nepeněžitého zapotřebí větší součinnosti povinného. Tato potřeba součinnosti povinného se projevuje nejvíce, pokud jde o plnění nezastupitelné, které nelze vykonat jinak než donucením povinného k určité činnosti. Naopak pokud je vymáhanou povinností plnění zastupitelné, lze součinnost povinného nahradit činností jiné osoby.

Dalším rozdílem oproti výkonu rozhodnutí pro peněžité plnění je absence povinnosti oprávněného v návrhu na soudní výkon rozhodnutí navrhnout konkrétní způsob výkonu rozhodnutí. Tento způsob totiž vyplývá již ze samotného titulu pro výkon rozhodnutí, z povahy povinnosti, která má být tímto výkonem rozhodnutí vynucena.⁴⁴ Povinnost navrhnout způsob provedení exekuce totiž v souladu s § 261 odst. 1 o.s.ř. platí pouze pro plnění peněžité. I zde ale platí, že pokud oprávněný v návrhu způsob provedení navrhne, avšak tento způsob neodpovídá povaze uložené povinnosti, soud výkon rozhodnutí nařídí způsobem, který ukládá zákon, bez ohledu na návrh oprávněného.⁴⁵ Uvedení navrhovaného způsobu výkonu rozhodnutí je však žádoucí, pokud není zřejmé, zda má být vykonáno plnění zastupitelné nebo nezastupitelné. Tento návrh je pro soud závazný co do obsahu a rozsahu vymáhané povinnosti,

⁴² Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 2664 s.

⁴³ § 339. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁴ Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 2664 s.

⁴⁵ Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 2666 s.

ale ne vzhledem k navrhovanému způsobu výkonu rozhodnutí. Ten je totiž stanoven zákonem.⁴⁶

Pokud je však na návrh oprávněného výkon rozhodnutí nařízen i pro vymožení nákladů tohoto výkonu rozhodnutí, případně i pro náklady nalézacího řízení, musí oprávněný v návrhu na výkon rozhodnutí dle § 339 odst. 2 o.s.ř. navrhnout způsob pro vymožení těchto nákladů, které jsou pak vymáhány podle právní úpravy výkonu rozhodnutí pro plnění peněžité.⁴⁷ Pokud oprávněný v návrhu na výkon rozhodnutí způsob, kterým mají být náklady vymoženy, neuvede, postupuje soud v souladu s § 43 ve spojení s § 254 odst. 1 o.s.ř. Soud tedy oprávněného vyzve k odstranění nedostatků jeho návrhu v přiměřené lhůtě a poučí ho o tom, jakým způsobem má opravu provést. Pokud oprávněný této výzvě nevyhoví, soud návrh na výkon rozhodnutí v části nákladů řízení odmítne.⁴⁸

Vymáhání těchto dvou povinností, tedy plnění nepeněžitého a plnění peněžitého, konkrétně nákladů řízení, probíhá souběžně v jediném vykonávacím řízení, což znamená, že provedením nepeněžitého plnění automaticky výkon rozhodnutí nekončí, ale řízení pokračuje pro vymožení těchto nákladů řízení.⁴⁹

Ohledně nákladů výkonu rozhodnutí můžeme rozlišovat tři situace. Zaprvé oprávněný nenavrhne výkon rozhodnutí pro vymožení nákladů nalézacího řízení ani pro vymožení nákladů výkonu rozhodnutí. Pokud soud návrhu oprávněného vyhoví, uloží povinnému povinnost k náhradě nákladů řízení bez lhůty k jejich zaplacení. Toto usnesení je ve výroku o nákladech řízení titulem pro nařízení exekuce, tedy samostatné vykonávací řízení. K vymožení těchto nákladů tedy nemůže dojít v již nařízeném výkonu rozhodnutí.

Druhou situací je, že oprávněný navrhne výkon rozhodnutí i k vymožení nákladů výkonu rozhodnutí. V návrhu musí být jako u klasického návrhu na vymožení peněžitého plnění uveden způsob, kterým má být toto plnění vymoženo. V takovém případě soud nařídí výkon rozhodnutí pro konkrétní nepeněžité plnění a zároveň pro peněžité plnění. Výkon rozhodnutí se

⁴⁶ ADAMOVÁ, H. § 339 [Způsob uspokojení pohledávky na nákladech]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁷ Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 2664 s.

⁴⁸ ADAMOVÁ, H. § 339 [Způsob uspokojení pohledávky na nákladech]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁹ WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 294 s.

poté vztahuje nejen na náklady řízení, které byly oprávněnému přiznány při nařízení výkonu rozhodnutí, ale i na náklady, které budou oprávněnému přiznány v průběhu vykonávacího řízení.

A zatřetí může oprávněný navrhnout výkon rozhodnutí k vymožení nákladů nalézacího řízení. Pokud je tento návrh podán spolu s návrhem na vymožení nepeněžitého plnění, postupuje soud shodně jako ve druhém případě. Je však možné, že oprávněný podá samostatný návrh pro vymožení nákladů nalézacího řízení.⁵⁰

Výkon rozhodnutí ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžitě částky lze podle § 258 odst. 2 o.s.ř. provést vyklizením (§ 340 a násl. o.s.ř.), odebráním věci (§ 345 a násl. o.s.ř.), rozdělením společné věci (§ 348 a násl. o.s.ř.) a provedením prací a výkonů (§ 350 a násl. o.s.ř.), přičemž každý z těchto způsobů má dvě modalities. Pokud jde o vyklizení bytu, rozlišujeme vyklizení bez bytové náhrady a vyklizení s bytovou náhradou. U odebrání věci je podstatné, zda jde o odebrání věci, která je určena individuálně nebo druhově. V případě výkonu rozhodnutí na rozdělení společné věci je rozdíl v tom, zda se jedná o věc reálně dělitelnou nebo věc nedělitelnou. A konečně u provedení prací a výkonů je stanoven odlišný postup výkonu rozhodnutí v závislosti na tom, zda jde o plnění zastupitelné nebo nezastupitelné.

Není-li možné nařídít výkon rozhodnutí některým ze způsobů uvedených v § 258 odst. 2 o.s.ř., je titul ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžitě částky materiálně nevykonatelný. V takovém případě soud návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítne. Titul pro výkon rozhodnutí trpí materiální nevykonatelností, zejména pokud v něm není náležitě vymezen obsah a rozsah vymáhaných povinností nebo jsou tyto uvedeny nepřesně, nesrozumitelně nebo neurčitě a tyto chybějící nebo chybně uvedené náležitosti nelze doplnit nebo nahradit postupem podle § 261a odst. 2 a 3 o.s.ř.⁵¹

Pokud návrh na nařízení výkonu rozhodnutí žádné vady nemá, případně tyto byly odstraněny, a titul pro výkon rozhodnutí je vykonatelný, nařídí soud výkon rozhodnutí jedním ze zákonem stanovených způsobů, které budou podrobně popsány níže.

Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí se doručuje oprávněnému i povinnému a je proti němu přípustné odvolání. Povinnému se usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručuje spolu s návrhem na nařízení výkonu rozhodnutí. Jestliže je výkon rozhodnutí nařízen i pro vymožení nákladů řízení, je třeba usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručit i dalším osobám

⁵⁰ Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 2666, 2667 s.

⁵¹ Usnesení (Rc) Nejvyšší soud ČR – senát ze dne 28.03.2007 sp. zn. 20 Cdo 1151/2006 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-14]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/97715/1/2/usneseni-rc-c-20-cdo-1151-2006-povinnost-vyklidit-byt>

s ohledem na zvolený způsob vymožení těchto nákladů. Například mají-li být náklady vymoženy příkázáním pohledávky z účtu povinného, doručuje se usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí bance, která tento účet povinného vede.⁵²

3.1. Vyklizení

Výkon rozhodnutí vyklizením upravují ustanovení § 340 - § 344 o.s.ř., která se v souladu s § 73 e.ř. přiměřeně použijí i na exekuci vyklizením. Podstatou vyklizení je vykázání osob a odstranění (jejich) věci z vyklizovaného objektu.⁵³

3.1.1. Vyklizení bez náhrady

Občanský soudní řád upravuje dvě modalit vyklizení, a to vyklizení bez náhrady a vyklizení s náhradou za ztrátu práva. Následující část práce bude věnována vyklizení bez náhrady.

3.1.1.1. Nařízení výkonu rozhodnutí vyklizením

Aby mohl být výkon rozhodnutí vyklizení nařízen, musí povinnost uložená v titulu pro výkon rozhodnutí znít na vyklizení. Pokud by titul ukládal např. povinnost určitý objekt odevzdat či vrátit nebo vydat, byl by materiálně nevykonatelný, jelikož by nebyl jasný obsah ukládané povinnosti. S tím souvisí i fakt, že předmětem výkonu rozhodnutí odebráním věci může být pouze věc přenosná.⁵⁴

Výkon rozhodnutí vyklizením lze stejně jako všechna ostatní vykonávací řízení zahájit pouze na návrh oprávněného. V návrhu na výkon rozhodnutí musí být uvedeno, jaká povinnost má být vymožena a rozsah, ve kterém se oprávněný výkonu rozhodnutí domáhá. Oprávněný tedy musí vyslovit, že se domáhá vyklizení, a uvést, jakého konkrétního objektu se vyklizení týká.

Aby soud mohl nařídit výkon rozhodnutí vyklizením, musí titul pro výkon rozhodnutí ukládat povinnému povinnost vyklidit nemovitou věc, stavbu, byt nebo místnost. Vyklizovaným objektem může být i věc, která má povahu věci movité, tedy např. stavba

⁵² § 340. In: , JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵³ ADAMOVÁ, H. § 340 [Nařízení vyklizení]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵⁴ LEVÝ, Jiří. § 340 [Nařízení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1718.

nespojená se zemí pevným základem. V titulu musí být povinnost vyklidit určitý objekt výslovně stanovena, nelze ji automaticky dovozovat např. z rozhodnutí, kterým byl zrušen právní poměr (např. nájem), na jehož základě byl objekt užíván.⁵⁵

Nemovitou věcí jsou v souladu s § 498 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen o.z.), „*pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Stanoví-li zákon, že určitá věc není součástí pozemku, a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá*“. Přejícné ustanovení § 3055 o.z. dále stanoví, že nemovitou věcí jsou i stavby, jejichž vlastníkem je odlišná osoba od vlastníka pozemku, na němž se nacházejí.

Bytem se pak podle § 2236 o.z. rozumí „*místnost nebo soubor místností, které jsou částí domu, tvoří obytný prostor a jsou určeny a užívány k účelu bydlení*“.

Pokud jde o vyklizení stavby, která je dle § 1242 o.z. součástí práva stavby, musí být v návrhu na výkon rozhodnutí specifikována tato konkrétní stavba, nikoli právo stavby. Vyklizení práva by bylo z povahy věci nemožné. Vyklizovaným objektem dále může být i stavba, která není součástí pozemku ani samostatnou nemovitou věcí. V takových případech půjde zejména o stavby dočasné ve smyslu § 506 o.z.⁵⁶

Pokud je titulem pro výkon rozhodnutí uloženo povinnému vyklidit jeden objekt, je rozsah výkonu rozhodnutí zřejmý. Může však nastat situace, kdy je jedním rozhodnutím povinnému uložena povinnost vyklidit hned několik objektů. V takovém případě je třeba, aby oprávněný v návrhu uvedl, zda se domáhá výkonu rozhodnutí pro vyklizení všech těchto objektů, či jen jednoho nebo některých z nich a tyto specifikovat.⁵⁷

Předmět vyklizení musí být v titulu pro výkon rozhodnutí identifikován takovým způsobem, aby při samotném výkonu rozhodnutí nemohl být tento vyklizovaný objekt zaměněn s jiným. Tato identifikace je předpokladem materiální vykonatelnosti titulu pro výkon rozhodnutí. Ovšem zda je vyklizovaný objekt v titulu pro výkon rozhodnutí identifikován dostatečně určitě, aby nebyl zaměnitelný s jiným, lze zpravidla spolehlivě zjistit až při samotném provádění výkonu rozhodnutí. Na první pohled nedostatečná identifikace vyklizovaného objektu tedy nemůže být důvodem pro zamítnutí návrhu na výkon rozhodnutí,

⁵⁵ Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 154 s.

⁵⁶ ADAMOVÁ, H. § 340 [Nařízení vyklizení]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵⁷ § 340. In: , JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

neboť na místě, kde se vyklizovaný objekt nachází, může být shledáno, že je jeho identifikace uvedena v titulu zcela dostačující pro jeho nezaměnitelnost. Pokud je však nedostatečná identifikace zjištěna v průběhu řízení, může být důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí dle § 268 odst. 1 písm. a) o.s.ř., jelikož v takovém případě se předmětné rozhodnutí nestalo vykonatelným.⁵⁸

Vedle dostatečně určité identifikace vyklizovaného objektu je třeba, aby titul pro výkon rozhodnutí obsahoval i dostatečně určitou identifikaci osob, kterým se povinnost vyklidit objekt ukládá, tedy povinných. Titul pro výkon rozhodnutí už však nemusí obsahovat identifikaci osob, které objekt užívají na základě práva odvozeného od povinného, i když tyto osoby musí rovněž objekt vyklidit.⁵⁹ Může se stát, že objekt užívají i osoby, jejichž právo k vyklizovanému objektu není odvozeno od práva povinného, proti nimž nebyl výkon rozhodnutí nařízen a jejichž právo může být výkonem rozhodnutí ohroženo, např. může jít o společného nájemce. Tyto osoby se mohou výkonu rozhodnutí bránit excindační žalobou podle § 267 o.s.ř. Pokud však jejich právo k vyklizovanému objektu výkon rozhodnutí v plném rozsahu znemožňuje, přichází v úvahu též návrh na zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř.⁶⁰

Další problematika samotného nařízení výkonu rozhodnutí vyklizením tkví v tom, že se může stát, že titul pro výkon rozhodnutí vyklizením bytu nemůže směřovat pouze proti jednomu z manželů, kterým svědčí právo společného nájmu bytu. Tímto se zabýval Krajský soud v Českých Budějovicích, když ve svém usnesení ze dne 5. 4. 1994, sp. zn. 7 Co 872/92 vyslovil, že se v případě společného nájemního práva manželů nemůže výkon rozhodnutí vyklizením týkat z důvodu nedílnosti tohoto práva pouze jednoho z manželů, jelikož se jedná o nerozlučné společenství účastníků. Takový výkon rozhodnutí nelze nařídit. Uvedený názor je odůvodněn jak ochranou manžela povinného, aby nebyl nucen opustit byt spolu s povinným, tak ochranou samotného povinného, aby nebyl nucen opustit byt, ve kterém bydlí se svým manželem, který je nadále nájemcem předmětného bytu.⁶¹

⁵⁸ Usnesení (Rc) Nejvyšší soud ČR – senát ze dne 31.03.1999 sp. zn. 2 Cdon 1236/97 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-14]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Odkaz: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/14525/1/2/usneseni-rc-c-2-cdon-1236-97-zastaveni-vykonu-rozhodnuti-vyklizenim-a-nedostatecna-identifikace-bytu>

⁵⁹ ADAMOVÁ, H. § 340 [Nařízení vyklizení]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶⁰ Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 2666, 2670 s.

⁶¹ Usnesení (Rc) Nejvyšší soud ČR – senát ze dne 31.03.1999 sp. zn. 2 Cdon 1236/97 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-14]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Zajímavě se k obsahovým náležitostem titulu pro výkon rozhodnutí vyklizením vyjádřil Nejvyšší soud ČR ve svém stanovisku ze dne 30. 12. 1983, sp. zn. Cpj 40/83. V tomto stanovisku Nejvyšší soud ČR uvedl, že vykonávané rozhodnutí nemusí vedle povinnosti byt vyklidit nutně ukládat i povinnost vyklizený byt odevzdat, tedy předat do dispozice oprávněného tak, aby tento mohl objekt nerušeně užívat. Povinnost odevzdání bytu je již obsažena v povinnosti byt vyklidit. Nemůže se tedy jednat o dobrovolné splnění povinnosti povinným, pokud tento byt vyklidí, ale zároveň ho oprávněnému neodevzdá (např. tím, že oprávněnému neodevzdá klíče).⁶²

Není-li povinnost k vyklizení v titulu pro výkon rozhodnutí vázána na podmínku zajištění náhrady, je tento titul vykonatelný uplynutím v něm stanovené lhůty k plnění. Pokud titul lhůtu k plnění neobsahuje, použije se ustanovení § 261a odst. 2 o.s.ř., které za této situace stanoví lhůtu k plnění 15 dnů u vyklizení bytu a v ostatních případech lhůtu 3 dnů od právní moci předmětného rozhodnutí. Třídenní lhůta k plnění se tak uplatní i na vyklizení jiných prostor než bytu. Takto se však dá absence lhůty k plnění v titulu pro výkon rozhodnutí napravit pouze v případě, kdy je tímto titulem soudní rozhodnutí. Pokud by však byl titulem pro výkon rozhodnutí např. notářský zápis se svolením k vykonatelnosti nebo rozhodčí nález, a v tomto by absentovala lhůta k plnění, byl by titul materiálně nevykonatelný a soud by návrh na výkon rozhodnutí zamítl.⁶³

Právo domáhat se výkonu rozhodnutí vyklizením objektu se nepromlčuje. I když se podle § 611 o.z. promlčují všechna majetková práva s výjimkou případů stanovených zákonem, jednu z těchto výjimek upravuje hned § 614 o.z., podle kterého se nepromlčuje vlastnické právo. Jelikož tedy základ nároku na vyklizení určitého objektu spočívá ve vlastnickém právu, nepromlčuje se ani tento nárok.⁶⁴

K nařízení a provedení výkonu rozhodnutí vyklizením je dle § 252 odst. 4 písm. b) o.s.ř. příslušný soud, v jehož obvodu se nachází vyklizovaná nemovitá věc. Neplatí zde tedy příslušnost obecného soudu povinného.⁶⁵

Poté, co soud výkon rozhodnutí vyklizením nařídí a toto usnesení o nařízení nabude právní moci, se výkon rozhodnutí provede. Soud vyrozumí na základě § 340 odst. 2 o.s.ř.

Odkaz: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/14525/1/2/usneseni-rc-c-2-cdon-1236-97-zastaveni-vykonu-rozhodnuti-vyklizenim-a-nedostatecna-identifikace-bytu>

⁶² Stanovisko (Rc) Nejvyšší soud ČR – kolegium ze dne 30.12.1983 sp. zn. Cpj 40/83 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-14]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/2761/1/2>

⁶³ LEVÝ, Jiří. § 340 [Nařízení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1718.

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1424/2007

⁶⁵ § 340. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

povinného minimálně 15 dní předem o tom, kdy bude vyklizení provedeno. Toto vyrozumění není potřeba doručovat do vlastních rukou. Slouží především k tomu, že povinnému poskytuje dostatečně dlouhou dobu na to, aby vyklizovaný objekt vyklidil sám dobrovolně nebo se na výkon rozhodnutí alespoň připravil. Pokud se povinnému nepodaří doručit vyrozumění tak, aby byla lhůta 15 dnů dodržena, nelze výkon rozhodnutí provést. Pokud bylo vyrozumění povinnému řádně doručeno, lze vyklizení provést i bez jeho přítomnosti.

Povinný tedy může v mezidobí od doručení vyrozumění do samotného vyklizení splnit svou povinnost dobrovolně. V takovém případě dojde k zastavení výkonu rozhodnutí v souladu s § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., tedy z důvodu, že zaniklo právo přiznané titulem pro výkon rozhodnutí. V úvahu by také přicházelo zastavení výkonu rozhodnutí z důvodu uvedeného v § 268 odst. 1 písm. c) o.s.ř., pokud by z důvodu splnění povinnosti navrhl zastavení výkonu rozhodnutí oprávněný. Ovšem i v případě návrhu oprávněného na zastavení výkonu rozhodnutí bych se za těchto okolností přikláněla k tomu, že by se měl výkon rozhodnutí zastavit z důvodu uvedeného v písm. g), jelikož jediným důvodem, proč by oprávněný podával návrh na zastavení exekuce, by nebylo jeho rozhodnutí disponovat s předmětem řízení, ale právě skutečnost, že povinný svou povinnost splnil, objekt vyklidil a předal oprávněnému.⁶⁶

Dále se vyrozumění o termínu provedení vyklizení doručuje oprávněnému a příslušnému orgánu obce, na jejímž území se vyklizovaný objekt nachází. Účelem zaslání tohoto vyrozumění s dostatečným předstihem oprávněnému a příslušnému orgánu obce, i když zde není stanovena minimální lhůta jako při doručování povinnému, je zejména zajištění realizace jejich práva na participaci a kontrolu průběhu výkonu vyklizení. Přítomnost zástupce obce je důležitá i z toho důvodu, kdyby bylo potřeba věci povinného dle § 341 odst. 3 o.s.ř. předat obci do úschovy.⁶⁷

3.1.1.2. Provedení výkonu rozhodnutí vyklizením

Výkon rozhodnutí provádí dle § 46 odst. 2 písm. t) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti ČR č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy (dále jen „jednacím řád“) soudní vykonavatel, případně tedy vykonavatel soudního exekutora, a o provedení se v souladu s § 49 jednacím řádu sepisuje záznam nebo protokol.

⁶⁶ § 340. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶⁷ ADAMOVÁ, H. § 340 [Nařízení vyklizení]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Výkon rozhodnutí se musí řádně připravit, aby byl jeho průběh, pokud možno, bez problémů. Je třeba zajistit přepravu a případně úschovu vyklizených věcí, zámečníka pro případ, že by nebylo možné se do vyklizovaného objektu dostat jinak, a v krajním případě zajistit součinnost justiční stráže nebo Policie České republiky.⁶⁸

Aby vyklizení splnilo svůj účel, musí být z vyklizovaného objektu vykázány v titulu pro výkon rozhodnutí specifikované osoby (povinný) a osoby, které své právo k vyklizovanému objektu odvozují od povinného (např. podnájemník), a dále musí být z vyklizovaného objektu odstraněny věci těchto osob, případně i věci jiných osob, které se ve vyklizovaném objektu nachází se souhlasem povinného. Úkolem soudu, případně soudního exekutora, je zákonem souladným způsobem dosáhnout tohoto stavu.

Výše již bylo zmíněno, že povinný musí být o provedení vyklizení vyrozuměn minimálně 15 dní přede dne, kdy má být vyklizení provedeno. Jeho přítomnost však není nezbytně nutná a jeho nepřítomnost nijak vyklizení nebrání. Vykonavatel je totiž oprávněn si přístup do vyklizovaného objektu zajistit i jinak než s pomocí povinného, např. s využitím zámečníka.⁶⁹

Zjistí-li však vykonavatel při vyklizení, že povinný nebo jiná osoba, která má být z objektu vyklizena, je pro nemoc upoutána na lůžko, nebo že jde o ženu v šestinedělí nebo ve vyšším stupni těhotenství, a že by výkon vyklizení mohl vážně ohrozit zdravotní stav této osoby, není dle § 65 jednacího řádu provedení výkonu rozhodnutí vyklizením přípustné. Pokud vyklizovaná osoba nepředloží lékařské potvrzení na prokázání svého zdravotního stavu vylučujícího výkon rozhodnutí nebo jsou-li pochybnosti o jeho správnosti, vyžádá si vykonavatel vyjádření odborného lékaře. Přistoupení k vyklizení je poté možné až po odpadnutí překážky špatného zdravotního stavu.

Nepřípustnost provedení vyklizení pro špatný zdravotní stav povinného je jedním z institutů ochrany povinného, který však může být povinným lehce zneužíván k obstrukcím a oddalování výkonu rozhodnutí. Toto se začalo rozšiřovat i v důsledku současného období koronavirové epidemie, kdy se povinný snaží s odůvodněním, že se onemocněním COVID-19 nakazili, oddálit výkon rozhodnutí, ať už jde o vyklizení nebo např. mobiliární exekuci, tedy ve zkratce se snaží vyhnout jakémukoli úkonu soudu nebo soudního exekutora, kdy dochází

⁶⁸ § 341. In: , JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶⁹ ADAMOŤÁ, H. § 341 [Způsob vyklizení nemovitosti]. In: ADAMOŤÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

k přímému kontaktu povinného a vykonavatele. Z důvodu ochrany zdraví vykonavatele tedy soud, případně soudní exekutor, raději výkon rozhodnutí odloží, než aby ohrozil zdraví svého zaměstnance, a to i v případě, kdy povinný potvrzení o onemocnění nepředloží.

Další překážkou, která může zmařit výkon rozhodnutí vyklizením, je odpor povinného. Tento odpor může být jak fyzický, tak slovní. Pro výkon rozhodnutí má odpor povinného význam pouze ve chvíli, kdy je tak intenzivní, že přes něj není možné výkon rozhodnutí provést. V takovém případě nebude vykonavatel odpor povinného překonávat a od výkonu rozhodnutí upustí a učiní o tom záznam ve spise. Výkon rozhodnutí se pak opakuje v novém termínu, ke kterému se vyžádá součinnost justiční stráže nebo Policie ČR.⁷⁰

Pokud na místě není zjištěna nějaká z uvedených překážek, výkon rozhodnutí se provede. Z vyklizovaného objektu se tak vykáže povinný a osoby, které objekt užívaly na základě práva odvozeného od povinného nebo se souhlasem povinného, a odstraní se z něj věci těchto osob, případně i věci třetích osob, které byly umístěny ve vyklizovaném objektu se souhlasem povinného.

Názor, že se z vyklizovaného objektu odstraňují i věci třetích osob zastává i Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 31. 7. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1713/98. V tomto rozsudku Nejvyšší soud vyslovil, že podnájemník není v přímém vztahu s oprávněným a má tedy postavení toho, jehož věci byly do vyklizovaného objektu umístěny se souhlasem povinného, a tedy povinný za umístění těchto věcí odpovídá. Při výkonu rozhodnutí se tak věci podnájemníka vyklízají i bez zvláštního titulu proti němu.⁷¹

Povinnost vyklidit vyklizovaný objekt dopadá i na třetí osoby, které tento objekt užívají na základě souhlasu povinného, a to i tehdy, byl-li povinným souhlas s užíváním odvolán, jak se vyjádřil Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení ze dne 23. 2. 2012, sp. zn. 20 Cdo 4784/2010. I v tomto případě je splněn požadavek, že osoba, jež vyklizovaný objekt užívá, odvozuje toto své právo od práva povinného. Není tedy relevantní, že povinný svůj souhlas s užíváním objektu touto třetí osobou odvolal. Odvolání souhlasu s užíváním je za těchto okolností nutno považovat za účelový úkon povinného s cílem vyhnout se exekučnímu řízení. Nejvyšší soud zde dále vyjádřil, že povinný odpovídá i za osoby, kterým umožnil užívání vyklizovaného objektu. Je tedy povinen zajistit vyklizení objektu i těmito osobami. K zastavení exekuce podle

⁷⁰ § 341. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1713/98

§ 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. by tak mohlo dojít pouze v tom případě, kdy by třetí osoby užívaly objekt na základě vlastního, od povinného neodvozeného práva.⁷²

Po odstranění věcí z vyklizovaného objektu se preferuje, aby tyto věci byly předány povinnému, případně zletilému členu jeho domácnosti, je-li výkonu rozhodnutí přítomen. Skutečnost, zda je určitá osoba členem domácnosti povinného, se zjišťuje několika způsoby. Může tak o sobě prohlásit dotčená osoba, přičemž pravdivost jejího tvrzení se vzhledem k okolnostem jeví jako pravdivá, zejména tehdy, byla-li tato osoba zastižena ve vyklizovaném objektu, je v příbuzenském vztahu s povinným nebo ji za člena domácnosti povinného označí sousedé a podobně. Tato osoba je poté povinna prokázat svou totožnost, která se zapíše do protokolu o vyklizení. Pokud svou totožnost neprokáže, není oprávněna věci povinného převzít.

Jestliže nikdo, komu by mohly být vyklizené věci takto předány, není přítomen u vyklizení nebo tato osoba převzetí věcí odmítne, vykonavatel věci sepíše a předá je na náklady povinného do úschovy obci nebo jinému vhodnému schovateli. O předání věcí do úschovy musí být povinný vyrozuměn, aby měl možnost si je tam vyzvednout. Povinný je o úschově věcí vyrozuměn buď ústně, pokud je výkonu rozhodnutí přítomen, přičemž toto ústní vyrozumění se poznamená do protokolu, nebo je vyrozumění povinnému zanecháno na místě, kde ho najde, tedy zejména na dveřích vyklizovaného objektu.⁷³ Pokud si povinný věci z úschovy do 6 měsíců nevyzvedne, dojde v souladu s ust. § 342 odst. 1 o.s.ř. k jejich prodeji podle ustanovení o prodeji movitých věcí dle § 321 a násl. o.s.ř.

Pokud by uschování věcí nebylo reálně možné, tedy např. se pro věci nepodařilo najít vhodného schovatele, nelze výkon rozhodnutí provést a je třeba ho odložit, a to až do doby, než se podaří zajistit převzetí vyklizovaných věcí, případně jejich úschova.

Soupis vyklizovaných věcí se zpravidla vyhotovuje pouze v případě, že jsou vyklizované věci předávané do úschovy. Může však nastat situace, kdy je zároveň pro vymožení nákladů podán návrh na výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí. V takovém případě provede vykonavatel při vyklizení soupis věcí povinného vždy.⁷⁴

Při odstraňování věcí z vyklizovaného objektu mohou nastat pochybnosti o tom, jaké věci patří povinnému nebo jiným vyklizovaným osobám a jaké ne. Vykonavatel vychází z informací, které mu o věcech sdělí povinný, případně oprávněný, nebo i z okolností případu. Nebude-li výkonu rozhodnutí přítomen povinný ani oprávněný, odstraní se pouze ty věci, které

⁷² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2012, sp. zn. 20 Cdo 4784/2010

⁷³ § 341. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷⁴ § 341. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

netvoří pravidelné příslušenství vyklizovaného objektu, tedy např. kuchyňská linka by odstraněna být nemohla.⁷⁵

Odlišně se bude postupovat, pokud jde o vyklizení věcí zjevně bezcenných, zejm. tedy věcí značně opotřebovaných nebo nefunkčních.⁷⁶ Tyto věci se v souladu s § 66 jednacího řádu zdokumentují tak, že se vyfotografují nebo se pořídí jejich zvukově obrazový záznam, aby mohl být prokázán jejich stav. Pokud není vyklizení přítomen povinný ani jiný zletilý člen jeho domácnosti, komu by bylo možné tyto věci předat, nepředávají se do úschovy, ale po jejich zdokumentování soud nařídí jejich zničení. O plánovaném zničení těchto věcí musí být povinný včas vyrozuměn, a to nejméně 5 dní předem, aby měl možnost si věci vyzvednout. Zjevná bezcennost se v tomto případě zkoumá objektivně, při výkonu rozhodnutí není možné zkoumat případný subjektivní význam věcí pro povinného, který však může o věc projevit zájem a před jejím zničením si ji vyzvednout.⁷⁷

O zničení zjevně bezcenných věcí povinného rozhoduje soud usnesením, proti kterému je přípustné odvolání. Po právní moci tohoto usnesení budou předmětné věci zničeny, tedy zejména předány kompetentní osobě ke sběru nebo výkupu odpadů.

Poté, co je objekt vyklizen, dojde k jeho předání oprávněnému. V případě, že oprávněný není výkonu rozhodnutí přítomen a objekt je nutno zabezpečit, přibere vykonavatel zámečníka a klíče od objektu předá do úschovy soudu nebo orgánu obce, o čemž oprávněného vyrozumí.⁷⁸

V souvislosti s vyklizením může vyvstat i otázka, zda je možné, pokud vyklizovaný objekt dobrovolně nevyklidí povinný, aby bylo oprávněnému umožněno tento objekt vyklidit sám na náklady povinného. Řešením této otázky se zabýval Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení sp. zn. 20 Cdo 2001/2007 ze dne 29. 4. 2009. V této věci Okresní soud v Kolíně nařídil výkon rozhodnutí vyklizením části pozemku s tím, že povolil oprávněnému, aby vyklizení provedl na náklady povinného sám nebo nechal předmětný pozemek vyklidit někým jiným. Tímto okresní soud nařídil výkon rozhodnutí takovým způsobem, který svou povahou odpovídá výkonu rozhodnutí provedením prací a výkonů dle § 350 a násl. o.s.ř. Podle těchto ustanovení soud postupuje v případě, kdy byla exekučním titulem povinnému uložena povinnost pro

⁷⁵ § 341. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷⁶ § 341. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷⁷ ADAMOVÁ, H. § 341 [Způsob vyklizení nemovitosti]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷⁸ § 341. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

oprávněného vykonat nějakou práci, avšak pouze tehdy, nejde-li o vyklizení nebo vydání věci, kterým odpovídá vlastní způsob výkonu rozhodnutí jako *lex specialis*. Způsob výkonu rozhodnutí se určuje podle povahy povinnosti, která je povinnému exekucním titulem uložena a není možné v rozporu s povahou této povinnosti nařídit výkon rozhodnutí jiným způsobem jen s odůvodněním, že je to v konkrétním případě vzhledem k oprávněným hospodárnější nebo účelnější. Pokud tedy exekucní titul ukládá povinnému povinnost vyklidit určitý objekt, nařídí soud výkon rozhodnutí vyklizením, které je zároveň jediným možným způsobem výkonu tohoto rozhodnutí. Vyklizení pak v každém případě provádí vykonavatel a není možné povolit oprávněnému, aby vyklizení provedl sám nebo někým jiným na náklady povinného, jak to umožňuje výkon rozhodnutí provedením prací a výkonu v souladu s § 350 a násl. o.s.ř.⁷⁹

3.1.1.3. Úschova a prodej nevyzvednutých věcí

Jak bylo zmíněno výše, pokud není možné vyklizené věci předat povinnému nebo zletilému členu jeho domácnosti, je třeba tyto věci předat do úschovy a vyrozumět o tom povinného, aby si své věci mohl u schovatele vyzvednout.

Není však přípustné, aby schovatel musel mít vyklizené věci v úschově po nepřiměřeně dlouhou dobu, čímž by se zároveň neustále navyšovaly náklady úschovy. Zákon tedy stanoví lhůtu 6 měsíců ode dne, kdy byly věci uschovány, po kterou musí být věci v úschově, a po uplynutí této doby, pokud nedojde k převzetí věcí povinným, budou vyklizené věci na návrh schovatele prodány podle ustanovení o prodeji movitých věcí, tedy podle ust. § 321 a násl. o.s.ř.

I přes to, že smlouvu se schovatelem uzavírá soud, náklady úschovy je povinen platit povinný. Mezi náklady úschovy patří náklady účelně vynaložené v souvislosti s úschovou věcí, a jestliže schovatel provádí úschovy jako podnikatel, je nákladem úschovy též jeho odměna.

Za trvání úschovy si povinný může věci u schovatele kdykoli vyzvednout. S tím souvisí i povinnost schovatele nenakládat s věcmi tak, aby povinnému fakticky znemožnil jejich převzetí. Schovatel však může odmítnout vydání uschovaných věcí povinnému, pokud povinný odmítne prokázat svou totožnost, písemně potvrdit převzetí věcí nebo zaplatit náklady úschovy. Pokud schovatel neoprávněně odmítá povinnému věci z úschovy vydat, může se jejich vydání domáhat povinný prostřednictvím žaloby na vydání věci v samostatném řízení.

Prodejem nevyzvednutých věcí se má zabránit navyšování nákladů úschovy a celého výkonu rozhodnutí za situace, kdy povinný neposkytuje potřebnou součinnost. Prodej věci probíhá jako součást již probíhajícího vykonávacího řízení, nikoli jako samostatné řízení.

⁷⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2001/2007

Pro běh lhůty pro vyzvednutí věcí z úschovy je rozhodný okamžik předání věcí do úschovy, nikoli okamžik, kdy se to této skutečnosti dozvěděl povinný, tedy kdy mu bylo doručeno vyrozumění o úschově dle § 341 odst. 1 o.s.ř.

Pokud jsou splněny všechny podmínky, tedy uplynutí lhůty k vyzvednutí a nevyužití možnosti vyzvednutí věcí povinným, soud nařídí usnesením prodej těchto movitých věcí. Toto usnesení se doručuje povinnému, oprávněnému a schovateli. Povinnému se usnesení doručí současně s vyrozuměním o tom, kterých věcí se prodej týká. Po právní moci tohoto usnesení dojde k prodeji předmětných věcí podle ust. § 328 – § 330 odst. 1 a 2 o.s.ř.

I po právní moci usnesení o prodeji movitých věcí povinného může povinný jejich prodeji zabránit tím, že si je vyzvedne, a to až do doby, než je zahájena dražba, za současného zaplacení nákladů úschovy a nákladů prodeje.

Tento postup se nepoužije ve vztahu k movitým věcem, které byly sepsány k vymožení nákladů výkonu rozhodnutí. Takto sepsané věci se prodají v dražbě z úřední povinnosti i před uplynutím šestiměsíční lhůty.⁸⁰ V tomto případě se pak výtěžek z dražby použije na úhradu pohledávky oprávněného.⁸¹

Pokud si povinný ani do zahájení dražby své vyklizené věci nevyzvedne, dražba proběhne a případný výtěžek z prodeje věcí se použije nejprve na úhradu nákladů úschovy, poté na náklady státu vzniklé v souvislosti s prodejem věcí a až nakonec se uspokojí pohledávka věřitele, případně i dalších věřitelů, kteří své pohledávky do dražebního jednání přihlásili. Pokud i po úplném uhrazení těchto položek zůstane z výtěžku nějaká částka, vrátí se jako hyperocha povinnému.⁸²

Může však nastat situace, kdy povinný odmítne zbytek výtěžku převzít, je neznámého pobytu nebo mu z jiného důvodu nelze zbytek výtěžku vyplatit. V takovém případě soud postupuje přiměřeně podle § 301 zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, které upravuje nevydané úschovy. Povinný má na převzetí zbytku výtěžku lhůtu 3 let, která počíná běžet ode dne, kdy povinný odmítl zbytek výtěžku převzít nebo kdy se soudu vrátí zbytek výtěžku nebo výzva k jeho převzetí jako nedoručitelná. Pokud si povinný zbytek výtěžku v této lhůtě nevyzvedne, rozhodne soud usnesením podle citovaného ustanovení, že předmět úschovy, v tomto případě tedy zbytek výtěžku, připadne státu, jestliže se o něj do 1 roku ode dne vydání

⁸⁰ § 342. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸¹ LEVÝ, Jiří. § 342 [Úschova a prodej nevyzvednutých věcí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 2.

⁸² LEVÝ, Jiří. § 342 [Úschova a prodej nevyzvednutých věcí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 5.

tohoto usnesení nikdo nepřihlásí. Toto usnesení musí být, vedle doručení účastníkům a schovateli, vyvěšeno na úřední desce soudu.⁸³

Věci, které se nepodaří prodat, budou v souladu s § 342 odst. 3 o.s.ř. nabídnuty schovateli za dvě třetiny odhadní ceny na úhradu nákladů úschovy. Pokud schovatel převzetí věci odmítne, případnou do vlastnictví státu, a to přímo ze zákona. Není k tomu tedy potřeba vydávat zvláštní rozhodnutí. Tyto věci poté soud odevzdá Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových jako příslušné organizační složce státu podle § 10 písm. a) a § 11 odst. 2 zák. č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.⁸⁴

Náklady úschovy, k jejichž úhradě nedojde prodejem věci ani jejich převzetím schovatelem, je na základě § 342 odst. 4 o.s.ř. povinen nahradit povinný, o čemž vydá soud usnesení, proti kterému je možnost se odvolat a doručuje se pouze povinnému a schovateli.⁸⁵ Toto usnesení je následně exekučním titulem proti povinnému ve prospěch schovatele.⁸⁶

3.1.2. Vykližení se zajištěním bytové náhrady

Jak již bylo zmíněno výše, u výkonu rozhodnutí vyklizením rozlišujeme dva druhy, a to vyklizení se zajištěním bytové náhrady a vyklizení bez náhrady. Právní úprava platná do 31. 12. 2013 výslovně rozlišovala vyklizení bez náhrady v § 340 a násl. o.s.ř. a vyklizení se zajištěním bytové náhrady v § 343 a násl. o.s.ř. Od 1. 1. 2014 však byla z § 340 odst. 1 o.s.ř. vypuštěna část věty, podle které se ustanovení § 340 a násl. o.s.ř. uplatnilo v případě, kdy titulem pro výkon rozhodnutí uložená povinnost vyklidit předmětný objekt není vázána na zajištění bytové náhrady. Zároveň byla v období od 1. 1. 2014 do 29. 9. 2017 zrušena ustanovení § 343 a § 344 o.s.ř. upravující vyklizení se zajištěním bytové náhrady. Nadále tak bylo možné pouze vyklizení bez náhrady. Tato ustanovení byla z o.s.ř. vypuštěna v souvislosti s nabytím účinnosti zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který oproti tzv. starému občanskému zákoníku (zák. č. 40/1964 Sb.) již při skončení nájemního vztahu nepočítá se zajištěním bytové náhrady pro nájemce. V praxi tato nová úprava však činila obtíže, jelikož při výkonu rozhodnutí na základě exekučních titulů vydaných podle staré právní úpravy se aplikovala tato stará právní úprava, včetně vyklizení se zajištěním bytové náhrady. Navíc občanský zákoník z roku 2012

⁸³ LEVÝ, Jiří. § 342 [Úschova a prodej nevyzvednutých věcí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 6.

⁸⁴ LEVÝ, Jiří. § 342 [Úschova a prodej nevyzvednutých věcí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 4.

⁸⁵ § 342. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸⁶ LEVÝ, Jiří. § 342 [Úschova a prodej nevyzvednutých věcí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 7.

v § 768 umožňuje soudu přiznat náhradu za ztrátu práva (v tomto případě ztrátu společného bydlení) i formou náhradního bydlení, pokud šlo o zrušení společného nájmu bytu manžely a chyběla tak odpovídající procesní úprava výkonu tohoto rozhodnutí. Z tohoto důvodu tak bylo vyklizení s náhradou s účinností od 30. 9. 2017 do o.s.ř. vráceno.⁸⁷

Tímto tedy došlo k tomu, že se ustanovení § 340 a násl. o.s.ř. od 1. 1. 2014 použijí jako obecná ustanovení o vyklizení, přičemž ustanovení § 343 a § 344 o.s.ř. představují speciální právní úpravu pro vyklizení s náhradou.

V této části práce se tedy budu zabývat odchylkami, které právní úprava občanského soudního řádu stanoví pro výkon rozhodnutí vyklizením s náhradou.

Na tomto místě musím ještě na úvod poznamenat, že podle mě byl krok správným směrem, že došlo k tak razantní změně v rozsahu použití vyklizení se zajištěním bytové náhrady a omezení tohoto institutu pouze na příklad, kdy dochází ke skončení společného bydlení mezi manžely. Ve staré právní úpravě výkonu rozhodnutí vyklizením s náhradou totiž spatřuji jeden velký problém ve vztahu k postavení oprávněného. Tímto problémem je nemožnost nařídit a popřípadě nutnost zastavit výkon rozhodnutí v situaci, kdy oprávněný není schopen zajistit povinnému v exekučním titulu stanovenou bytovou náhradu. Vezměme si například bytovou situaci v Praze a situaci, kdy v tzv. obecním bytě v centru Prahy žije povinný a už nějakou dobu neplatí nájem, který je oproti tržnímu nájmu velmi nízký, a je mu vykonatelným rozhodnutím uložena povinnost tento byt vyklidit, která je však vázána na zajištění bytové náhrady. Lze legitimně očekávat i chápat, že oprávněný, kterým je ta konkrétní městská část, která má tzv. obecní byty ve svěřeném majetku, nebude chtít povinnému nabídnout jako bytovou náhradu jeden ze svých jiných bytů, které má k dispozici. Tímto by se nevyřešilo nic kromě probíhajícího vykonávacího řízení, které by mohlo být provedeno. Jenže z pohledu oprávněného by se problém pouze přesunul do jiného bytu, ve kterém by s velkou pravděpodobností vznikl znovu. Povinný by znovu nájem neplatil, došlo by k novému nalézacímu a vykonávacímu řízení a situace by se takto mohla opakovat stále dokola.

Druhou možností by sice bylo, aby oprávněný zajistil náhradní bydlení v jiném než obecním bytě, ovšem za mnohem vyšší nájemné, o mnohem menší rozloze, kratší době trvání nájemního vztahu nebo úplně na okraji Prahy. Takovýto byt pak nemusel splňovat požadavky na náhradní byt stanovené v exekučním titulu a výkon rozhodnutí by nebyl nařízen, popřípadě by byl zastaven.

⁸⁷ LEVÝ, Jiří. § 343 [Nařízení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 1,2.

V takovéto situaci by tedy nemohlo dojít k provedení výkonu rozhodnutí vyklizením, a to i v případě, kdy má oprávněný vykonatelný exekuční titul. Vyvstává zde tedy otázka, koho chránit víc, zda povinného nebo oprávněného.

Podle mého názoru není přijatelné, aby byl oprávněný nucen trpět to, že v jeho bytě žije osoba, která mu za užívání bytu neplatí nájemné, a to třeba i několik let, případně jeho byt znehodnocuje. Uvedené je v obrovském rozporu se základním právem vlastnit majetek dle čl. 11 odst. 1 LZPS a dochází tak k omezení tohoto práva, v němž nespátřuji soulad s čl. 11 odst. 4 LZPS.

3.1.2.1. Nařízení výkonu rozhodnutí vyklizením s náhradou

Před nařízením výkonu rozhodnutí je třeba, kromě splnění obecných náležitostí stanovených pro návrh na nařízení výkonu rozhodnutí u vyklizení bez náhrady, vždy zkoumat, zda oprávněný zajistil povinnému odpovídající náhradu, jak je mu uloženo v exekučním titulu. Oprávněný má povinnost zajištěnou náhradu v návrhu označit takovým způsobem, aby bylo nepochybné, o jakou konkrétní náhradu se jedná a aby tato nebyla zaměnitelná s jinou.⁸⁸ Zajištění náhrady a její soulad s exekučním titulem musí oprávněný prokázat soudu veřejnou listinou. Není-li zajištění bytové náhrady doloženo veřejnou listinou, případně vyvstanou-li pochybnosti ohledně bytové náhrady, je třeba nařídit jednání, při kterém soud provede i jiné než účastníky navržené důkazy, které jsou potřeba ke zjištění skutkového stavu.

Je otázkou, zda je třeba, aby vykonávané rozhodnutí obsahovalo bližší specifikaci bytové náhrady, popřípadě do jaké míry má být tato náhrada specifikována, nebo zda postačuje prosté označení „bytová náhrada“. Jak bude popsáno níže, občanský zákoník z roku 1964 vymezoval jednotlivé druhy bytových náhrad podle jejich kvality a podle ustálené soudní praxe bylo zcela postačující, aby bylo z exekučního titulu patrné, který konkrétní druh bytové náhrady má oprávněný povinnému zajistit. Tuto úpravu druhů bytových náhrad však občanský zákoník z roku 2012 nepřevzal. Podle mého názoru by měl tedy exekuční titul obsahovat alespoň takovou specifikaci bytové náhrady, ze které by vyplývalo, v jaké kvalitě má být náhradní bydlení zajištěno, a ve vykonávacím řízení by bylo pouze posuzováno, zda oprávněným zajištěné náhradní bydlení odpovídá exekučnímu titulu. Pokud by byla v exekučním titulu uvedena pouze povinnost zajistit náhradní bydlení bez jakékoli bližší specifikace, došlo by k tomu, že by soudy ve vykonávacím řízení dotvářely rozhodnutí soudů v nalézacím řízení tím,

⁸⁸ § 343. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

že by samy zkoumaly, jaké konkrétní náhradní bydlení je třeba povinnému zajistit, což podle mého názoru neodpovídá povaze činnosti soudů ve vykonávacím řízení.

Naopak by bylo nemyslitelné, aby muselo být náhradní bydlení v exekučním návrhu vymezeno zcela individuálně. Tento požadavek je kladen až na návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, kdy se teprve posuzuje soulad bytové náhrady uvedené v exekučním titulu s bytovou náhradou, kterou oprávněný povinnému zajistil a jejíž přesnou specifikaci uvedl v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí.

Obecně by náhradní bydlení mělo být schopno zajistit povinnému trvalé bydlení, a to jak stavebně technickým uspořádáním, tak svým vybavením. Dále náhradní bydlení musí s ohledem na velikost a vybavení zajišťovat lidsky důstojné ubytování povinného a členů jeho domácnosti, a to zejména se zřetelem k potřebám a možnostem povinného. Rovněž by měly být brány v potaz parametry dosavadního bydlení povinného a zdravotní a sociální situace povinného a členů jeho domácnosti. Dalším důležitým požadavkem na náhradní bydlení je skutečnost, že užívání předmětného náhradního bydlení nebrání právo, zejm. užívací, jiné osoby, tedy aby náhradní bydlení bylo právně i fakticky volné. Důležitým faktorem pro posouzení dostatečnosti náhradního bydlení může být i jeho poloha, ať už v rámci domu nebo celé obce, dopravní dostupnost, infrastruktura i další okolnosti, které mohou ovlivnit životní styl povinného nebo členů jeho domácnosti.

Oprávněný může zajištění náhradního bydlení prokázat např. předložením návrhu nájemní smlouvy s osobou, která je oprávněna s náhradním bydlením disponovat, nebo prohlášení této osoby, že je ochotná s povinným takovou smlouvu uzavřít.⁸⁹

Pokud má soud za prokázané, že oprávněný skutečně zajistil náhradu a tato náhrada odpovídá exekučnímu titulu a jsou splněny i další podmínky pro nařízení výkonu rozhodnutí, soud návrhu oprávněného vyhoví a výkon rozhodnutí usnesením nařídí. Pokud se však oprávněnému nepodaří prokázat zajištění odpovídající náhrady nebo chybí jiné podmínky pro nařízení výkonu rozhodnutí, soud návrh oprávněného zamítne.

Proti tomuto usnesení je vždy přípustné odvolání. Pouze pokud jde o zamítnutí návrhu, je k podání odvolání subjektivně oprávněn pouze oprávněný. Navíc v případě, kdy k zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí dojde ještě před tím, než se o návrhu dozví povinný, zejména ještě před nařízením jednání, se usnesení o zamítnutí návrhu povinnému ani

⁸⁹ § 343. In: , JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

nedoručuje. Opačná situace nastane ve chvíli, kdy k zamítnutí návrhu dojde až po nařízení jednání. Usnesení o zamítnutí návrhu se poté doručuje i povinnému.⁹⁰

3.1.2.2. Druhy náhrad

Nejčastější formou náhrady za ztrátu práva, která se objevuje u exekučních titulů znějících na vyklizení domu nebo bytu s náhradou, je zajištění náhradního obydlí. Nelze však vyloučit ani přiznání náhrady v jiné formě, a to např. v penězích. I zajištění jiné náhrady než ve formě náhradního obydlí, je však oprávněný povinen před nařízením výkonu rozhodnutí prokázat veřejnou listinou v souladu s § 343 odst. 3 o.s.ř., jinak soud návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítne.⁹¹

Rovněž u formy náhrad shledáváme značný rozdíl od právní úpravy občanského zákoníku z roku 1964, který znal pouze náhradu ve formě bydlení, přičemž rozlišoval přiměřený náhradní byt, náhradní byt a náhradní ubytování. Tyto formy náhradního bydlení definoval v § 712. Náhradním bytem občanský zákoník z roku 1964 rozuměl byt, který podle velikosti a vybavení zajišťuje lidsky důstojné ubytování nájemce a členů jeho domácnosti. Přiměřeným náhradním bytem byl takový byt, který je podle místních podmínek zásadně rovnocenný bytu, který má být vyklizen. A konečně náhradní ubytování charakterizoval jako byt o jedné místnosti nebo pokoj ve svobodárně nebo podnájem v zařízené nebo nezařízené části bytu jiného nájemce.

Mimo uvedené formy náhradního bydlení znal občanský zákoník z roku 1964 v § 712 odst. 5 i pojem přístřeší. Přístřeší není bytovou náhradou a má nájemci zajišťovat ubytování pouze dočasně, dokud si nájemce neopatří řádné ubytování a prostor k uskladnění jeho bytového zařízení a ostatních věcí domácí a osobní potřeby, avšak nejdéle na dobu 6 měsíců.

Tato úprava druhů bytových náhrad nebyla do občanského zákoníku z roku 2012 převzata a občanský zákoník ani vlastní rozlišení náhrad neupravuje. Je proto nezbytné, aby soud ve svém rozhodnutí vždy přesně definoval kvalitu bytové náhrady, která má být povinnému zajištěna.⁹² Ovšem i v případě, kdy by exekuční titul přesnou specifikaci bytové náhrady nestanovoval, nebylo by možné považovat tento titul za materiálně nevykonatelný. V takovém případě by se mělo postupovat tak, že sice nebude vyžadováno zajištění bytové

⁹⁰ LEVÝ, Jiří. § 343 [Nařízení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 4.-6.

⁹¹ LEVÝ, Jiří. § 343 [Nařízení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 7.

⁹² LEVÝ, Jiří. § 343 [Nařízení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 10.

náhrady, která je rovnocenná dosavadnímu obydlí povinného, avšak minimálně by měla mít kvalitu náhradního bytu podle § 712 odst. 2 věty první občanského zákoníku z roku 1964.⁹³

3.1.2.3. Provedení výkonu rozhodnutí vyklizením s náhradou

Co se týče provedení výkonu rozhodnutí vyklizením s náhradou, tak ustanovení § 344 o.s.ř. upravuje odchylky tohoto způsobu výkonu rozhodnutí od vyklizení bez náhrady, jehož provedení bylo popsáno výše a jehož právní úprava se na vyklizení s náhradou použije subsidiárně a přiměřeně.

Vyklizení bez náhrady a vyklizení s náhradou mají společné to, že u obou způsobů výkonu rozhodnutí se k provedení přistupuje po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a je třeba, aby byl povinný o termínu vyklizení vyrozuměn nejméně 15 dní předem. Rovněž je třeba o termínu vyklizení vyrozumět oprávněného a příslušný orgán obce. U vyklizení s náhradou stanovuje o.s.ř. navíc povinnost vykonavatele přibrat jinou vhodnou osobu, považuje-li to za potřebné, a to zejména v případě, kdy povinný není výkonu rozhodnutí přítomen nebo lze očekávat jeho odpor nebo následné stížnosti. Touto jinou vhodnou osobou může být například zástupce orgánu obce.⁹⁴ Přibrání zástupce obce se provádí neformální žádostí a účast této osoby se poznamená v protokolu o vyklizení. Účast zástupce obce nebo jiné vhodné osoby při provedení výkonu rozhodnutí je důležitá zejména tehdy, pokud by později bylo třeba potvrzení o způsobu provedení výkonu rozhodnutí nebo osvědčení stavu vyklizovaného objektu.⁹⁵

Vzhledem k subsidiárnímu použití právní úpravy vyklizení bez náhrady, se na vyklizení s náhradou přiměřeně použije ust. § 341 o.s.ř. Při výkonu rozhodnutí vyklizením s náhradou se však oproti vyklizení bez náhrady rozdílně nakládá s vyklizovanými věcmi. Pokud má být podle exekučního titulu zajištěna bytová náhrada, musí být vyklizené věci povinného přestěhovány do tohoto náhradního obydlí. Může však nastat situace, kdy některé z vyklizených věcí do náhradního obydlí nebude možné přemístit, např. pokud pro ně v náhradním obydlí není dostatek prostoru. V tomto případě nebo pokud náhrada za ztrátu práva spočívá v jiné formě než ve formě náhradního obydlí, bude soud postupovat podle § 341 odst. 2 a 3 a § 342 o.s.ř.,

⁹³ LEVÝ, Jiří. § 343 [Nařízení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 11.

⁹⁴ LEVÝ, Jiří. § 344 [Provedení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1730.

⁹⁵ § 344. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

tedy podle ustanovení upravující úschovu a případný prodej vyklizených věcí u vyklizení bez náhrady.⁹⁶

Ještě před samotným provedením vyklizení, které je vázáno na zajištění bytové náhrady, je vykonavatel povinen se přesvědčit o tom, zda je náhradní bydlení pro povinného připraveno, a obstarat do náhradního bydlení přístup. Je vhodné, aby za tímto účelem vykonavatel provedl prohlídku náhradního bydlení, díky které může odhalit případné závady, které brání provedení výkonu rozhodnutí, případně zjistit, že bude potřeba zajistit úschovu pro věci povinného.⁹⁷

Poté, co je výkon rozhodnutí proveden, předá vykonavatel náhradní obydlí povinnému nebo zletilému příslušníku jeho domácnosti, a to zpravidla tak, že této osobě předá klíče nebo jinou věc, která umožňuje přístup do náhradního obydlí, což poznamená v protokole o vyklizení. Pokud není přítomen nikdo, kdo může klíče od náhradního obydlí převzít, nebo je převzít odmítne, uloží vykonavatel klíče od náhradního obydlí do úschovy soudu nebo orgánu obce, na jejímž území se náhradní obydlí nachází. O uložení klíčů od náhradního obydlí u soudu nebo orgánu obce musí být povinný vyrozuměn. Vyrozumění může být učiněno i pouze ústně za současného poznamenání do protokolu o vyklizení, je-li povinný výkonu rozhodnutí přítomen. Klíče od náhradního bydlení nebudou uloženy, pokud zařízení, ve kterém má být povinný ubytován, neumožňuje vynášení klíčů z tohoto zařízení.⁹⁸

Nezačne-li povinný náhradní obydlí bez vážného důvodu užívat do 6 měsíců ode dne uložení klíčů, případně ode dne přestěhování, nebyly-li klíče uloženy, jeho práva k náhradnímu bydlení zanikají, a to bez nároku na jakoukoli náhradu. Vážným důvodem, pro který povinný nemohl začít užívat náhradní obydlí, může být pouze taková okolnost, která povinnému objektivně brání v užívání náhradního obydlí, tedy např. hospitalizace. Pokud práva povinného k náhradnímu obydlí zanikla, vrátí soud klíče osobě, která poskytla náhradní obydlí a která je od této chvíle oprávněn s obydlím volně disponovat. Složitější je situace, kdy do náhradního obydlí byly přestěhovány věci povinného. Jestliže si povinný tyto věci nevyzvedne, musí se osoba, která poskytla náhradní bydlení, domáhat vyklizení tohoto objektu, a to žalobou u soudu a poté případně výkonem rozhodnutí vyklizením, které bude v tomto případě bez náhrady.⁹⁹

⁹⁶ LEVÝ, Jiří. § 344 [Provedení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 1.

⁹⁷ § 344. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁹⁸ LEVÝ, Jiří. § 344 [Provedení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 2.

⁹⁹ § 344. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Ustanovení § 344 odst. 3 o.s.ř. upravuje zvláštní důvod zastavení výkonu rozhodnutí pro jeho nepřipustnost, pokud by po nařízení výkonu rozhodnutí, případně při jeho provádění, bylo zjištěno, že náhradní bydlení ve skutečnosti pro povinného zajištěno není nebo náhradní bydlení trpí závadami, které výkon rozhodnutí znemožňují. Tento zvláštní důvod zastavení výkonu rozhodnutí se však uplatní pouze tehdy, byla-li exekučním titulem přiznána povinnému náhrada spočívající v zajištění náhradního obydlí. Pokud by vyklizení bylo vázáno na zajištění náhrady za ztrátu práva v jiné formě než ve formě náhradního bydlení, není dodatečné zjištění absence zajištění této náhrady překážkou provedení vyklizení.¹⁰⁰ Pokud by tedy například byla povinnému za ztrátu práva přiznána peněžní náhrada, kterou by však oprávněný povinnému neposkytl, nebylo by možné z tohoto důvodu výkon rozhodnutí zastavit, avšak proti oprávněnému v tomto vykonávacím řízení by posléze mohl být nařízen výkon rozhodnutí, kdy v tomto novém řízení by vystupoval jako povinný a oprávněným by se stala vyklizovaná osoba.

3.1.3. Vliv změny poměrů na vyklizení

Od vydání rozhodnutí, kterým je uložena povinnost vyklidit určitý objekt, do samotného výkonu rozhodnutí však může dojít ke změně poměrů na straně povinného. K otázce, zda tato změna poměrů může mít vliv na výkon rozhodnutí, se vyjádřil Nejvyšší soud ČR v rozsudku ze dne 7. 9. 2005, sp. zn. 26 Cdo 2464/2004. Skutkové okolnosti souzeného případu byly takové, že povinnému byla uložena povinnost vyklidit jím obývaný byt bez práva na zajištění bytové náhrady, přičemž povinný měl v té době nájemní právo k jinému bytu. Avšak poté, co se dozvěděl o jeho povinnosti první byt vyklidit, vypověděl nájem svého druhého bytu a posléze se domáhal změny rozhodnutí, kterým mu byla uložena povinnost byt vyklidit, v tom rozsahu, aby byla oprávněnému uložena povinnost zajistit mu náhradní byt.

Soudy však vzaly v potaz skutečnost, že si povinný znemožnil užívat svůj druhý byt vlastním právním jednáním, což nemůže být přičítáno k tíži oprávněného. Zde bych za sebe uvedla i to, že výpověď nájmu druhého bytu povinným mohla být v určitém smyslu účelová a učiněna s šikanózním záměrem vůči oprávněnému mu uškodit a celé vykonávací řízení tím zdržovat a v případě, že by oprávněný nebyl schopen zajistit odpovídající náhradní byt, dosáhnout zastavení výkonu rozhodnutí. Druhý byt měl totiž povinný v jiném městě, kam se nemusel chtít stěhovat. Kdyby byl oprávněný povinen zajistit povinnému bytovou náhradu, musela by tato bytová náhrada velikostí, vybavením, ale třeba i jeho polohou, sociálním

¹⁰⁰ LEVÝ, Jiří. § 344 [Provedení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 4.

prostředím, dopravní dostupností odpovídat bydlení dosavadnímu.¹⁰¹ Bylo by tedy pravděpodobné, že jako odpovídající bytovou náhradu by musel oprávněný zajistit byt ve stejném městě, což mohl být i záměr povinného.

I přesto, že soud může rozhodnout o tom, že v důsledku změny poměrů již není výkon rozhodnutí vyklizením vázán na podmínku zajištění bytové náhrady, jelikož by to v daném případě bylo v rozporu s dobrými mravy (jednalo by se zejména o to, že by si povinný sám opatřil jiné bydlení), nelze z toho usuzovat, že uvedené platí i naopak, tedy že v důsledku změny poměrů je možné výkon rozhodnutí dodatečně vázat na podmínku zajištění bytové náhrady. Požadovat bytovou náhradu může povinný (podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1131/99) pouze jako svou obranu ve sporu o vyklizení bytu. Hlavním účelem zajištění bytové náhrady ve vztahu k povinnému je ten, že do doby, že oprávněný povinnému bytovou náhradu zajistí, nemusí povinný byt vyklidit a zároveň nemůže dojít k výkonu rozhodnutí. Důležité je též zmínit, že bytová náhrada je právo povinného, které využít může, ale i nemusí.

Z uvedeného vyplývá, že bylo-li rozhodnuto o vyklizení bez zajištění bytové náhrady, nelze vyhovět návrhu povinného, aby mu z důvodu změny jeho bytových poměrů bylo toto právo dodatečně přiznáno a výkon rozhodnutí tak byl vázán na podmínku zajištění bytové náhrady.¹⁰²

Tento závěr byl dále rozvinut rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 9. 2008, sp. zn. 26 Cdo 1162/2007. V této věci byla povinnost vyklidit byt vázána na povinnost oprávněného zajistit povinnému náhradní ubytování. Povinný se však s odvoláním na změnu poměrů domáhal zajištění přiměřeného náhradního bytu, tedy kvalitnější formu bytové náhrady. Nejvyšší soud ČR odkazuje na svůj dřívější rozsudek ze dne 7. 9. 2005, sp. zn. 26 Cdo 2464/2004 v tom smyslu, že je jeho závěr použitelný i na tuto věc. Jestliže tedy nebylo možné vyhovět návrhu povinného, který se z důvodu změny poměrů povinného domáhal zajištění bytové náhrady, i když původním rozhodnutím toto právo přiznáno nebylo, není možné ze stejného důvodu vyhovět ani návrhu, kterým se povinný domáhá zajištění kvalitativně vyšší bytové náhrady (např. místo přístřeší náhradního ubytování nebo místo náhradního bytu přiměřený náhradní byt). I v těchto případech se tedy užije obecná zásada, že nelze založit nové právo, které dosud vyklizovanému nesvědčilo.¹⁰³

¹⁰¹ § 343. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁰² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2005, sp. zn. 26 Cdo 2464/2004

¹⁰³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2008, sp. zn. 26 Cdo 1162/2007

Změnou poměrů na straně účastníků se dále zabývá usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. 26 Cdo 857/2019, když rozhodl, že vyklizení bytu není nadále vázáno na zajištění bytové náhrady, neboť nastala taková změna poměrů na straně povinného, že trvat na tom, aby mu oprávněný zajistil bytovou náhradu, bylo v rozporu s dobrými mravy. Povinný v mezidobí od vydání rozhodnutí o vyklizení a samotným výkonem vyklizení nabyt vlastnické právo k domu, čímž si zajistil vlastní bydlení. Nejvyšší soud ČR zde vyjádřil názor, že nacházeli se druhý byt ve vlastnictví povinného, lze na něm spravedlivě požadovat, aby tento byt užíval k bydlení, pokud mu tento byt byl schopen zajistit vyhovující bytové podmínky. Skutečnost, že povinný takto neučinil, není možné klást k tíži oprávněného a trvat na jeho povinnosti zajistit povinnému náhradní bydlení.

Nejvyšší soud ČR se v tomto usnesení dále zabýval povahou, jakou by měla jiná možnost bydlení povinného mít, aby si v něm povinný mohl zajistit vyhovující bytové podmínky, přičemž dospěl k závěru, že tato jiná možnost bydlení povinného může mít jak povahu práva vlastnického, tak i povahu práva nájemního. Toto jiné bydlení navíc ani nemusí splňovat kritéria bytu náhradního. Jiná možnost bydlení povinného tak může být i na kvalitativně nižší úrovni, než na jaké je byt, který má povinný povinnost vyklidit.¹⁰⁴

Lze tedy uzavřít, že jakkoli není rozhodná změna poměrů na straně účastníků v případech, kdy soudem nebyla povinnost vyklidit byt vázána na zajištění bytové náhrady, může však být důvodem změny rozhodnutí v případě, kdy povinnost vyklidit byt byla vázána na zajištění bytové náhrady. Toto však pouze v situaci, kdy by trvání na povinnosti oprávněného zajistit povinnému náhradní bydlení bylo v rozporu s dobrými mravy.

I přes to, že se veškerá uvedená judikatura vztahuje k právní úpravě vyklizení s náhradou účinné do 31.12.2013, je podle mého názoru použitelná i při aplikaci právní úpravy současné, jelikož ke změně poměrů mezi účastníky se musí přihlížet stále.

3.1.4. Náklady vyklizení

S výkonem rozhodnutí vyklizením samozřejmě vznikají náklady, které je třeba vynaložit pro řádný průběh vyklizení, ať již jde o přepravu nebo úschovu vyklizených věcí nebo využití služeb zámečníka.

Pokud jde o soudní výkon rozhodnutí, platí tyto náklady stát (§ 270 odst. 3 o.s.ř.). Co se týče hrazení nákladů, tak jak v případě soudního výkonu rozhodnutí, tak i v případě exekuce, hradí náklady povinný (§ 147 a násl. o.s.ř. a § 87 odst. 3 e.ř.).

¹⁰⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. 26 Cdo 857/2019

3.1.4.1. Náklady soudního výkonu rozhodnutí vyklizením

Na základě § 270 odst. 3 o.s.ř. může soud uložit oprávněnému, aby na náklady výkonu rozhodnutí složil přiměřenou zálohu. Nezaplacení této zálohy může být důvodem zastavení výkonu rozhodnutí.

Záloha oprávněného se použije na úhradu nákladů vzniklých státu při provádění vyklizení. Pokud však záloha nestačí k pokrytí veškerých nákladů výkonu rozhodnutí, ve zbývajícím rozsahu je platí stát.¹⁰⁵

Soud uloží povinnému dle § 270 odst. 1 o.s.ř. povinnost k úhradě nákladů exekuce již v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Povinný hradí i náklady oprávněného, ať už jde o náklady řízení nalézacího, tak i náklady řízení vykonávacího, které oprávněný účelně vynaložil k ochraně svého práva.

3.1.4.2. Náklady exekuce vyklizením

Mezi náklady exekuce podle § 87 e.ř. patří odměna exekutora, náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce závodu, a je-li exekutor nebo správce závodu plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty podle zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty. Tyto náklady exekuce hradí exekutorovi povinný. Povinný hradí oprávněnému účelně vynaložené náklady na vymáhání jeho nároku.

Tyto náklady exekuce a náklady oprávněného vymůže soudní exekutor na základě příkazu k úhradě nákladů exekuce, proti kterému je možné podat do 8 dnů od doručení námítky.

Konkrétní výši nákladů exekuce určuje vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (dále jen „exekuční tarif“).

Na základě § 1 odst. 1 exekučního tarifu vykonává soudní exekutor exekuční činnost za odměnu. Výše této odměny je limitována v § 5 a násl. exekučního tarifu.

Výši odměny za exekuci vyklizením stanovuje § 7 exekučního tarifu na částku 10 000,- Kč za každou vyklizenou nemovitost, stavbu nebo byt nebo místnost. Tato odměna se tedy násobí počtem vyklizovaných objektů.

¹⁰⁵ LEVÝ, Jiří. § 341 [Provedení výkonu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1720.

Pokud jsou exekucí spolu s vyklizením vymáhány i náklady exekuce, náklady oprávněného nebo jakékoli jiné peněžitě plnění, náleží soudnímu exekutorovi i odměna podle § 6 exekučního tarifu, která se vypočítá jako určité procento ze základu, kterým je dle § 5 odst. 1 exekučního tarifu výše vymoženého plnění, ale dle § 6 odst. 3 exekučního tarifu minimálně 2 000,- Kč (do 1. 4. 2017 byla minimální odměna ve výši 3 000,- Kč).

Vedle odměny je nákladem exekuce také náhrada hotových výdajů exekutora, která je v ustanovení § 13 odst. 1 exekučního tarifu stanovena na paušální částku ve výši 3 500,- Kč. Tato náhrada zahrnuje zejména soudní a jiné poplatky, cestovní výdaje, poštovné, úhrady osobám provádějícím přepravu zásilek, telekomunikační poplatky, odborná vyjádření, opisy, fotokopie a náhrady nákladů na vložení či získání dat z centrálních informačních systémů.

V souvislosti s hotovými výdaji exekutora je důležité ustanovení § 13 odst. 9 exekučního tarifu, podle kterého se paušální částka hotových výdajů zvyšuje, pokud je na jedné ze stran exekučního řízení více účastníků. Paušální částka hotových výdajů exekutora se podle uvedeného ustanovení zvyšuje o 30 %, tedy na částku 4 550,- Kč, účastní-li se exekučního řízení dva oprávnění nebo dva povinní, a o 50 %, tedy na částku 5 250,- Kč, účastní-li se exekučního řízení více oprávněných než dva nebo více povinných než dva.

Pokud však povinný uhradí vymáhané povinnosti ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy k dobrovolnému plnění dle § 46 odst. 6 e.ř., náleží soudnímu exekutorovi v souladu s § 11 odst. 1 exekučního tarifu odměna ve výši 50 % z odměny dle § 6 exekučního tarifu za exekuci vymožením peněžitě plnění a odměna ve výši 30 % z odměny dle § 7 – § 10 exekučního tarifu za exekuci vymožením nepeněžitě plnění. Dále v tomto případě náleží soudnímu exekutorovi v souladu s § 13 odst. 3 exekučního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 1 750,- Kč.

3.2. Odebrání věci

Výkon rozhodnutí odebráním věci je upraven v ustanoveních § 345 – § 347 o.s.ř. a řadí se mezi jeden ze způsobů výkonu rozhodnutí pro nepeněžitá plnění. Zákon u tohoto způsobu výkonu rozhodnutí upravuje dvě modifikace jeho provedení, a to v závislosti na tom, zda je věc, která má být povinnému odebrána, věcí zastupitelnou nebo nezastupitelnou.

Tato část práce se tedy bude zabývat průběhem výkonu rozhodnutí odebráním věci a problematikou s ním spojenou.

3.2.1. Nařízení výkonu rozhodnutí odebráním věci

Soud nařídí výkon rozhodnutí odebráním věci v situaci, kdy exekuční titul ukládá povinnému povinnost vydat nebo dodat oprávněnému určitou věc. Co se týče terminologie, termín vydat věc bude v exekučním titulu uveden v případě, kdy se žalobce domáhal žalobou ochrany svého vlastnického práva k věci. Naopak termín dodat věc bude v exekučním titulu použit za situace, kdy bylo předmětem sporu plnění ze závazku.¹⁰⁶

U tohoto způsobu výkonu rozhodnutí se bude jednat o vydání či dodání věci movité, jelikož pokud by šlo o věc nemovitou, postupovalo by se podle právní úpravy vyklizení. Procesněprávní úprava tak rozlišuje způsoby výkonu rozhodnutí podle toho, zda je předmětem výkonu rozhodnutí věc movitá nebo nemovitá, a to na rozdíl od úpravy hmotněprávní, která v obou případech hovoří o právu domáhat se vydání věci, bez ohledu na to, zda se jedná o věc movitou či nemovitou.¹⁰⁷

Exekučním titulem v případě výkonu rozhodnutí odebráním věci budou zejména rozhodnutí vydaná v řízení o vydání věci, zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví, vypořádání společného jmění manželů¹⁰⁸ nebo i exekuční tituly uvedené v ust. § 274 odst. 1 o.s.ř., mezi kterými bych zmínila především notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti, rozhodčí nálezy nebo rozhodnutí soudů ve správním a trestním soudnictví. Ovšem za předpokladu, že tyto exekuční tituly ukládají povinnému vydat určitou movitou věc oprávněnému.

Pokud je exekučním titulem rozhodnutí, jímž bylo vyhověno žalobě s tzv. alternativou facultas (případ, kdy exekuční titul povinnému ukládá určitou povinnost, avšak dále povinnému umožňuje se této povinnosti zprostit tím, že oprávněnému poskytne jiné plnění, viz str. 54 této práce), může být předmětem výkonu rozhodnutí pouze primární plnění a po případném splnění sekundární povinnosti povinným po nařízení výkonu rozhodnutí dojde k zastavení výkonu rozhodnutí na primární plnění. Je-li tedy primárním plněním vydání věci oprávněnému a sekundárním plněním zaplacení určité částky, může výkon rozhodnutí směřovat pouze ke splnění primární povinnosti, tedy k vydání předmětné věci. Není možné, aby si oprávněný v návrhu na výkon rozhodnutí zvolil, že místo vydání věci chce raději peníze. Pokud však i po

¹⁰⁶ § 345. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁰⁷ ADAMOVIČ, H. § 345 [Výkon odebrání věci]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-5]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁰⁸ LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 7.

nařízení výkon rozhodnutí odebráním věci povinný oprávněnému zaplatí peněžitou částku stanovenou v exekučním titulu jako sekundární plnění, dojde k zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., jelikož zaplacením této částky zaniklo právo exekučním titulem přiznané. Pokud se však nepodaří odebrat věc určenou exekučním titulem, např. pokud povinný věc nemá nebo ji objektivně nemůže dodat, není v případě tzv. alternativy facultas vyloučeno posléze nařídit výkon rozhodnutí pro peněžitou částku stanovenou jako sekundární plnění.¹⁰⁹

Současně s odebráním věci určené v exekučním titulu dojde i k odebrání všech věcí, které k odebírané věci patří, tedy jejích součástí a příslušenství, a dále listin potřebných k jejímu užívání, a to i v případě, kdy tyto věci nebudou v exekučním titulu uvedeny. Součástí věci je dle § 505 o.z. „vše, co k ní podle její povahy náleží a co nemůže být od věci odděleno, aniž se tím věc znehodnotí“. Příslušenstvím věci je poté dle § 510 odst. 1 o.z. „vedlejší věc vlastníka u věci hlavní, je-li účelem vedlejší věci, aby se jí trvale užívalo společně s hlavní věcí v rámci jejich hospodářského určení. Byla-li vedlejší věc od hlavní věci přechodně odloučena, nepřestává být příslušenstvím“, přičemž se má podle odst. 2 tohoto ustanovení za to, že se právní jednání a práva i povinnosti týkající se věci hlavní týkají i jejího příslušenství.

Vyvstane-li pochybnost, zda je určitá věc příslušenstvím věci odebírané, bude zapotřebí postupovat podle § 511 o.z. tak, že se případ posoudí podle zvyklostí. Například nemůže být pochyby o tom, že příslušenstvím automobilu jsou klíčky od něj. Může však nastat situace, kdy bude sporné, zda věc skutečně je příslušenstvím odebírané věci či nikoli. Tehdy bude namístě rozhodnout v neprospěch oprávněného, a to zejména z toho důvodu, že oprávněný měl možnost se již v nalézacím řízení domáhat, aby tato věc byla jako příslušenství označena v samotném exekučním titulu, případně se může vydání příslušenství domáhat v novém nalézacím řízení.¹¹⁰

Podmínkou nařízení výkonu rozhodnutí a současně materiální vykonatelnosti exekučního titulu je přesná identifikace odebírané věci, případně i souboru věcí, který má být povinnému odebrán. Věc musí být v exekučním titulu specifikována takovým způsobem, aby nemohla být zaměněna s věcí jinou. Pokud by tomu tak nebylo, musel by soud návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítnout. Může se však stát, že bude nedostatečná identifikace věci zjištěna až po nařízení výkonu rozhodnutí. V takovém případě je nutné řízení zastavit dle § 268

¹⁰⁹ LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 10.

¹¹⁰ LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 4.

odst. 1 písm. h) o.s.ř.¹¹¹, a to zejména v situaci, kdy povinný disponuje více věcmi stejného druhu a bude tak sporné, které konkrétní věci se výkon rozhodnutí týká.¹¹²

Výkon rozhodnutí odebráním věci může být nařízen i tehdy, ukládá-li vykonatelné rozhodnutí střídavé užívání předmětné věci oprávněným a povinným.¹¹³ Nelze vyloučit ani možnost oprávněného, aby si opatřil jinou věc stejného druhu a jakosti k výzvě soudu na náklad a nebezpečí povinného, nepodaří-li se předmětnou věc odebrat, jak je upraveno v § 347 o.s.ř., jelikož na právní úpravu odebrání věci v § 345 – § 347 o.s.ř. je třeba hledět jako na celek. Tento postup však lze použít pouze tehdy, je-li věc, která má být povinnému odebrána, věcí zastupitelnou. Pokud ale exekuční titul zní na střídavé užívání věci, nemůže být tato náhradní věc opatřena natrvalo, ale lze si představit např. její vypůjčení do doby, než pomínou účinky exekučního titulu, tedy např. do vypořádání spoluvlastnictví.¹¹⁴

Je otázkou, zda je nutné pokaždé, kdy povinný oprávněnému věc znovu nevydá, nařizovat nové vykonávací řízení, které bude po každém konkrétním vydání věci skončeno, nebo zda lze vést výkon rozhodnutí „preventivně“ po celou dobu, kdy trvají účinky vykonatelného rozhodnutí, a tedy i střídavé užívání předmětné věci oprávněným a povinným, a při každém nevydání věci povinným lze výkon rozhodnutí vedený v jediném řízení provést opakovaně. První zmíněná možnost by byla podle mého názoru pro oprávněného příliš tvrdá a zdlouhavá a posilovala by postavení povinného. Naopak druhá možnost by velmi výrazným způsobem zasahovala do života povinného, který by žil pod tíhou vykonávacího řízení, i kdyby napříště chtěl plnit dobrovolně.

Řešení těchto dvou možností představuje ustanovení § 351a o.s.ř., které se zabývá změnou stavu po splnění vykonávané povinnosti, a tedy po skočení celého vykonávacího řízení. Pokud je vykonávaná povinnost splněna a vykonávací řízení z tohoto důvodu skončeno, avšak poté dojde ke změně stavu v tom smyslu, že opět nastane situace, kterou již dříve vykonané rozhodnutí předpokládá, může oprávněný navrhnout nařízení výkonu rozhodnutí obnovením předešlého stavu podle původního exekučního titulu, na jehož základě soud pověří vykonavatele k provedení určitých úkonů při výkonu rozhodnutí nebo jiných vhodných

¹¹¹ ADAMOVI, H. § 345 [Výkon odebrání věci]. In: ADAMOVI, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-5]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹¹² LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 6.

¹¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 2. 2005, sp. zn. 20 Cdo 133/2004

¹¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 25. 6. 1981, sp. zn. 3 Cz 52/80

opatření k tomu, aby oprávněnému dopomohl k obnovení předešlého stavu. Zahájení nového nalézacího řízení tak není třeba.

Shodně se všemi ostatními způsoby výkonu rozhodnutí se i tento výkon rozhodnutí odebráním věci zahajuje pouze na návrh oprávněného, ve kterém musí být popsána vymáhaná povinnost a její rozsah. Z návrhu tedy musí být patrné, že se oprávněný domáhá odebrání věci a které konkrétní věci se výkon rozhodnutí má týkat. Pokud bylo exekucním titulem uloženo povinnému vydat více věcí, musí být v návrhu rovněž uvedeno, zda se oprávněný domáhá odebrání všech těchto věcí nebo jen některých z nich.

Má-li oprávněný k dispozici informace, kde by se odebíraná věc mohla nacházet, případně kdy a kde je nejspíše možné zastihnout povinného, pokud lze předpokládat, že lze věc nalézt u něj, je vhodné, aby tyto informace rovněž uvedl v návrhu. Uvedení těchto informací však není obligatorní náležitostí exekucního návrhu, nemusí být dokazovány a jejich případná nesprávnost nemůže způsobit zastavení výkonu rozhodnutí nebo mít jiné negativní následky pro oprávněného. Smyslem jejich uvedení je pouze zefektivnění průběhu výkonu rozhodnutí. Pokud by byl povinný na výkon rozhodnutí upozorněn např. tím, že by se vykonavatel nejdříve snažil nalézt odebíranou věc na nesprávném místě, mohl by se povinný pokusit zmařit výkon rozhodnutí tím, že by věc ukryl na místo, kde by ji vykonavatel nebyl schopen nalézt.¹¹⁵

Jsou-li splněny všechny předpoklady pro nařízení výkonu rozhodnutí odebráním věci, tedy zejména návrh oprávněného a materiálně vykonatelný exekucní titul, ve kterém je dostatečně specifikována odebíraná věc, vydá soud usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, ve kterém rovněž musí být odebíraná věc nezaměnitelně označena. V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud zároveň rozhodne o nákladech oprávněného, které mu vznikly v souvislosti s vykonávacím řízením, a dle návrhu oprávněného nařídí výkon rozhodnutí i pro tyto náklady, případně i náklady nalézacího řízení, jedním ze způsobů stanovených pro vymáhání peněžitých plnění.¹¹⁶ Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí se doručuje oprávněnému i povinnému, ale nemusí se doručovat do vlastních rukou. Usnesení zásadně nemusí obsahovat odůvodnění a lze se proti němu odvolat.¹¹⁷

¹¹⁵ § 345. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹¹⁶ LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 11.

¹¹⁷ § 345. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

3.2.2. Provedení výkonu rozhodnutí odebráním věci

Na rozdíl od výkonu rozhodnutí vyklizením, kdy musí být povinný o termínu vyklizení vyrozuměn alespoň 15 dnů předem, se u výkonu rozhodnutí odebráním věci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručuje povinnému až při samotném odebrání věci. Smyslem této úpravy je snaha předejít případným obstrukcím a pokusům o zmaření výkonu rozhodnutí ze strany povinného, který by v případě předchozího informování o plánovaném odebrání věci měl dostatek času předmětnou věc někde ukrýt, zničit ji či jinak zamezit jejímu odebrání.

O plánovaném termínu provedení odebrání věci však musí být předem informován oprávněný. Přítomnost oprávněného nebo jeho zástupce je totiž u výkonu rozhodnutí nutná, a to z důvodu potřeby odebíranou věc náležitě identifikovat a po jejím odebrání převzít. Není-li oprávněný nebo jeho zástupce výkonu rozhodnutí přítomen, nelze výkon rozhodnutí v tento den provést a musí být odložen, o čemž musí být oprávněný ve vyrozumění poučen.¹¹⁸ V případě, že by oprávněný opakovaně neposkytoval součinnost při výkonu rozhodnutí, ať už svou neúčastí při výkonu rozhodnutí nebo odmítnutím odebranou věc převzít, čímž by bránil jeho řádné realizaci, mohl by soud dle § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. výkon rozhodnutí zastavit.¹¹⁹

O výkonu rozhodnutí vykonavatel pořídí záznam nebo protokol, ve kterém musí být uvedeno označení odebírané věci a v případě více odebíraných věcí jejich přesný seznam, zda věc byla odevzdána oprávněnému a jeho potvrzení o převzetí věci, případně jak byla odebíraná věc uschována, pokud k předání oprávněnému nedošlo. Dále se v protokole nebo záznamu poznamená vyjádření povinného o umístění věci, popřípadě že povinný toto vyjádření odepřel.¹²⁰

Samotné provedení výkonu rozhodnutím odebráním věci se provede na místě, kde se podle informací oprávněného odebíraná věc nachází, případně na jiných místech, kde lze předpokládat nalezení věci¹²¹, a to tak, že vykonavatel za současné přítomnosti oprávněného odebere povinnému v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí identifikovanou věc, kterou následně předá oprávněnému, a zároveň předá povinnému usnesení o nařízení výkonu

¹¹⁸ LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 12.

¹¹⁹ ADAMOVIČ, H. § 345 [Výkon odebrání věci]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-9]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²⁰ § 345. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²¹ § 345. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

rozhodnutí.¹²² Pokud povinný nevydá věc dobrovolně, dotáže se jej vykonavatel, kde se věc nachází, z jakého důvodu se tam nachází, popřípadě co se s věcí stalo a tyto informace poznamená do protokolu. Povinného však nelze nijak nutit ke sdělení, kde nebo u koho se věc nachází.¹²³ Nesdělí-li tedy povinný, kde se věc nachází, je na vykonavateli, aby se to aktivně pokusil zjistit, a to například pomocí dotazů na osoby, které by těmito informacemi mohly disponovat. Od těchto osob lze informaci o umístění odebírané věci vynucovat ukládáním pořádkových pokut.¹²⁴

Může nastat situace, kdy oprávněný při výkonu rozhodnutí potvrdí, že se jedná o věc specifikovanou v exekučním titulu, ale povinný tuto skutečnost popře. V takovém případě vykonavatel i přes tvrzení povinného věc odebere a poučí povinného o možnosti podat návrh na zastavení výkonu rozhodnutí ve vztahu k odebírané věci. Odebraná věc se v tomto případě neodevzdá oprávněnému, ale uschová. Nepodá-li povinný návrh na zastavení výkonu rozhodnutí, věc se předá oprávněnému. Stejně tak bude věc předána oprávněnému, pokud povinný návrh na zastavení výkonu rozhodnutí podal, ale neprokázal, že odebíraná věc není věcí, která má být podle exekučního titulu odebrána. Pokud povinný návrh na zastavení výkonu rozhodnutí podá a prokáže, že nejde o věc, která má být odebrána, soud výkon rozhodnutí zastaví v souladu s § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. a věc se po právní moci usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí vrátí povinnému. Obdobně se postupuje i tehdy, když k věci uplatní třetí osoba právo, které nepřipouští výkon rozhodnutí.¹²⁵

Zákon umožňuje vykonavateli k výkonu rozhodnutí přibrat i jinou vhodnou osobu, shledá-li to potřebným, a to zejména z toho důvodu, lze-li očekávat odpor povinného s provedením výkonu rozhodnutí, tedy především s prohlídkou prováděnou za účelem nalezení odebírané věci, nebo kdyby bylo posléze třeba prokázat průběh výkonu rozhodnutí svědectvím třetí osoby. Touto jinou vhodnou osobou může být zástupce orgánu obce nebo i jiná nestranná osoba. Kromě přibrání jiné vhodné osoby lze průběh výkonu rozhodnutí prokázat i zajištěním videozáznamu nebo fotodokumentace. Za účelem zajištění bezpečnosti vykonavatele a jiných zúčastněných osob může vykonavatel požádat o součinnost Policii České republiky nebo justiční stráž.

¹²² LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 13.

¹²³ § 345. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²⁴ LEVÝ, Jiří. § 346 [Výzva k vydání]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 1.

¹²⁵ § 345. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Vykonavatel je za účelem nalezení a odebrání předmětné věci oprávněn učinit osobní prohlídku povinného, prohlídku bytu nebo sídla a jiných místností povinného, včetně skříní a jiných schránek v nich umístěných, ve kterých může být dle důvodného předpokladu věc ukryta.¹²⁶ Je tedy zřejmé, že pokud by měla být povinnému odebrána např. velká televize, není vykonavatel oprávněn prohledávat zásuvky ve stole povinného, neboť by se do nich tato televize nevešla a nemůže tam být tedy ukryta.

Za účelem prohlídky si vykonavatel může zjednat přístup do bytu, jiných místností nebo skříní a jiných schránek povinného, a to za použití zámečnicka. Vykonavatelem otevřené prostory musí být po skončení prohlídky znovu uzamčeny a klíče od nich předány povinnému nebo jiným dotčeným osobám, případně uloženy na jiném vhodném místě, o čemž musí být dotčené osoby vyrozuměny, aby si mohly klíče vyzvednout.¹²⁷ Osobní prohlídku povinného je třeba provádět šetrně a osobou stejného pohlaví. Pokud vykonavatel není stejného pohlaví jako povinný, je nutné za účelem osobní prohlídky povinného takovou osobu přibrat.¹²⁸

Účast povinného při provádění výkonu rozhodnutí odebráním věci však není nutná a prohlídku prostor povinného tak lze uskutečnit i v jeho nepřítomnosti. V takovém případě soud usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručuje povinnému až po jeho provedení s vyrozuměním, že výkon rozhodnutí byl proveden.¹²⁹

Prohlídce, a to jak osobní, tak prohlídce prostor, může být podroben pouze povinný a pouze jemu lze věc fyzicky odebrat. Nachází-li se odebíraná věc u třetí osoby, použije se § 346 o.s.ř., na základě kterého soud tuto třetí osobu vyzve, aby věc vydala oprávněnému. Nevydá-li třetí osoba věc dobrovolně, poznamená to vykonavatel do protokolu o odebrání věci s uvedením důvodu, pro který třetí osoba odmítla věc vydat, pokud důvod uvede.¹³⁰ Třetí osobu však nelze k uvedení důvodu, pro který není ochotna věc vydat, žádným způsobem donucovat.¹³¹

¹²⁶ ADAMOVIČ, H. § 345 [Výkon odebrání věci]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVIČ, J., ČUHELOVIČ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVIČ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-10]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²⁷ § 53 odst. 1, 2 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy

¹²⁸ § 53 odst. 3 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy

¹²⁹ LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 16.

¹³⁰ JIRMANOVÁ, M. § 346 [Vydání věci oprávněnému]. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINOHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-12]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³¹ § 346. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-13]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Dále se proti třetí osobě, která odmítne věc vydat, může přiměřeně postupovat podle ustanovení § 312 – § 316 o.s.ř., která upravují výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky. O této možnosti musí soud oprávněného poučit¹³², jelikož takto lze postupovat pouze na návrh oprávněného. Navrhne-li oprávněný tento postup, přikáže soud oprávněnému proti této třetí osobě právo povinného na dodání či vydání předmětné věci a spolu s tím třetí osobě zakáže od okamžiku doručení tohoto usnesení věc vydat povinnému¹³³ či s ní jinak nakládat¹³⁴, čímž vzhledem ke třetí osobě nastávají účinky tzv. arrestatoria. Pokud oprávněný tento postup nenavrhne, nemůže se dále domáhat náhradního uspokojení na náklad povinného dle § 347 o.s.ř.

Ani třetí osobu, která má odebíranou věc u sebe, nelze nijak donucovat k vydání věci, tedy ani uložením pořádkové pokuty. Jestliže tedy třetí osoba věc nevydá dobrovolně, výkon rozhodnutí skončí a oprávněný může proti této osobě podat samostatnou žalobu na vydání věci. Pokud bude se svou žalobou úspěšný, bude rozhodnutí sloužit jako exekuční titul proti třetí osobě.¹³⁵ V případě, že povinný sám disponuje exekučním titulem znějícím na vydání věci proti třetí osobě, může oprávněný na jeho základě po právní moci usnesení o příkázání pohledávky vlastním jménem podat návrh na výkon rozhodnutí odebráním věci proti třetí osobě. Pokud probíhá u soudu nalézací řízení, jehož předmětem je nárok povinného na vydání věci vůči třetí osobě, ztrácí povinný okamžikem doručení usnesení o příkázání pohledávky aktivní legitimaci. Na místo žalobce však může oprávněný v tomto řízení vstoupit pouze na návrh povinného dle § 107a o.s.ř. Jestliže povinný tento návrh neučiní, může oprávněný proti třetí osobě podat samostatnou žalobu na vydání věci.¹³⁶

Není vyloučena ani možnost, aby se oprávněný domáhal vydání věci po třetí osobě i na základě vztahu, který je přímo mezi ním a třetí osobou, tedy například pokud je oprávněný vlastníkem věci, kterou mu třetí osoba neoprávněně zadržuje.¹³⁷

¹³² LEVÝ, Jiří. § 346 [Výzva k vydání]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 3.

¹³³ LEVÝ, Jiří. § 346 [Výzva k vydání]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 4.

¹³⁴ § 346. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-13]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁵ JIRMANOVÁ, M. § 346 [Vydání věci oprávněnému]. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-12]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁶ LEVÝ, Jiří. § 346 [Výzva k vydání]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 5.

¹³⁷ § 346. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-13]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Může se však stát, že bude oprávněný se svou žalobou směřující proti třetí osobě neúspěšný, např. pokud třetí osoba bude úspěšně namítat, že k předmětné věci nabyla vlastnické právo v souladu s § 1109 písm. b) o.z., tedy v dobré víře od podnikatele při jeho podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku. Autor komentáře k o.s.ř. od C.H.Beck, 3. vydání z roku 2021 vyslovil názor, že by v tomto případě mělo být ve výkonu rozhodnutí pokračováno náhradním uspokojením práva oprávněného na náklad povinného podle § 347 o.s.ř.¹³⁸ S tímto názorem nemohu nesouhlasit, jelikož jde o případ, kdy se nepodařilo předmětnou věc odebrat, a to navíc z důvodu, kdy povinný svým vlastním jednáním zapříčinil, že věc přešla v souladu s § 1109 písm. b) o.z. do vlastnictví třetí osoby. Opačný postup, tedy že by z tohoto důvodu musel být výkon rozhodnutí zastaven, je podle mého názoru nepřipustný, a to již s ohledem na to, že by tímto v podstatě byla povinným dána možnost vyhnout se výkonu rozhodnutí tím, že by zneužili své případné postavení k tomu, aby věc převedli do vlastnictví třetí osoby, navíc se dá předpokládat, že za úplatu. Povinný by se tak neoprávněně obohatil na úkor oprávněného, což mě ještě více utvrzuje v názoru, že by měl být výkon rozhodnutí veden nadále zajištěním náhradního uspokojení oprávněného na náklad povinného. Problém by mohl nastat ve chvíli, kdy by věc, která měla být povinnému odebrána, byla natolik jedinečná, že by srovnatelnou náhradu nebylo možné zajistit. V této situaci bych se klonila k tomu, aby bylo povinnému uloženo poskytnout oprávněnému peněžitou náhradu této věci bez toho, aby tato náhrada byla určena na opatření věci nové, k čemuž však není žádná opora v ustanoveních zákona týkajících se výkonu rozhodnutí, pokud tuto alternativu neobsahuje již exekuční titul. Lze si však představit možnost, aby oprávněný po zastavení výkonu rozhodnutí žaloval povinného o náhradu škody, kterou mu tímto jednáním způsobil.

Ve vztahu k třetím osobám vydal Nejvyšší soud ČR zajímavé usnesení pod sp. zn. 20 Cdo 755/2012 ze dne 31. 7. 2013. V této věci vydal soudní exekutor exekuční příkaz příkázáním pohledávky adresovaný Městskému soudu v Praze, který měl odebírané věci v úschově jako důkazní prostředek, které u něj uložila třetí osoba na základě jeho rozhodnutí. Nejvyšší soud v citovaném usnesení vyslovil, že pokud jsou věci uschovány u soudu jako důkazní prostředek, nelze tento soud zavázat k jejich vydání. Dále Nejvyšší soud shledal, že je zde důvod pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř., a to z důvodu, že soud nelze považovat za třetí osobu ve smyslu § 346 o.s.ř. Jestliže byla věc, která má být odebrána, soudu předána osobou odlišnou od povinného, může být pouze tato osoba třetí osobou ve smyslu § 346 o.s.ř. a pouze vůči ní lze postupovat přiměřeně podle § 312 a násl. o.s.ř. vydáním exekučního

¹³⁸ LEVÝ, Jiří. § 346 [Výzva k vydání]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 6.

příkazu příkázáním pohledávky. Vedení exekuce proti Městskému soudu v Praze, který má odebranou věc u sebe na základě svého autoritativního rozhodnutí, je tedy nepřipustné.¹³⁹

3.2.3. Náhradní opatření věci

Ustanovení § 347 o.s.ř. umožňuje soudu vyzvat oprávněného, aby si v případě, že se nepodaří věc určenou exekucním titulem odebrat, opatřil věc stejného druhu a jakosti sám na náklad a nebezpečí povinného, kterému bude posléze soudem uloženo uhradit oprávněnému částku vynaloženou na opatření této náhradní věci.¹⁴⁰ Této možnosti však lze využít pouze v případě, kdy je předmětem výkonu rozhodnutí druhově určená věc, kterou lze nahradit jinou srovnatelnou věcí.¹⁴¹

Postup podle § 347 o.s.ř. nelze využít u individuálně určených věcí, ale i u věcí, které jsou sice určené druhově, avšak jsou v exekucním titulu označeny jako individuální. Mezi takové věci můžeme zařadit například knihu s vepsanými poznámkami nebo elektrospotřebiče, které jsou mimo jiné v exekucním titulu specifikovány výrobním číslem.¹⁴² Pokud má být tedy odebrána individuálně určená věc nebo individualizovaná věc druhově určená, jejíž odebrání se nepodaří, výkon rozhodnutí končí bez vydání jakéhokoli rozhodnutí. O tomto ukončení řízení je soud povinen oprávněného poučit. Nelze to však chápat tak, že po skončení výkonu rozhodnutí již oprávněný nemá žádnou šanci, jak se svého práva domoci. Naopak oprávněný může proti povinnému uplatnit nárok na náhradu škody, která mu vznikla zničením nebo ztrátou věci, a to v novém nalézacím řízení.

Pokud bude mít oprávněný jiný názor na charakter odebírané věci, může navrhnout soudu, aby jej vyzval k opatření si jiné srovnatelné věci na náklad a nebezpečí povinného.¹⁴³

Mohou však nastat pochybnosti o tom, zda se jedná o věc určenou druhově nebo o věc určenou individuálně. V takovém případě je třeba tuto pochybnost překlenout výkladem, ve kterém musíme vycházet zejména z hmotněprávního vztahu mezi oprávněným a povinným, na jehož základě byla vykonávána povinnost uložena. Jestliže tedy povinný mohl svou povinnost

¹³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 20 Cdo 755/2012

¹⁴⁰ ADAMOVI, H. § 347 [Náhradní plnění za neodebranou věc]. In: ADAMOVI, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁴¹ LEVÝ, Jiří. § 347 [Náhradní opatření věci]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 1.

¹⁴² LEVÝ, Jiří. § 347 [Náhradní opatření věci]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 2.

¹⁴³ LEVÝ, Jiří. § 347 [Náhradní opatření věci]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 3.

splnit pouze vydáním konkrétní věci, která je odlišená od jiných věcí stejného druhu, jakosti a vlastností, tedy např. pokud se oprávněný domáhá jejího vydání na základě jím tvrzeného vlastnického práva k této věci, půjde o věc určenou individuálně, i když v exekučním titulu není specifikována jedinečným způsobem. Naopak o věc určenou druhově půjde např. v situaci, kdy se oprávněný domáhá vydání věci na základě smlouvy o zápůjčce nebo kupní smlouvy, a to i v případě, kdy je tato věc v exekučním titulu specifikována přesně.

Je-li tedy předmětem výkonu rozhodnutí odebráním věci věc druhově určená, kterou se nepodařilo odebrat, vyzve soud i bez návrhu oprávněného k opatření náhradní věci na náklad a nebezpečí povinného. Výzva má formu usnesení, proti kterému je přípustné odvolání a doručuje se oprávněnému i povinnému.¹⁴⁴

K náhradnímu uspokojení se vyjádřil i Nejvyšší soud ČR, který v usnesení sp. zn. 20 Cdo 360/2003 ze dne 29. 4. 2004 rozlišuje případy, kdy exekuční titul obsahuje alternativní plnění a tzv. alternativu facultas. V případě alternativního plnění může oprávněný volit, zda chce zahájit výkon rozhodnutí pro odebrání věci nebo peněžitou částku stanovenou ve výroku exekučního titulu. Včasné plnění povinného podle jeho volby poté může mít za následek zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., a to bez ohledu na to, pro kterou konkrétní povinnost uloženou v exekučním titulu byl výkon rozhodnutí nařízen. Odlišně je třeba postupovat, pokud exekuční titul obsahuje tzv. alternativu facultas, kdy povinnému ukládá jednu povinnost, v tomto případě by se jednalo o vydání věci oprávněnému, avšak dále povinnému umožňuje se této povinnosti zprostit tím, že oprávněnému poskytne jiné plnění, v tomto případě by se jednalo o zaplacení určité peněžité částky. Povinnému je zde tedy dána možnost uspokojit oprávněného jinak než splněním primární povinnosti. Tato možnost však nemůže být vymáhána a výkon rozhodnutí může být nařízen pouze pro primární plnění, jelikož pouze k tomuto plnění se exekuční titul vztahuje. I po nařízení výkonu rozhodnutí však povinnému není tato možnost jiného plnění odepřena, a pokud tak povinný plní, dojde stejně jako v prvním případě k zastavení výkonu rozhodnutí dle § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř.

I když se posléze výkon rozhodnutí původně směřující k odebrání věci může vykonávat pro peněžité plnění, je to však možné pouze za situace, kdy měla být původně v rámci výkonu rozhodnutí odebrána určitá věc, kterou se však odebrat nepodařilo a je-li možné si věc stejného druhu a jakosti opatřit jinak. Pouze za této situace je oprávněnému soudem umožněno si tuto srovnatelnou věc na náklad a nebezpečí povinného opatřit jinak v souladu s § 347 o.s.ř. Není tedy přípustné, byť lze důvodně předpokládat, že povinný věc nemá nebo ji není objektivně

¹⁴⁴ § 347. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-16]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

způsobilý dodat, a je tedy pravděpodobné, že se věc odebrat nepodaří, aby oprávněný mohl na základě exekučního titulu znějícího primárně na vydání či dodání věci rovnou navrhnout výkon rozhodnutí pro peněžitou částku odpovídající hodnotě odebírané věci. Vymáhání zaplacení peněžité částky po povinném v souladu s § 347 o.s.ř. je totiž pouze způsob náhradního uspokojení v již nařízeném výkonu rozhodnutí odebráním věci a lze k němu přistoupit až po neúspěchu vymožení primární povinnosti. Nelze zde ani opominout fakt, že dle § 258 odst. 2 o.s.ř. lze výkon rozhodnutí nařídit pouze způsobem, který odpovídá povaze exekučním titulem uložené povinnosti.¹⁴⁵

3.2.4. Problematika náhradního uspokojení ve vztahu k šikanózním návrhům oprávněného

Na tomto místě bych chtěla dále poznamenat, že výkon rozhodnutí odebráním věci nesmí být v žádném případě oprávněným pojmán jako jakási forma šikany nebo odplaty ve vztahu k povinnému. Za svou praxi jsem se již setkala s případy, kdy oprávnění zapomínají, že soud, zejména ale soudní exekutor, je orgánem veřejné moci, a tedy může v rámci své činnosti vykonávat pouze to, co mu zákon dovoluje, a nemůže svévolně postupovat podle návrhů oprávněného, pokud pro to nemá oporu v zákoně.

V souvislosti s tímto chci poukázat na jeden případ, kdy v exekučním titulu bylo povinnému uloženo vydat oprávněnému určitý stavební materiál, nářadí a stroje, které byly ve vlastnictví oprávněného. V tomto případě již před samotným zahájením nalézacího řízení povinný opakovaně vyzýval oprávněného k sepisu a vyúčtování stavebního materiálu a k odvozu nářadí a strojů, avšak oprávněný těmto výzvám nevyhověl, a naopak podal žalobu a následně exekuční návrh.

Povinný v rámci exekučního řízení navrhl postup dle § 347 o.s.ř. s odůvodněním, že dotčené movité věci nemá k dispozici nebo je není schopný oprávněnému vydat, jelikož jsou již zabudovány ve stavbě, a převedl na účet exekutora jako zálohu částku ve výši 4 000 000,- Kč, která bezpečně postačovala k obstarání nových věcí stejného druhu a jakosti, jako jsou věci, které by měly být povinnému odebrány, jelikož se zároveň jednalo o věci druhově určené.

S tímto postupem však oprávněný vyslovil nesouhlas, který byl zřejmě veden záměrem způsobit povinnému další újmu v souvislosti s tím, že v rámci exekučního řízení byl omezen nakládat se svým majetkem a byla mu tak znemožněna běžná podnikatelská činnost. Zejména když vezmeme v potaz, že oprávněný neměl jiný důvod k nesouhlasu s uvedeným postupem,

¹⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 20 Cdo 360/2003

jelikož se jednalo o věci genericky určené a nebyl zde tedy důvod lpět na odebrání těch konkrétních věcí, které měl mít povinný u sebe.

V souladu s tím, co jsem psala výše, by v takovéto situaci tedy mělo dojít k zastavení výkonu rozhodnutí, jelikož oprávněný nesouhlasil s postupem podle § 347 o.s.ř. a zároveň odebrání věci nebylo objektivně možné vykonat jiným způsobem.

V tomto případě je možné narazit i na další problém, který je v oblasti soudnictví v exekučních věcech poměrně častý. Tímto problémem je nedostatečná znalost exekučních předpisů ze strany soudců. Vidím zde problém v tom, jak je nastaven systém soudnictví, kdy se soudce musí zaměřovat na velmi širokou škálu oborů a v době výkonu své funkce může být několikrát přeřazen na jiná oddělení, což podle mého názoru odporuje požadované odbornosti a specializaci soudců.

V této věci se zmíněný problém podle mého názoru projevil v aplikaci ustanovení upravující výkon rozhodnutí na nepeněžitá plnění ve vztahu k exekučnímu titulu. Exekuční titul sice v jednom svém výroku ukládal žalovanému (povinnému), aby se zdržel zásahů do držby žalobce (oprávněného) ke specifikovanému stavebnímu materiálu. V dalším výroku však žalovanému uložil, aby tento stavební materiál předal žalobci. V kontextu tohoto exekučního titulu je tedy jediným přílehavým způsobem výkonu rozhodnutí odebrání věci dle § 345 a násl. o.s.ř., kdy by bylo možné postupovat podle § 347 o.s.ř. tak, že by povinný mohl složit částku ve výši dostačující na obstarání nových genericky určených věci oprávněným. Takto také soudní exekutor postupoval. K odvolání oprávněného však krajský soud vyslovil, že v daném případě výkon rozhodnutí nemůže probíhat podle ustanovení upravujících odebrání věci, ale má se postupovat podle ust. § 350 a násl. o.s.ř., která upravují výkon rozhodnutí provedením prací a výkonů, jelikož exekuční titul uložil žalovanému, aby se zdržel zasahování do držby. Podle názoru soudu tedy měl být výkon rozhodnutí prováděn ukládáním pokut v souladu s § 351 odst. 1 o.s.ř.

Mám za to, že tento výklad krajským soudem je nesprávný, jelikož ustanovení upravující výkon rozhodnutí provedením prací a výkonů jsou jakousi zbytkovou kategorií, podle kterých se postupuje v případě, že nelze výkon rozhodnutí provést jinými přílehavějšími způsoby. Jestliže je tedy exekučním titulem žalovanému uloženo vydat určité věci žalobci, má se postupovat podle ustanovení týkajících se odebrání věci a je již nerozhodné, jestli šlo o žalobu z rušené držby, jak tomu bylo v tomto případě, nebo žalobu na vydání věci. Pro volbu správného způsobu výkonu rozhodnutí je důležité pouze konkrétní znění výroku exekučního titulu.

3.2.5. Náklady odebrání věci

Náklady, které vzniknou při výkonu rozhodnutí odebráním věci a jejím předání oprávněnému, platí stát, případně se na ně použije záloha oprávněného. Usnesením o nařízení výkonu rozhodnutí však soud státem či oprávněným vynaložené náklady uloží nahradit povinnému. Tyto náklady výkonu rozhodnutí budou v rámci vykonávacího řízení o odebrání věci vymoženy jedním ze způsobů výkonu rozhodnutí stanovených k vymožení peněžitých plnění.¹⁴⁶

V případě exekuce náklady upravuje exekuční tarif, který v § 8 za exekuci odebráním věci určuje odměnu exekutora za každou odebranou věc nebo soubor věcí na 15 % z jejich hodnoty, nejméně však 2 000 Kč. Ohledně ostatních nákladů exekuce exekuční tarif stanoví shodný postup, jak bylo výše uvedeno u nákladů exekuce vyklizením.

Specifickými náklady spojenými s odebráním věci mohou být i náklady oprávněného vynaložené na opatření náhradního plnění. Tyto náklady uloží soud uhradit povinnému usnesením, proti kterému je přípustné odvolání. Přesnou výši těchto nákladů musí oprávněný soudu doložit. Soud může povinnému uložit uhradit náklady oprávněnému předem ve formě zálohy, jejíž výše se stanoví podle přibližné hodnoty věci a nákladů na její pořízení. Ke zjištění hodnoty věci je možné přibrat i znalce, a to zejména pokud je zjištění hodnoty věci obtížné a je zřejmé, že věc má vyšší hodnotu.¹⁴⁷ Náklady jdou k tíži povinného v plné výši, a to i v případě, kdy přesáhnou hodnotu věci. Po opatření náhradní věci oprávněným dojde k vyúčtování zálohy, kdy oprávněný může požadovat doplacení ceny věci, která nebyla zálohou pokryta. Pokud byly náklady na opatření věci nižší než zaplacená záloha, má povinný naopak právo na vrácení přeplatku.¹⁴⁸

Náklady oprávněného na opatření náhradní věci vymůže soud na návrh oprávněného jedním ze způsobů pro vymožení peněžitých plnění v rámci výkonu rozhodnutí odebráním věci.¹⁴⁹

¹⁴⁶ LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 18,19.

¹⁴⁷ LEVÝ, Jiří. § 347 [Náhradní opatření věci]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 6,7.

¹⁴⁸ ADAMOVÁ, H. § 347 [Náhradní plnění za neodebranou věc]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-16]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁴⁹ LEVÝ, Jiří. § 347 [Náhradní opatření věci]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 8.

3.3. Rozdělení společné věci

Třetím způsobem, kterým lze vykonat exekuční titul znějící na nepeněžité plnění, je rozdělení společné věci, kterým se bude zabývat další část této práce. Tento způsob výkonu rozhodnutí je upraven v § 348 – § 349 o.s.ř. a nalezneme zde rozdílný postup při výkonu rozhodnutí v závislosti na tom, zda je rozdělovanou společnou věcí věc reálně dělitelná nebo věc nedělitelná. I když jde o způsob výkonu rozhodnutí, který se v praxi příliš často neobjevuje, jde o zajímavou problematiku, na kterou nesmíme zapomenout.

Exekučním titulem pro zahájení tohoto způsobu výkonu rozhodnutí jsou rozhodnutí soudu o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví podle § 1147 o.z.¹⁵⁰ Toto rozhodnutí může ukládat buď aby byla movitá nebo nemovitá věc prodána a výtěžek z prodeje rozdělen mezi spoluvlastníky, poté se bude postupovat podle § 348 o.s.ř., nebo aby byla movitá nebo nemovitá věc rozdělena jinak než prodejem a v takovém případě se bude postupovat podle § 349 o.s.ř.

Zvláštností tohoto způsobu výkonu rozhodnutí je skutečnost, že se jedná o tzv. iudicium duplex, což znamená, že žalobu v nalézacím řízení i návrh na výkon rozhodnutí, může podat kterýkoli ze spoluvlastníků. Účastníky řízení zde musí být všichni spoluvlastníci, a i když má ten, kdo podal návrh, formálně postavení oprávněného a ostatní jsou ve vykonávacím řízení povinnými, mají všichni postavení oprávněných pro účel rozdělení výtěžku z prodeje.¹⁵¹ Je tomu tak proto, že výkon rozhodnutí je jediným způsobem, jak lze realizovat rozsudek o zrušení podílového spoluvlastnictví k věci, která má být rozdělena, a o nařízení jejího prodeje. Tento rozsudek je pouze exekučním titulem. Bez nařízení výkonu rozhodnutí tedy nelze přímo přistoupit ke zpeněžení věci, která má být podle exekučního titulu prodána a výtěžek rozdělen mezi spoluvlastníky¹⁵², pokud mezi spoluvlastníky nedojde k dohodě o jejím prodeji. Vzájemná dohoda spoluvlastníků o prodeji věci a rozdělení výtěžku mimo vykonávací řízení by však pro ně bylo mnohem výhodnější, jelikož by se jim mohlo podařit prodat věc za vyšší cenu a zároveň by z výtěžku nemuseli hradit náklady výkonu rozhodnutí.¹⁵³

Po vydání exekučního titulu může dojít k přechodu či převodu spoluvlastnického podílu spoluvlastníka na jinou osobu, jelikož rozhodnutí o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví nijak

¹⁵⁰ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 1.

¹⁵¹ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 1.

¹⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1886/2006

¹⁵³ § 348. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-11]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

neomezuje spoluvlastníky v nakládání se svým podílem. V takovém případě je pak třeba vést vykonávací řízení proti osobám, které spoluvlastnický podíl nabyly.¹⁵⁴

Co se týče podání exekučního návrhu, není ani vyloučeno, aby ho podalo více spoluvlastníků společně. Není ale možné, aby exekuční návrh podali společně všichni společníci, a to hlavně z toho důvodu, že vykonávací řízení má být až krajním řešením, kdy se spoluvlastníci na prodeji a rozdělení výtěžku, případně na jiném rozdělení věci, nedohodnou.¹⁵⁵ Pokud je zde shoda spoluvlastníků na tom, že má být společná věc prodána a výtěžek z prodeje rozdělen mezi spoluvlastníky podle jejich podílů na společné věci, je z hlediska hospodárnosti zbytečné nařizovat výkon rozhodnutí.

Jelikož musí být účastníky vykonávacího řízení všichni spoluvlastníci v exekučním titulu určené věci, tak v případě, že označení všech spoluvlastníků v návrhu na výkon rozhodnutí chybí, vyzve soud oprávněného k odstranění tohoto nedostatku a poučí jej o následcích nedoplnění této náležitosti. Pokud i přes výzvu soudu oprávněný neuvede v návrhu označení všech spoluvlastníků, soud návrh na výkon rozhodnutí zamítne¹⁵⁶, a to z důvodu nedostatku pasivní věcné legitimace.¹⁵⁷ V opačném případě, tedy pokud má exekuční návrh všechny potřebné náležitosti, zejm. označení exekučního titulu, který obsahuje přesnou identifikaci věci, které se výkon rozhodnutí týká, a přesné označení účastníků řízení, soud výkon rozhodnutí nařídí.

3.3.1. Rozdělení společné věci prodejem

Podle § 348 o.s.ř. se postupuje v případech, kdy exekuční titul ukládá, aby byla movitá nebo nemovitá věc prodána a výtěžek z prodeje rozdělen mezi spoluvlastníky. Předmětem výkonu rozhodnutí tak zpravidla bude věc, která je nedělitelná a nelze ji mezi spoluvlastníky reálně rozdělit.

¹⁵⁴ ADAMOVÁ, H. § 348 [Výše pohledávek spoluvlastníků, podle jejich podílů na společné věci]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-9]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵⁵ § 348. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-11]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵⁶ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 2.

¹⁵⁷ ADAMOVÁ, H. § 348 [Výše pohledávek spoluvlastníků, podle jejich podílů na společné věci]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-10]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Tento způsob výkonu rozhodnutí lze použít i tehdy, má-li být věc dražena pouze mezi spoluvlastníky. Poté, co je věc vydražena, se výtěžek rozdělí mezi ty spoluvlastníky, kteří věc nenabývali.¹⁵⁸

Stejně jako v exekučním návrhu musí být věc, která má být prodána, a poměr, ve kterém má být mezi spoluvlastníky rozdělen výtěžek z prodeje, přesně označen v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Ve výroku usnesení musí být případně uvedena i informace, že bude věc dražena pouze mezi spoluvlastníky.¹⁵⁹ Je-li předmětem výkonu rozhodnutí nemovitá věc, zakáže soud v usnesení účastníkům, aby svůj spoluvlastnický podíl převedli nebo ho zatížili. Dále účastníkům uloží, aby do 15 dnů od doručení usnesení soudu sdělili, zda nemovitá věc trpí nějakými právními vadami. Bude se jednat zejména o předkupní právo, výhradu zpětné koupě, právo odpovídající věcnému břemeni, výměnek či nájemní a pachtovní právo. Pokud tyto vady nemovité věci účastníci soudu neoznámí, odpovídají za škodu tím způsobenou.¹⁶⁰

Poté, co usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabude právní moci, přistoupí soud k ocenění¹⁶¹ a následně k prodeji společné věci. Při prodeji postupuje soud podle § 328 – 330a o.s.ř., s výjimkou § 330 odst. 4 a 5 o.s.ř., pokud jde o věc movitou, a podle § § 336 – 336p o.s.ř., pokud je prodávanou věcí věc nemovitá.¹⁶²

Než soud přistoupí k samotnému prodeji věci, musí provést ocenění věci. Při odhadu ceny movité věci soud postupuje podle § 328 o.s.ř., kdy odhad provede soud a nestačí-li odhad provedený vykonavatelem, přibere soud znalce. Odhad se neprovádí, pokud je cena movité věci stanovena úředně, pokud je uveřejněn kurs investičního nástroje přijatého k obchodování na evropském regulovaném trhu a pokud je uveřejněna hodnota cenného papíru vedeného fondem kolektivního investování. K ocenění nemovité věci je třeba dle § 336 odst. 1 o.s.ř. vždy ustanovit znalce, který nemovitou věc spolu s jejím příslušenstvím ocení cenou obvyklou.

Z odhadní ceny je poté vypočteno nejnižší podání, které je třeba v následné dražbě věci učinit, aby mohl být udělen příklep. V případě movité věci stanoví § 329 odst. 1 o.s.ř. nejnižší

¹⁵⁸ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 2.

¹⁵⁹ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 5.

¹⁶⁰ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 6.

¹⁶¹ JIRMANOVÁ, M. § 348 [Rozdělení společné věci prodejem]. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠINOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-9]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁶² LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 8.

podání ve výši jedné třetiny odhadní ceny. U věci nemovité je v § 336e o.s.ř. hodnota nejnižšího podání stanovena na dvě třetiny odhadní ceny. Příklep v dražbě se udělí tomu z dražitelů, který učiní nejvyšší podání.

Po prodeji věci se výtěžek po srážce nákladů, které stát vynaložil na ocenění věci a konání dražby, rozdělí mezi spoluvlastníky¹⁶³ a případně přihlášené věřitele podle jejich pořadí, které upravuje § 332 o.s.ř. V případě prodeje nemovité věci soud vždy provede rozdělení výtěžku rozvrhovým usnesením, i když se se svou pohledávkou nepřihlásí žádný věřitel.¹⁶⁴

Podle § 348 odst. 3 o.s.ř. soud výkon rozhodnutí zastaví, nepodaří-li se společnou movitou nebo nemovitou věc prodat. K tomuto však může soud přistoupit pouze tehdy, jestliže u movité věci proběhla neúspěšně i opětovná dražba podle § 330 odst. 2 o.s.ř. a u nemovité věci za splnění podmínek v § 336m odst. 1 o.s.ř., tedy pokud žádný ze spoluvlastníků nepodal návrh na konání opětovné dražby do 1 roku od konání dražby neúspěšné. Takto lze v případě nemovité věci dražbu opakovat až pětkrát, přičemž u každé další dražby se snižuje nejnižší podání až na 25 % odhadní ceny při pátém dražebním jednání. Soud řízení zastaví, až pokud se ani při pátém dražebním jednání nepodaří nemovitou věc prodat.¹⁶⁵

Může se stát, že bude nemovitost, která je předmětem výkonu rozhodnutí rozdělením společné věci jejím prodejem, postižena i výkonem rozhodnutí prodejem nemovité věci k uspokojení pohledávky věřitele. Tuto situaci vyřešil Nejvyšší soud České republiky v usnesení sp. zn. 20 Cdo 1961/2020 ze dne 7. 10. 2020 tak, že se zde neuplatní ustanovení § 14 zák. č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, podle kterého bude provedena ta exekuce, která byla nařízena nejdříve, ale přednostně se provede exekuce prodejem společné nemovité věci. Toto řešení Nejvyšší soud odůvodnil tím, že podíl povinného na výtěžku z prodeje nemovité věci lze postihnout exekučním příkazem na přikázání jiné peněžité pohledávky, a dále tím, že spoluvlastnický podíl povinného na nemovité věci již nelze dražit, neboť tento zanikl právní mocí rozhodnutí o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví, přičemž zde není rozhodné, že podíl povinného na

¹⁶³ JIRMANOVÁ, M. § 348 [Rozdělení společné věci prodejem]. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-9]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁶⁴ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 9,10.

¹⁶⁵ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 12.

nemovitě věci dosud není finančně vypořádán.¹⁶⁶ Toto řešení je podle mého názoru správné i z hlediska hospodárnosti výkonu rozhodnutí. Pokud by měl být nejprve dražen spoluvlastnický podíl povinného a až následně by se vypořádávalo spoluvlastnictví opět prodejem nemovité věci, musely by se ve výsledku konat dvě dražby a vyhotovovat dva znalecké posudky, čímž by výrazně vzrostly náklady výkonu rozhodnutí. Postup, kdy se dá přednost výkonu rozhodnutí prodejem nemovité věci před výkonem rozhodnutí na peněžité plnění realizované prodejem spoluvlastnického podílu povinného, je tak výhodnější nejen pro soud nebo soudního exekutora, ale i pro samotné účastníky, jelikož náklady výkonu rozhodnutí se hradí z výtěžku prodeje věci.

3.3.1.1. Náklady výkonu rozhodnutí rozdělením věci prodejem

Ačkoli je výkon rozhodnutí rozdělením věci jejím prodejem a rozdělením výtěžku mezi spoluvlastníky poněkud specifickým způsobem výkonu rozhodnutí, jenž může být zahájen kterýmkoli ze spoluvlastníků a ve kterém se pro účely rozvrhu výtěžku všichni účastníci řízení považují za oprávněné, tak i v rámci tohoto způsobu výkonu rozhodnutí vznikají oprávněnému, tedy tomu, kdo podal návrh na zahájení výkonu rozhodnutí, náklady s řízením spojené. Půjde zejména o soudní poplatek, náklady na právní zastoupení apod.¹⁶⁷

Rozdíl je zde však v tom, že oprávněný nemusí v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zároveň navrhnout, aby tyto náklady byly vymoženy jedním ze způsobů výkonu rozhodnutí pro peněžitá plnění dle § 258 odst. 1 o.s.ř. Je tomu tak proto, že oprávněný se úhrady svých nákladů může domáhat v rámci rozvrhu výtěžku z prodeje společné věci, a to přihláškou, kterou je třeba podat nejpozději do zahájení dražebního jednání. Stejným způsobem však mohou své náklady uplatnit i ostatní účastníci, pokud jim byla jejich náhrada přiznána exekučním titulem v nalézacím řízení nebo jim byla přiznána náhrada nákladů vůči ostatním účastníkům v rámci vykonávacího řízení.¹⁶⁸

Náklady spojené s výkonem rozhodnutí rozdělením věci jejím prodejem samozřejmě mohou vzniknout i státu. Jedná se zejména o náklady vynaložené na dražbu společné věci nebo vyhotovení znaleckého posudku. Jestliže dojde k prodeji věci, soud zpravidla účastníkům řízení neukládá povinnost náklady státu uhradit, ale tyto náklady uspokojí z výtěžku. Odlišná je situace, kdy dojde k zastavení výkonu rozhodnutí bez toho, aby byla společná věc prodána.

¹⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2020, sp. zn. 20 Cdo 1961/2020

¹⁶⁷ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 13.

¹⁶⁸ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 14.

Soud poté v usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí rozhodne o nákladech vzniklých státu a zároveň účastníkům uloží povinnost k jejich náhradě podle velikosti jejich spoluvlastnických podílů.¹⁶⁹

Pokud bude výkon rozhodnutí rozdělením společné věci jejím prodejem realizován prostřednictvím soudního exekutora, opět se bude aplikovat exekuční tarif, který v § 9 odst. 1 určuje, že výše odměny exekutora se u tohoto způsobu exekuce vypočte podle § 6 exekučního tarifu, přičemž základem pro určení výše odměny je výtěžek prodeje věci.

Odměna soudního exekutora tak činí 15 % z výtěžku do 3 000 000,- Kč, z přebývajících částky až do výtěžku 40 000 000,- Kč ve výši 10 %, z přebývajících částky až do výtěžku 50 000 000,- Kč ve výši 5 % a z přebývajících částky až do výtěžku 250 000 000,- Kč ve výši 1 %. Částka přesahující 250 000 000,- Kč se do základu nezapočítává.

Vedle odměny vzniká soudnímu exekutorovi nárok na náhradu hotových výdajů podle § 13 exekučního tarifu, kam se mimo jiné řadí i náklady na vyhotovení znaleckých posudků a náklady spojené s realizací dražby.

3.3.2. Reálné rozdělení společné věci

Jde-li o případ, kdy má být na základě exekučního titulu společná movitá nebo nemovitá věc rozdělena jinak než prodejem, postupuje se podle § 349 o.s.ř. Tento způsob výkonu rozhodnutí se tedy aplikuje, je-li exekučním titulem stanovena povinnost reálného rozdělení věci.¹⁷⁰ Předmětem výkonu rozhodnutí zde bude zejména pozemek nebo stavba s několika samostatnými bytovými jednotkami. Exekučními tituly budou shodně jako u výkonu rozhodnutí rozdělením společné věci jejím prodejem zejména rozhodnutí o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví.¹⁷¹

Soud při nařízení výkonu rozhodnutí určí, jak bude rozdělení společné věci provedeno, přičemž samotný způsob rozdělení závisí na povaze rozdělované věci a obsahu exekučního titulu. Týká-li se výkon rozhodnutí nemovité věci, musí být součástí exekučního titulu i geometrický plán.¹⁷²

¹⁶⁹ LEVÝ, Jiří. § 348 [Postup]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 15.

¹⁷⁰ ADAMOVIČ, H. § 349 [Reálné rozdělení věci]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁷¹ LEVÝ, Jiří. § 349 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 1.

¹⁷² JIRMANOVÁ, M. § 349 [Rozdělení společné věci jiným způsobem]. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P.,

Ačkoli je soud při nařízení výkonu rozhodnutí exekučním titulem vázán co do stavu, jehož má být výkonem rozhodnutí dosaženo, je pouze na jeho úvaze, jakým konkrétním způsobem podle povahy rozdělované věci výkon rozhodnutí provede, aby bylo dosaženo jeho účelu, tedy reálného rozdělení předmětné věci. V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud rozhodne i o dalších opatřeních, která jsou nezbytná pro rozdělení věci. Může se jednat např. o stavební úpravy nebo zajištění oddělení síťových připojení. Ohledně těchto opatření není soud vázán návrhem oprávněného. Soud tedy může rozhodnout o provedení konkrétních opatření i bez toho, aby v návrhu vůbec byla oprávněným navržena, nebo může soud rozhodnout o provedení jiných opatření, než oprávněný navrhuje. Pro zjištění potřebných informací nezbytných pro řádné rozdělení věci může soud před rozhodnutím o návrhu nařídit jednání nebo provést místní šetření.¹⁷³

Jedná-li se o složitější věc, která si vyžaduje názor odborníka, může soud k určení konkrétního způsobu rozdělení věci přibrat znalce. Přibrání znalce bude potřeba zejména ke stanovení nebo vytyčení hranic, případně i k vypracování geometrického plánu.¹⁷⁴ Znalce je možné přibrat i před samotným nařízením výkonu rozhodnutí, a to v případě, kdy je třeba odborných znalostí ke stanovení způsobu výkonu rozhodnutí. Není ani vyloučeno, aby potřebný znalecký posudek předložil soudu sám oprávněný.¹⁷⁵

Pokud je to vhodné, může soud rozhodnout, aby oprávněný práce směřující k faktickému rozdělení věci provedl sám nebo si je nechal provést za pomoci jiných osob.¹⁷⁶ Zde půjde zejména o stavební práce spočívající např. v zazdění průchodu mezi oddělovanými

MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁷³ ADAMOVI, H. § 349 [Reálné rozdělení věci]. In: ADAMOVI, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁷⁴ ADAMOVI, H. § 349 [Reálné rozdělení věci]. In: ADAMOVI, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁷⁵ § 349. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁷⁶ JIRMANOVÁ, M. § 349 [Rozdělení společné věci jiným způsobem]. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

stavbami, ve vybudování nového vstupu do stavby apod.¹⁷⁷ Náklady, které oprávněný takto vynaloží, však není povinen uhradit jen povinný, ale všichni spoluvlastníci podle velikosti svých podílů.¹⁷⁸ Určitou část těchto nákladů tak nese i sám oprávněný.

Zákon soudu umožňuje, aby k výkonu rozhodnutí přibral jinou vhodnou osobu, kterou bude zejména zástupce orgánu obce. Přítomnost této osoby je namíste především tehdy, bude-li třeba doložit řádný průběh výkonu rozhodnutí, případně k zamezení pochybností o konkrétním způsobu jeho provedení,¹⁷⁹ např. pokud lze předpokládat, že povinný bude napadat řádnost průběhu výkonu rozhodnutí.¹⁸⁰

Výkon rozhodnutí končí reálným rozdělením věci, a to bez nutnosti vydávat o této skutečnosti rozhodnutí.¹⁸¹

3.3.2.1. Náklady výkonu rozhodnutí reálným rozdělením společné věci

Shodně jako u výkonu rozhodnutí rozdělením společné věci prodejem, i zde může podat návrh na zahájení výkonu rozhodnutí kterýkoli ze spoluvlastníků a samozřejmě i zde tomu spoluvlastníkovi, který podá návrh na zahájení vykonávacího řízení, vzniknou určité náklady, zejm. zaplacený soudní poplatek a případně náklady na právní zastoupení. Oproti výkonu rozhodnutí rozdělením věci prodejem však oprávněný své náklady musí uplatnit hned při zahájení řízení a soud oprávněnému tyto náklady přizná v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Zároveň musí oprávněný navrhnout vymožení těchto nákladů jedním ze způsobů stanovených v § 258 odst. 1 o.s.ř. pro vymožení peněžitého plnění.

I zde však platí, že každý ze spoluvlastníků bude povinen nahradit náklady v poměrné výši podle velikosti svých podílů. Oprávněnému tedy nebudou jím vynaložené náklady nahrazeny v plné výši, ale i on bude muset tyto náklady v určité částce nést sám.

¹⁷⁷ LEVÝ, Jiří. § 349 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 7.

¹⁷⁸ ADAMOVIČ, H. § 349 [Reálné rozdělení věci]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁷⁹ ADAMOVIČ, H. § 349 [Reálné rozdělení věci]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁸⁰ § 349. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁸¹ § 349. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-12]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Náklady, které mohou oprávněnému, případně soudu, vzniknout v souvislosti s výkonem rozhodnutí reálným rozdělením společné věci, budou zejména náklady na zpracování znaleckého posudku, geometrického plánu (pokud již není součástí exekučního titulu) nebo náklady za stavební práce potřebné k rozdělení věci. Tyto náklady budou vymáhány v rámci výkonu rozhodnutí reálným rozdělením společné věci.¹⁸²

Je-li reálné rozdělení společné věci realizováno prostřednictvím soudního exekutora, činí odměna soudního exekutora v souladu s § 9 odst. 2 exekučního tarifu 6 000,- Kč za každou rozdělovanou věc.

Vedle odměny vzniká soudnímu exekutorovi nárok na náhradu hotových výdajů podle § 13 exekučního tarifu, kam se mimo jiné řadí i náklady na vyhotovení znaleckých posudků nebo náklady za provedení potřebných stavebních prací. Podle § 12 exekučního tarifu může soudní exekutor po oprávněném požadovat zaplacení zálohy na náklady exekuce.

3.4. Provedení prací a výkonů

Čtvrtým a posledním způsobem výkonu rozhodnutí pro nepeněžitě plnění je provedení prací a výkonů, které upravují § 350 – 351 o.s.ř. Provedení prací a výkonů je jakýmsi zbytkovým způsobem výkonu rozhodnutí, jehož prostřednictvím se vykonávají exekuční tituly znějící na nepeněžitě plnění, které z povahy věci nemohou být vykonány předchozími třemi způsoby.

I tento způsob výkonu rozhodnutí má dvě modalities jeho provedení, a to podle zastupitelnosti plnění, které má být v souladu s exekučním titulem povinným plněno. Pokud povinnému exekuční titul ukládá provést nějakou práci, kterou však může vykonat i někdo jiný než povinný, jedná se o plnění zastupitelné a při provedení výkonu rozhodnutí se bude postupovat podle § 350 o.s.ř. Ukládá-li však exekuční titul povinnému jinou povinnost, jejíž splnění je vázáno na osobu povinného a není tak možné, aby tuto povinnost za povinného splnila jiná osoba, jedná se o plnění nezastupitelné a při výkonu rozhodnutí je třeba postupovat v souladu s § 351 o.s.ř.

Pokud má být v rámci jediného výkonu rozhodnutí vykonáváno několik rozdílných prací nebo výkonů, kdy některé z nich mají povahu plnění zastupitelného a některé povahu

¹⁸² LEVÝ, Jiří. § 349 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 10-13.

plnění nezastupitelného, lze nařídit výkon rozhodnutí jak podle § 350 o.s.ř. pro zastupitelné práce, tak současně podle § 351 o.s.ř. pro práce nezastupitelné.¹⁸³

Tyto dvě modifikace výkonu rozhodnutí provedením prací a výkonu budou v následujícím výkladu rozebrány podrobněji.

3.4.1. Provedení prací a výkonu u zastupitelného plnění

Podle ustanovení § 350 o.s.ř. se při výkonu rozhodnutí postupuje tehdy, jestliže exekuční titul povinnému ukládá vykonat pro oprávněného takovou práci, kterou za něj však může vykonat i někdo jiný. Tato práce tedy není vázána na osobu povinného a jedná se o tzv. zastupitelné plnění. Jako příklad zastupitelného plnění lze uvést odstranění věci (zejm. stavby), případně vad věci nebo zhotovení určité věci¹⁸⁴, avšak za podmínky, že vykonání těchto činností není nijak navázáno na speciální nebo odborné dovednosti povinného. V opačném případě by se jednalo o plnění nezastupitelné.

Pokud by tedy exekuční titul povinnému uložil např. povinnost odstranit nějakou věc nebo vyměnit okna v domě oprávněného, jedná se o zastupitelné plnění, které může vykonat i někdo jiný. O nezastupitelné plnění by se naopak jednalo v situaci, kdy by exekuční titul stanovil povinnému povinnost pro oprávněného namalovat obraz, vytesat sochu nebo vytvořit jiné umělecké dílo, jelikož v takovém případě nám záleží na osobních vlastnostech a dovednostech umělce, který má dílo zhotovit, a není tak možné, aby za něj požadované dílo zhotovila jiná osoba. Dále je nezastupitelným plněním provedení takové práce, která ke svému provedení vyžaduje vysoce specializované odborné znalosti a je tak velice obtížné až nemožné sehnat jinou osobu, která by byla způsobilá práci provést (např. pokud je povinný jediným držitelem oprávnění potřebného k provedení práce).¹⁸⁵ Nezastupitelným plněním tak může být i práce, která se na první pohled jeví jako zastupitelná. Je třeba zkoumat nejen povahu určité práce, ale i konkrétní vlastnosti a odbornost povinného. Při určení, zda se jedná o plnění zastupitelné nebo nezastupitelné, je tedy třeba vždy vycházet z konkrétních okolností případu.¹⁸⁶

¹⁸³ § 350. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁸⁴ JIRMANOVÁ, M. § 350. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINOHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-26]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁸⁵ LEVÝ, Jiří. § 350 [Provedení práce]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 2.

¹⁸⁶ ADAMOVÁ, H. § 350 [Provedení práce oprávněným nebo někým jiným na základě povolení soudu]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ

Co se týče volby způsobu výkonu rozhodnutí, není soud vázán návrhem oprávněného a nesprávná volba tohoto způsobu tak nemůže být důvodem zamítnutí návrhu na zahájení výkonu rozhodnutí. Soud tedy nezávisle na návrhu oprávněného posoudí, zda je předmětem výkonu rozhodnutí plnění zastupitelné nebo nezastupitelné, a podle této jeho úvahy nařídí výkon rozhodnutí správným způsobem.¹⁸⁷ Má-li soud pochybnosti o tom, zda má vymáhané plnění povahu plnění zastupitelného nebo nezastupitelného, nařídí za účelem odstranění těchto pochybností jednání.¹⁸⁸

Jsou-li splněny všechny předpoklady pro nařízení výkonu rozhodnutí podle § 350 o.s.ř. (tedy především návrh oprávněného a v něm obsažená přesná specifikace exekučního titulu a povinnosti, která má být vykonána, a rovněž skutečnost, že tato povinnost má povahu zastupitelného plnění), soud výkon rozhodnutí nařídí a v nařízení povolí oprávněnému, aby práce stanovené v exekučním titulu vykonal sám nebo si je nechal provést od třetí osoby, a to na náklad a nebezpečí povinného. Není však třeba, aby v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí byla specifikována konkrétní třetí osoba, od které si chce oprávněný nechat provést předmětné práce.¹⁸⁹

Oprávněný nebo třetí osoba, kterou oprávněný pověří provedením stanovené práce, jsou poté oprávněni vykonat vše, co je k provedení této práce zapotřebí¹⁹⁰, přičemž není nutné a zároveň ani není reálné, aby výčet veškerých činností, kterých je k provedení předmětných prací třeba, byl obsažen v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, a oprávněný (příp. třetí osoba) tak bude oprávněn ke všem faktickým i právním úkonům potřebným k dosažení exekučním titulem požadovaného stavu.¹⁹¹ Skutečnost, jaké konkrétní úkony budou potřebné a vhodné k provedení v exekučním titulu specifikovaných prací, totiž může vyjít najevo až při

KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁸⁷ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 1. 2002, sp. zn. 18 Co 17/2002

¹⁸⁸ § 350. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁸⁹ ADAMOVÁ, H. § 350 [Provedení práce oprávněným nebo někým jiným na základě povolení soudu]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁹⁰ JIRMANOVÁ, M. § 350. In: DÁVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-26]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁹¹ ADAMOVÁ, H. § 350 [Provedení práce oprávněným nebo někým jiným na základě povolení soudu]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

samotné realizaci výkonu rozhodnutí a nelze tedy požadovat, aby byl v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí přesně popsán postup, jak mají být práce provedeny.¹⁹²

Oprávnění k provedení všech úkonů, která jsou ke splnění vykonávaných prací a výkonů zapotřebí, je koncipováno takto široce, aby bylo schopno zahrnout veškeré možné úkony, bez jejichž provedení se výkon rozhodnutí neobejde. Toto oprávnění tak zahrnuje i možnost vstoupit do místností povinného nebo k provedení prací využít věci povinného, a to i proti jeho vůli. Pokud však povinný klade takovému jednání oprávněného odpor, nemůže ho oprávněný překonávat sám, nýbrž mu v těchto případech poskytne potřebnou součinnost vykonavatel. O součinnost může vykonavatel požádat i justiční stráž nebo Policii České republiky.¹⁹³

Výkon rozhodnutí končí provedením prací a výkonů, aniž by o tom bylo třeba vydávat jakékoli rozhodnutí. Dále může výkon rozhodnutí skončit jeho zastavením podle § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. z toho důvodu, že se v průběhu výkonu rozhodnutí ukáže, že má vymáhané plnění povahu plnění nezastupitelného. V takovém případě se může oprávněný po právní moci usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí domáhat výkonu rozhodnutí znovu, avšak nyní podle § 351 o.s.ř.¹⁹⁴

3.4.1.1. Odchyly pro exekuci

Co se týče exekuce provedením prací a výkonů u zastupitelného plnění, tak exekuční řád upravuje v § 72 odst. 1 odchylku od právní úpravy v § 350 o.s.ř. V případě exekuce soudní exekutor nepověřuje oprávněného, aby si v exekučním titulu specifikované práce vykonal sám nebo si je nechal vykonat od třetí osoby, ale soudní exekutor se sám postará o to, aby tyto práce pro oprávněného vykonal někdo jiný, pokud se s oprávněným nedohodne jinak. Soudní exekutor je tak sám oprávněn k tomu, aby zajistil provedení prací rozumným a účelným způsobem a zároveň za přiměřené náklady, přičemž tyto práce může nechat provést od třetí osoby, od oprávněného, případně je může provést i sám nebo prostřednictvím svého zaměstnance, pokud k tomu mají potřebnou kvalifikaci a prostředky.¹⁹⁵

Za účelem zajištění provedení předmětných prací pro oprávněného uzavírá soudní exekutor s poskytovatelem těchto prací smlouvu. Tuto smlouvu uzavírá přímo soudní exekutor,

¹⁹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. 20 Cdo 5326/2008

¹⁹³ § 350. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁹⁴ § 350. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁹⁵ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. § 72 [Úkony exekutora a soudu]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. *Exekuční řád*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 6.

nikoli tedy oprávněný nebo soudní exekutor v zastoupení oprávněného. Za závazky z těchto smluv vzešlé tak odpovídá přímo soudní exekutor.¹⁹⁶ Smluvně je třeba upravit i to, pokud oprávněný práce nebo jejich část provede sám. V této smlouvě musí být zejména upraven rozsah prostředků, které může k provedení těchto prací oprávněný vynaložit, aby se zamezilo tomu, aby oprávněný na provedení prací vynaložil prostředky v nepřiměřené a neúčelné výši. Jestliže by totiž oprávněný s vědomím soudního exekutora vynaložil náklady v nepřiměřené výši, mohly by být tyto náklady považovány za hotové výdaje ve smyslu § 87 odst. 1 e.ř.¹⁹⁷, které by nesl soudní exekutor. Po povinném lze totiž požadovat pouze náhradu účelně vynaložených nákladů na provedení stanovených prací.¹⁹⁸

I přes to, že § 72 odst. 1 e.ř. obsahuje dovětek „nedohodl-li se (soudní exekutor) s oprávněným jinak“, lze tuto možnost odlišné dohody vztahovat pouze na způsob provedení exekuce, tedy např. že práce nebo jejich část provede sám oprávněný nebo že soudní exekutor vybere třetí osobu, která práce provede, ve shodě s oprávněným. Tato možnost dohody se nevztahuje na případ, kdy by se oprávněný chtěl se soudním exekutorem dohodnout např. na tom, že po povinném vymůže zaplacení částky odpovídající nákladům za provedení prací, aniž by došlo k faktickému provedení prací, tedy že by došlo k dohodě o transformaci nepeněžitého plnění na plnění peněžité.¹⁹⁹ Dohoda soudního exekutora s oprávněným nikdy nesmí vybočovat z mezí daných zákonem.²⁰⁰

3.4.1.2. Náklady výkonu rozhodnutí provedením prací a výkonů u zastupitelného plnění

Vedle obvyklých nákladů výkonu rozhodnutí jako jsou soudní poplatek nebo náklady za právní zastoupení, představují další náklady oprávněného i náklady, které oprávněný vynaložil na provedení předmětných prací a výkonů nebo které vynaložil na to, aby mu tyto

¹⁹⁶ ADAMOVIČ, H. § 72 [Exekuce na nepeněžité plnění]. In: ADAMOVIČ, H., HANÁKOVÁ, V., HRDLIČKA, M., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., LAVICKÝ, P., ŠTEVČEK, M. *Exekuční řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-15]. ASPI_ID KO120_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁹⁷ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. § 72 [Úkony exekutora a soudu]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. *Exekuční řád*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 7.

¹⁹⁸ ADAMOVIČ, H. § 72 [Exekuce na nepeněžité plnění]. In: ADAMOVIČ, H., HANÁKOVÁ, V., HRDLIČKA, M., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., LAVICKÝ, P., ŠTEVČEK, M. *Exekuční řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-15]. ASPI_ID KO120_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁹⁹ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. § 72 [Úkony exekutora a soudu]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. *Exekuční řád*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 8.

²⁰⁰ ADAMOVIČ, H. § 72 [Exekuce na nepeněžité plnění]. In: ADAMOVIČ, H., HANÁKOVÁ, V., HRDLIČKA, M., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., LAVICKÝ, P., ŠTEVČEK, M. *Exekuční řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-15]. ASPI_ID KO120_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

práce vykonala třetí osoba. Tyto náklady hradí povinný a jejich úhrada je povinnému uložena samostatným usnesením. Při stanovení výše nákladů, které se povinnému uloží k úhradě, soud vychází z dokladů, které mu předloží oprávněný, avšak zohledňuje i obvyklou cenu provedených prací.²⁰¹ Lze si tedy představit, že soud v určitých případech náhradu nákladů oprávněnému sníží, pokud cena vykonaných prací nějak výrazně převyšuje cenu obvyklou. I zde se tak promítá zásada ochrany povinného, tedy aby oprávněnému nebylo umožněno mstít se povinnému nebo ho jinak šikanovat nepřiměřeně vysokou cenou za provedení prací, kterou by poté musel povinný oprávněnému nahradit.

Aby se oprávněný vyhnul nejistotě, zda mu povinný vynaložené náklady nahradí, může soud i bez návrhu oprávněného uložit povinnému zaplatit zálohu na náklady výkonu rozhodnutí. O zaplacení zálohy soud zpravidla rozhodne již v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Není však vyloučeno, aby o zaplacení zálohy rozhodl až dodatečně.²⁰² Záloha musí být po provedení prací vyúčtována, přičemž pokud výsledná cena prací převyšuje zálohu povinného, má oprávněný právo na doplacení do výše skutečných nákladů, a naopak pokud je výsledná cena prací nižší než záloha povinného, má povinný právo na vyplacení přeplatku.²⁰³

Neuhradí-li povinný oprávněnému jím vynaložené náklady nebo zálohu na ně, nařídí soud na návrh oprávněného vymožení těchto nákladů jedním ze způsobů výkonu rozhodnutí pro peněžité plnění podle § § 258 odst. 1 o.s.ř.²⁰⁴

Pokud je provedení prací a výkonů vykonáváno prostřednictvím soudního exekutora, je vedle nákladů na provedení prací a výkonů a hotových výdajů soudního exekutora dle § 13 a násl. exekučního tarifu rovněž odměna soudního exekutora dle § 10 exekučního tarifu. Toto ustanovení přiznává soudnímu exekutorovi odměnu ve výši 6 000,- Kč za každý vykonaný exekuční titul, který ukládá provedení prací a výkonů.

Oproti předchozím způsobům výkonu rozhodnutí pro nepeněžité plnění, kdy se výše odměny odvíjí od počtu věcí, které jsou předmětem výkonu rozhodnutí, zde je rozhodující počet

²⁰¹ LEVÝ, Jiří. § 350 [Provedení práce]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 7.

²⁰² LEVÝ, Jiří. § 350 [Provedení práce]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 8.

²⁰³ ADAMOVÁ, H. § 350 [Provedení práce oprávněným nebo někým jiným na základě povolení soudu]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁰⁴ JIRMANOVÁ, M. § 350. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

vykonávaných exekučních titulů. Je tedy nerozhodné, jestli je v exekučním titulu povinnému uloženo pro oprávněného vykonat více prací nebo výkonů nebo pouze jediná práce, v obou případech bude mít soudní exekutor nárok na odměnu ve výši 6 000,- Kč.

3.4.2. Provedení prací a výkonu u nezastupitelného plnění

Podle ust. § 351 o.s.ř. se vykonávají rozhodnutí, která povinnému ukládají povinnost vykonat pro oprávněného plnění, jenž za něj nemůže vykonat jiná osoba (tzv. nezastupitelné plnění), nebo povinnost se něčeho zdržet nebo něco strpět.²⁰⁵ Jde tedy o taková plnění, která může vykonat pouze sám povinný a jejich splnění tak nelze zajistit prostřednictvím jiné osoby. Jako příklad nezastupitelného plnění lze uvést vytvoření uměleckého díla, zaslání dopisu s určitým textem, poskytnutí omluvy oprávněnému²⁰⁶, poskytnutí součinnosti s určitou činností, umožnění nerušeného užívání cesty²⁰⁷ apod. Nezastupitelným plnění však může být i takové plnění, které se na první pohled zdá být zastupitelným, avšak k jeho provedení je třeba takových specializovaných či odborných znalostí nebo oprávnění, kterými disponuje pouze povinný, a předmětné plnění tak nemůže být poskytnuto jinou osobou.²⁰⁸

Rozhodnutí, které povinnému ukládá povinnost vykonat nezastupitelné plnění spočívající v určitém projevu vůle, se může svým zněním a obsahem přibližovat rozhodnutí, které nahrazuje projev vůle, avšak je třeba tato rozhodnutí striktně rozlišovat. Zatímco nezastupitelné plnění spočívá v povinnosti jednat a lze ho tedy vykonat podle ust. § 351 o.s.ř., rozhodnutí nahrazující projev vůle vykonat nelze.²⁰⁹ Je tomu tak proto, že rozhodnutí nahrazující projev vůle přímo nahrazuje projev vůle druhé strany, která již nijak jednat nemusí,

²⁰⁵ § 350. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-7]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁰⁶ JIRMANOVÁ, M. § 351 [Nezastupitelné plnění; ukládání pokut]. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-8]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁰⁷ ADAMOVIČ, H. § 351 [Zajištění plnění nezastupitelné povahy]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVORÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-8]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁰⁸ LEVÝ, Jiří. § 350 [Provedení práce]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 2.

²⁰⁹ ADAMOVIČ, H. § 351 [Zajištění plnění nezastupitelné povahy]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVORÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-8]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

a není tak co vykonávat.²¹⁰ Jestliže tedy máme např. rozhodnutí, která nahrazuje projev vůle k uzavření smlouvy, je dokladem o uzavření smlouvy právě toto rozhodnutí, vynucovat na druhé straně fakticky předmětnou smlouvu podepsat je již nadbytečné.

Jestliže návrh oprávněného na nařízení výkonu rozhodnutí netrpí žádnými vadami, případně byly tyto vady odstraněny, a soud dojde k závěru, že má být po povinném vymáháno nezastupitelné plnění, které podle tvrzení oprávněného povinný dosud nesplnil²¹¹, nařídí výkon rozhodnutí tak, že povinnému uloží za nesplnění této povinnosti pokutu v maximální výši 100 000,- Kč, a to ve prospěch státu, nikoli na účet oprávněného.²¹² Je tomu tak proto, aby oprávněný neměl zájem na tom, aby povinný platil co nejvíce pokut. Tedy aby oprávněný ze zaplacených pokut nijak neprofitoval.

O výši této pokuty rozhoduje soud, který není nijak vázán návrhem oprávněného, a výše pokuty se tak odvíjí od okolností případu a poměrů povinného. I přes to však oprávněný může v návrhu výši pokuty navrhnout a v případě, že je navrhovaná výše pokuty dostatečně zdůvodněna a doložena, může velmi usnadnit a urychlit práci soudu, který již nebude muset zjišťovat majetkové poměry povinného a další okolnosti případu, které by mohly mít na výši pokuty vliv. Je také možné, aby soud pro zjištění poměrů povinného nařídil jednání.²¹³

Zásada ochrany povinného se zde projevuje v tom, že pokuta nesmí být tak vysoká, aby byla pro povinného likvidační a vzhledem k jeho majetkovým poměrům nevyimadatelná. Taková pokuta by měla spíše demotivační charakter. Demotivační však může být i pokuta, která je s ohledem na povahu vymáhané povinnosti a majetkové poměry povinného příliš nízká.²¹⁴ V takovém případě by mohlo být pro povinného výhodnější platit pokuty než splnit svou povinnost.

Jelikož soud před nařízením výkonu rozhodnutí nezkontroluje, zda je pravdivé tvrzení oprávněného, že povinný svou povinnost nesplnil, může povinný skutečnost, že svou povinnost

²¹⁰ LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 2.

²¹¹ LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 5.

²¹² LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 4.

²¹³ § 351. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-8]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²¹⁴ ADAMOVÁ, H. § 351 [Zajištění plnění nezastupitelné povahy]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-8]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

splnil nebo že tato povinnost z jiného důvodu zanikla, namítat až po nařízení výkonu rozhodnutí a domáhat se tak zastavení výkonu rozhodnutí v souladu s § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř.²¹⁵

Jestliže povinný ani poté, co mu byla soudem uložena pokuta, svou povinnost nesplní, uloží mu soud na návrh oprávněného pokutu další, a to samostatným usnesením.²¹⁶ Pokuty jsou vymáhány v rámci téhož výkonu rozhodnutí. Pokud by oprávněný pro vymození povinnosti povinného navrhl nařízení nového vykonávacího řízení, ve kterém by byla povinnému uložena další pokuta, bylo by toto nové řízení stíženo překážkou litispendence²¹⁷ a muselo by být zastaveno z důvodu uvedeného v § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř.

Oproti první pokutě, jejíž výše je omezena částkou 100 000,- Kč, tato druhá a případně další pokuty již ve své výši nijak omezeny nejsou a zákon hovoří pouze o přiměřenosti těchto pokut, a to s ohledem na povahu vymáhané povinnosti, její důležitost pro oprávněného a majetkové poměry povinného.²¹⁸ I přesto, že jsem se setkala s názorem, podle kterého ani tyto další jednotlivé pokuty nesmí přesáhnout částku 100 000,- Kč²¹⁹, já se spíše přikláním k tomu, že musí být možné uložit i pokutu ve výši přesahující 100 000,- Kč, pokud by byla s ohledem na okolnosti případu přiměřená, a pokuta ve výši 100 000,- Kč by byla nepřiměřeně nízká a nemotivovala by tak povinného ke splnění jeho povinnosti. Vždy však platí, že musí být výše ukládané pokuty dostatečně zdůvodněna.

V každém případě však není stanoven maximální počet pokut, které mohou být povinnému uloženy, ani jejich maximální celková výše.²²⁰ Pokuty tak jsou povinnému opakovaně ukládány tak dlouho, dokud svou povinnost nesplní, příp. ji přestane porušovat.

Po splnění své povinnosti se může povinný domáhat zastavení výkonu rozhodnutí z důvodu uvedeného v § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. Zastavení výkonu rozhodnutí však nemá žádný vliv na povinnost povinného zaplatit veškeré pokuty, které mu byly pravomocně uloženy.

Mohou nastat i případy, kdy povinný svou povinnost splní ještě před podáním návrhu na zahájení výkonu rozhodnutí či před podáním návrhu na uložení další pokuty. V takovém

²¹⁵ LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 5.

²¹⁶ LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 6.

²¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3125/2014

²¹⁸ ADAMOVIČ, H. § 351 [Zajištění plnění nezastupitelné povahy]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-9]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²¹⁹ § 351. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-8]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²²⁰ LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 6.

případě má povinný proti oprávněnému nárok na náhradu újmy, která mu neoprávněným jednáním oprávněného vznikla, tedy na náhradu újmy ve výši pokuty, kterou byl nucen zaplatit i přes to, že již svou povinnost splnil.²²¹ Uvedené je důsledkem toho, že poté, co usnesení o uložení pokuty nabude právní moci, musí soud pokutu vymáhat a nelze ji nijak prominout.²²²

Jestliže povinný po splnění své povinnosti a následném zastavení výkonu rozhodnutí znovu v exekučním titulu mu uloženou povinnost poruší, může oprávněný podat nový návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, a to na základě stejného exekučního titulu. Nemusí se tedy znovu obracet na soudy v nalézacím řízení.²²³ Bude se jednat především o ty exekuční tituly, které povinnému ukládají povinnost něčeho se zdržet nebo něco strpět, kdy tato povinnost není v exekučním titulu časově ohraničena, a skutečnost, že se v současné době povinný chová v souladu s exekučním titulem, nijak nevylučuje, že se tímto žádoucím způsobem chovat přestane a bude třeba k zajištění žádoucího stavu nařídit nové vykonávací řízení.

Ohledně pokut, které jsou povinnému ukládány za nesplnění povinnosti stanovené exekučním titulem, je ještě třeba zmínit, že mají pouze donucovací charakter a mají tak povinného motivovat ke splnění stanovené povinnosti. Pokuty tedy nemají žádnou reparační funkci a oprávněnému z nich není nijak hrazena škoda, která mu v souvislosti s protiprávním jednáním povinného vznikla.²²⁴ Pokud tedy oprávněnému vznikne v důsledku nesplnění stanovené povinnosti povinným škoda, a to jak majetková, tak nemajetková, má oprávněný právo domáhat se její náhrady, a to bez ohledu na již zaplacené pokuty.²²⁵

3.4.2.1. Odchylky pro exekuci

Ohledně exekuce provedením prací a výkonů u nezastupitelného plnění jsou v § 72 odst. 2 a 3 e.ř. upraveny odchylky od právní úpravy výkonů rozhodnutí v § 351 o.s.ř.

Ustanovení § 72 odst. 2 e.ř. upravuje, komu mají být povinnému uložené pokuty zaplaceny. Tyto pokuty je povinný povinen zaplatit na účet exekučního soudu, tj. soud, který

²²¹ § 351. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-8]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²²² LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 8.

²²³ LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 7.

²²⁴ LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 12.

²²⁵ ADAMOVÁ, H. § 351 [Zajištění plnění nezastupitelné povahy]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-9]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

soudního exekutora pověřil vedením exekuce.²²⁶ Pokuty se tedy neplatí na účet soudního exekutora, ačkoli je to soudní exekutor, který povinnému zaplacení pokuty ukládá.²²⁷

Soudní exekutor ukládá povinnému pokutu exekučním příkazem, proti kterému není odvolání přípustné, a to v souladu s § 47 odst. 4 e.ř.²²⁸, a po právní moci zaplacení pokuty vymáhá i bez návrhu na základě jím vydaného exekučního příkazu jedním ze způsobů pro vymožení peněžitého plnění dle § 59 odst. 1 e.ř., přičemž výběr konkrétního způsobu je na úvaze soudního exekutora.²²⁹

Ustanovení § 72 odst. 3 e.ř. upravuje speciální důvod pro zastavení exekuce či částečné zastavení exekuce. Tímto důvodem je nepřiměřená výše uložené pokuty vzhledem k poměrům povinného či okolnostem případu. Přezkumu výše pokuty se může povinný domáhat tak, že podá návrh na zastavení či částečné zastavení exekuce. Tomuto návrhu povinného soudní exekutor vyhoví, pokud s tím souhlasí oprávněný. Pokud oprávněný se zastavením exekuce nesouhlasí, postoupí soudní exekutor věc k rozhodnutí exekučnímu soudu.

Není vyloučeno, aby soudní exekutor motivoval povinného ke splnění jeho povinnosti právě možností aplikace tohoto ustanovení, kdy poté, co povinný svou povinnost splní, mu soudní exekutor zaplacení pokuty „promine“ tím, že zruší exekuční příkaz, který povinnému pokutu ukládá.²³⁰

3.4.2.2. Náklady výkonu rozhodnutí provedením prací a výkonů u nezastupitelného plnění

Vedle soudního poplatku a nákladů na právní zastoupení, mohou oprávněnému v souvislosti s výkonem rozhodnutí provedením prací a výkonů u nezastupitelného plnění vzniknout i další náklady, a to například náklady spojené s návrhem na uložení další pokuty povinnému. O těchto nákladech, které oprávněnému vzniknou v průběhu výkonu rozhodnutí, rozhodne soud zpravidla v usnesení, kterým povinnému uloží zaplatit další pokutu. Není však

²²⁶ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. § 72 [Úkony exekutora a soudu]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 10.

²²⁷ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. § 72 [Úkony exekutora a soudu]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 11.

²²⁸ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. § 72 [Úkony exekutora a soudu]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 14.

²²⁹ ADAMOVÁ, H. § 72 [Exekuce na nepeněžitě plnění]. In: ADAMOVÁ, H., HANÁKOVÁ, V., HRDLIČKA, M., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., LAVICKÝ, P., ŠTEVČEK, M. *Exekuční řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-15]. ASPI_ID KO120_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²³⁰ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. § 72 [Úkony exekutora a soudu]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 17.

vyloučeno, aby tak soud učinil i samostatným usnesením. Tyto náklady poté soud vymůže v rámci téhož vykonávacího řízení jedním ze způsobů pro vymožení peněžitého plnění dle § 258 odst. 1 o.s.ř., ovšem za předpokladu, že byl výkon rozhodnutí nařízen i pro vydobytí těchto nákladů.²³¹

Co se týče nákladů exekuce, tak ty jsou stejné jako v případě vymáhání zastupitelného plnění, tedy odměna soudního exekutora činí 6 000,- Kč za každý vymáhaný exekuční titul dle § 10 exekučního tarifu a dále má soudní exekutor nárok na náhradu hotových výdajů v souladu s § 13 a násl. exekučního tarifu.

3.5. Obnovení předešlého stavu

S výkonem rozhodnutí na nepeněžité plnění se pojí i velmi důležitý institut tzv. obnovení předešlého stavu, který je upraven v § 351a o.s.ř. Toto ustanovení lze použít za situace, kdy povinný sice svou povinnost vyplývající z exekučního titulu splní, a to buď v rámci výkonu rozhodnutí, nebo dobrovolně, ale následně porušením své povinnosti způsobí změnu stavu, který exekuční titul předpokládá a k jehož nastolení směřoval, čímž oprávněnému znemožní výkon práva, které mu je exekučním titulem přiznáno. K takové změně stavu může dojít např. tím, že povinný zatarasí cestu, po které má oprávněný právo průchodu, nebo se opět nastěhuje do vyklizeného bytu.²³²

Postup podle § 351a o.s.ř. se však uplatní pouze za situace, kdy změnu stavu způsobí porušením svých povinností povinný, nikoli ve chvíli, kdy tuto změnu stavu způsobí jiné okolnosti. Ze strany povinného se bude především jednat o porušení zaviněné, i když není vyloučeno ani nedbalostní porušení povinností. Porušení povinností povinného však může spočívat i v jednání třetí osoby, která jednala z popudu povinného.²³³

Podle § 351a o.s.ř. tak lze postupovat za předpokladu, kdy zde existuje vykonatelné rozhodnutí, které povinnému ukládá určitou nepeněžitou povinnost, kterou povinný buď dobrovolně, nebo v rámci výkonu rozhodnutí splnil, čímž tato povinnost zanikla, avšak posléze

²³¹ LEVÝ, Jiří. § 351 [Pokuty, obnovení stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 10.

²³² JIRMANOVÁ, M. § 351a [Obnovení předešlého stavu]. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-12-26]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²³³ ADAMOVIČ, H. § 351a [Obnovení stavu předpokládaného rozhodnutím soudu]. In: ADAMOVIČ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-9]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

se dopustí porušení této povinnosti, čímž naruší stav předpokládaný exekučním titulem. Pro postup podle § 351a o.s.ř. tak není rozhodné tvrzení, že povinný povinnost mu uloženou exekučním titulem nesplnil, ale tvrzení, že tuto povinnost po jejím splnění opět porušil²³⁴, v důsledku čehož se obnovil takový stav, který mezi stranami panoval před splněním povinnosti.²³⁵ Uvedené však platí pouze na ta nepeněžitá plnění, která jsou svou povahou jednorázová (např. vyklizení nebo odebrání věci), neplatí naopak pro povinnost chovat se určitým způsobem po neurčitou dobu, tedy povinnost něco strpět nebo se něčeho zdržet. V těchto případech lze opakovaně podávat návrh na nařízení výkonu rozhodnutí na základě stejného exekučního titulu.²³⁶

Pokud jsou splněny výše uvedené předpoklady pro postup podle § 351a o.s.ř., může oprávněný podat soudu návrh, aby mu byla povolena obnova exekučním titulem předpokládaného stavu, a to na náklady povinného.²³⁷ V tomto návrhu musí oprávněný tvrdit, že povinný svou povinnost splnil, následně se však dopustil protiprávního jednání, v důsledku kterého došlo k obnovení stavu, který zde byl před splněním povinnosti.²³⁸ Při nařízení výkonu rozhodnutí však soud nezkontroluje, zda jsou tvrzení oprávněného pravdivá a zda tedy skutečně došlo k tvrzené změně stavu.²³⁹

Jestliže soud návrhu oprávněného vyhoví, povolí mu v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, aby se o obnovu exekučním titulem předpokládaného stavu postaral sám, a to na náklady povinného. V tomto usnesení musí soud rovněž stanovit, jakým způsobem má být obnovy stavu dosaženo.²⁴⁰ I když ohledně způsobu, jakým má být obnoven předešlý stav, není soud vázán návrhem oprávněného a rozhoduje o něm výhradně sám, může návrh oprávněného usnadnit soudu rozhodování o vhodném způsobu provedení a návrh oprávněného v tomto

²³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 20 Cdo 2907/2016

²³⁵ § 351a. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-11]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²³⁶ LEVÝ, Jiří. § 351a [Obnovení předešlého stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 2.

²³⁷ ADAMOVÁ, H. § 351a [Obnovení stavu předpokládaného rozhodnutím soudu]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-9]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²³⁸ § 351a. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-11]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²³⁹ LEVÝ, Jiří. § 351a [Obnovení předešlého stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 3.

²⁴⁰ LEVÝ, Jiří. § 351a [Obnovení předešlého stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 5.

směru tak není vyloučen. Jestliže má soud pochybnosti o vhodném způsobu provedení navrácení předešlého stavu, může k odstranění těchto pochybností nařídit jednání.²⁴¹

Prostředkem, kterým se může povinný nařízení výkonu rozhodnutí bránit, je návrh na zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. například z důvodu, že ke změně stavu, kterou tvrdí oprávněný, nedošlo, případně tuto změnu stavu nezavinil povinný.²⁴²

Po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí se oprávněný sám postará o obnovení předešlého stavu způsobem souladným s usnesením o nařízení výkonu rozhodnutí. Je možné, aby oprávněný výkon rozhodnutí provedl i prostřednictvím třetí osoby, případně i s pomocí soudu. Pokud oprávněný požádá o pomoc soud, ten pověří provedením potřebných úkonů vykonavatele. Pomoc soudu bude žádoucí především v situacích, kdy by bylo provedení potřebných úkonů pro oprávněného nebo třetí osobu příliš obtížné²⁴³ nebo pokud by povinný kladl výkonu rozhodnutí odpor. Pro překonání odporu povinného je možné požádat o součinnost justiční stráž nebo Policii České republiky.²⁴⁴

V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud povinnému zpravidla uloží povinnost k náhradě nákladů, které v souvislosti s výkonem rozhodnutí vynaložil oprávněný. Tyto náklady uloží povinnému uhradit předem jako zálohu. V případě, že tyto náklady povinný neuhradí dobrovolně, přistoupí soud k jejich vymáhání jedním ze způsobů pro vymožení peněžitého plnění dle § 258 odst. 1 o.s.ř.²⁴⁵ I přes to, že soud může o náhradě nákladů rozhodnout samostatným usnesením kdykoli v průběhu řízení, je vhodné o nich rozhodnout hned na počátku řízení a uložit je povinnému k zaplacení formou zálohy, aby oprávněný nemusel platit náklady na obnovu předešlého stavu ze svého.²⁴⁶ Tato záloha bude na konci řízení vyúčtována oproti skutečným nákladům.

²⁴¹ § 351a. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-11]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁴² LEVÝ, Jiří. § 351a [Obnovení předešlého stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 4.

²⁴³ LEVÝ, Jiří. § 351a [Obnovení předešlého stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 7.

²⁴⁴ § 351a. In: JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-11]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁴⁵ JIRMANOVÁ, M. § 351a [Obnovení předešlého stavu]. In: DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-9]. ASPI_ID KO99_1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁴⁶ LEVÝ, Jiří. § 351a [Obnovení předešlého stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 8,9.

Výši těchto nákladů zákon nijak nelimituje, a tak se bude vycházet ze skutečně vynaložených nákladů na obnovu předešlého stavu²⁴⁷, jejichž výši prokazuje oprávněný.²⁴⁸

²⁴⁷ ADAMOVÁ, H. § 351a [Obnovení stavu předpokládaného rozhodnutím soudu]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-9]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁴⁸ LEVÝ, Jiří. § 351a [Obnovení předešlého stavu]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 8.

Závěr

Vykonávací řízení je nedílnou součástí právního státu a jeho nejdůležitější složkou, co se zajištění vymahatelnosti práva týče. Bez vykonávacího řízení a hrozby jeho aplikace, by byla veškerá soudní rozhodnutí pouhou deklarací práv bez možnosti jejich vynutitelnosti.

Jen dobře nastavený systém vymáhání práva může vést k pocitu spravedlnosti a k důvěře v právní stát a fungování justice. Tento systém by měl být nastaven srozumitelně a efektivně tak, aby hrozba následného vykonávacího řízení motivovala povinné k dobrovolnému splnění jejich povinností a v případě, kdy by ani tato hrozba nebyla účinná, vedlo vykonávací řízení rychle a efektivně k nucenému splnění vykonatelných povinností.

Zejména rychlost a efektivnost soudního výkonu rozhodnutí, respektive jejich nedostatek, vedl v roce 2001 ke vzniku dvojkolejnosti vykonávacího řízení a funkce soudního exekutora. Vzhledem k tomu, že soudní exekutor je motivován dosažením zisku, dosahují exekuce vyššího procenta vymahatelnosti než soudní výkon rozhodnutí, což dokazuje i fakt, že od roku 2001 radikálně vzrostla vymahatelnost práva ze 3 – 5 % na 40 %. I přes to však zůstává až 60 % exekucí bezvýsledných, a to především z důvodu nemajetnosti povinných.²⁴⁹

Bohužel poslední novely občanského soudního řádu a exekučního řádu budou mít v důsledku spíše efekt snížení vymahatelnosti. Jako příklad bych zde ráda uvedla např. novelu občanského soudního řádu účinnou od 1. 7. 2021. Tato novela v § 336i odst. 1 o.s.ř. zvýšila částku, kterou musí přesahovat vymáhaná pohledávka bez příslušenství, aby se mohla konat dražba nemovitosti, ve které má povinný místo trvalého pobytu, na 100 000,- Kč z původních 30 000,- Kč. Dále tato novela v § 304b odst. 1 o.s.ř. umožnila povinnému, který je fyzickou osobou, aby si ze svého zablokovaného účtu, vybral peněžní prostředky až do výše trojnásobku životního minima, a to z původního dvojnásobku. A nakonec uvedená novela omezila možnost postihnout účet manžela povinného. Původní úprava § 306 o.s.ř. nijak nerozlišovala, zda je postižen účet povinného nebo jeho manžela a v odst. 1 stanovila, že se exekuční příkaz příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu vztahuje jak na peněžní prostředky, které na účtu byly v okamžiku doručení exekučního příkazu, tak na finanční prostředky, které na účet došly do 6 měsíců ode dne, kdy byl peněžnímu ústavu exekuční příkaz doručen. Od 1. 7. 2021 však v § 306 o.s.ř. přibyl odst. 2, který stanovuje pravidla pro postižení účtu manžela povinného tak, že omezil rozsah postižení pohledávky z účtu manžela povinného pouze na peněžní prostředky, které se na účtu nacházely v okamžiku doručení exekučního příkazu, nikoli však již

²⁴⁹ Článek na téma „Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí“. Dostupný na: <https://www.ekcr.cz/1/exekutoriradi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

na peněžní prostředky došlé na účet v následujících 6 měsících, jak tomu bylo do té doby. Samostatnou kapitolou je poté již v úvodu zmíněné zastavování bezvýsledných exekucí po 6, případně po maximálně 12 letech, které povinného spíše než k placení svých dluhů budou motivovat k tomu, aby se exekuci vyhýbal a čekal, až bude soudní exekutor muset exekuci ex lege zastavit.

Je tento trend, který zmírňuje dopad výkonu rozhodnutí a exekuce na život povinného, správný? Já osobně si to nemyslím. Předně je to povinný, který svým jednáním porušil povinnost, kterou mu stanovil exekuční titul, a měl by nést následky svého jednání. Pokud bude i nadále docházet ke zjemňování exekucí, vrátili bychom se postupně do doby, kdy byly dluhy jen velmi obtížně vymahatelné. To je to, co chceme? Aby se dluhy nedaly dostatečně vymáhat? Vždyť právě z tohoto důvodu vznikla funkce soudního exekutora, která se měla zasadit o větší vymahatelnost práva, což se jí také podařilo. Neustálým zmírňování dopadu vykonávacího řízení do životních poměrů povinného v lidech vyvoláváme spíše dojem, že se mohou zadlužit, ale své dluhy poté nesplácet, aniž by to na ně mělo nějaký výraznější negativní dopad. Naopak dlužníci by si opravdu měli projít jakýmsi očistcem, aby se do budoucna poučili, že se nemají zadlužovat, pokud nejsou schopni své dluhy splácet. Podobný názor vyjádřil i soudce Nejvyššího správního soudu České republiky JUDr. PhDr. Karel Šimka, Ph.D., LL.M. v rozhovoru pro Hospodářské noviny ze dne 9. 6. 2021²⁵⁰, se kterým se plně ztotožňuji. Nemůžeme přece čím dál více chránit práva dlužníků na úkor práv věřitelů. Naopak jsou to právě věřitelé, kteří musí být chráněni před protiprávním jednáním dlužníků, kteří neplní své závazky.

Tato práce se zabývá vymáháním nepeněžitého plnění, jehož právní úprava takového množství změn a zmírňování naštěstí nedoznala (naopak u vyklizení se ve prospěch oprávněných zúžila možnost aplikace vyklizení s náhradou), přesto i v rámci těchto výkonů rozhodnutí jsou ve většině případů vymáhány náklady řízení a jsou tak velmi úzce provázány právě s výkonem rozhodnutí pro plnění peněžité. Především při výkonu rozhodnutí odebráním druhově určené věci, jejíž odebrání se nepodaří, nebo provedením nezastupitelných prací a výkonů dochází ve velkém množství případů právě k vymáhání peněžité částky. I tato řízení jsou tak do určité míry ovlivněna zmíněnými novelami a jejich vymahatelnost se v důsledku nich může výrazně snížit.

²⁵⁰ Článek na téma „*Nechme už exekuce být, je správné, když si dlužník projde očistcem, mini soudce Šimka*“. Dostupný z: <https://archiv.hn.cz/c1-66936490-nechme-uz-exekuce-byt-je-spravne-kdyz-si-dluznik-projde-ocistcem-mini-soudce-simka>

V této práci byly podrobně představeny způsoby výkonu rozhodnutí pro nepeněžitá plnění, konkrétně vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci a provedení prací a výkonů.

Pro úplnost jsou v kapitole 1. vysvětleny pojmy výkonu rozhodnutí a exekuce, jakož i rozdíly, které mezi nimi lze shledat, a v kapitole 2. obecný výklad o výkonu rozhodnutí a exekuci, bez kterého by podle mého názoru část o vykonávání nepeněžitých plnění nutně působila jako vytržená z kontextu.

V kapitole 3.1. bylo rozebráno vyklizení, které se vnitřně štěpí na vyklizení bez náhrady a s náhradou. Specifikem vyklizení je skutečnost, že tento výkon rozhodnutí může směřovat i vůči jiným osobám než povinným, které však své právo k vyklizovanému objektu odvozují od práva povinného. Těmto dalším osobám však není doručováno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a o vyklizení se tak mohou dozvědět až při jeho výkonu.

V právní úpravě vyklizení s náhradou došlo po jeho překotném zrušení a následném znovuzavedení ke správnému posunu úpravy tohoto institutu, kdy nyní může být vyklizení s náhradou nařízeno pouze tehdy, byl-li zrušen společný nájem bytu mezi manžely a jeden z manželů je povinen společnou domácnost opustit. Pro jiné případy již není vyklizení s náhradou možné.

V kapitole 3.2. je pojednáno o odebrání věci. Tato úprava také rozlišuje dvě modalitý jeho provedení, a to v závislosti na tom, zda má být odebrána věc druhově určená nebo věc individuálně určená. Zatímco v případě druhově určené věci je po neúspěšném pokusu o její odebrání možné vymáhat peněžitou částku potřebnou k opatření obdobné věci, v případě individuálně určené věci výkon rozhodnutí končí, pokud se věc odebrat nepodaří. V úvahu poté přichází žaloba na náhradu škody v případě neúspěchu odebrání individuálně určené věci.

Na rozdíl od vyklizení, kdy výkon rozhodnutí může fakticky směřovat i vůči třetím osobám, u odebrání věci tomu tak není. Pokud je tedy věc, která má být odebrána v dispozici třetí osoby, nelze tuto třetí osobu k vydání věci nijak donucovat. Proti třetí osobě lze postupovat podle ustanovení o příkázání pohledávky. Za nesplnění povinnosti vydat věc však třetí osobě nelze uložit žádnou sankci, ani pořádkovou pokutu. Oprávněný však může proti této třetí osobě podat samostatnou žalobu na vydání věci v nalézacím řízení.

Kapitola 3.3. se věnuje rozdělení společné věci, jehož právní úprava rozlišuje způsob rozdělení reálně dělitelné věci a věci nedělitelné. U věci nedělitelné dojde k jejímu prodeji ve veřejné dražbě a rozdělení výtěžku mezi spoluvlastníky. Vykonávací řízení v této věci může zahájit kterýkoli ze spoluvlastníků a všichni účastníci řízení mají postavení oprávněného pro rozdělení výtěžku z prodeje společné věci. Pokud totiž mezi spoluvlastníky nedojde k dohodě

o prodeji společné věci, je výkon rozhodnutí jedinou možností, jak lze vykonatelné rozhodnutí realizovat.

Poslední způsob výkonu rozhodnutí, kterým je provedení prací a výkonů, je přiblížen v kapitole 3.4. Právní úprava rozeznává dva odlišné postupy pro jeho provedení, a to v závislosti na tom, zda je po povinném vymáháno splnění povinnosti, která má povahu plnění zastupitelného nebo nezastupitelného. Pokud je vymáháno splnění zastupitelného plnění, na náklad a nebezpečí povinného toto plnění pro oprávněného vykoná někdo jiný nebo sám oprávněný. V případě nezastupitelného plnění jsou povinnému ukládány pokuty, a to i opakovaně, dokud povinný svou povinnost nesplní. Provedení prací a výkonů je jediný způsob výkonu rozhodnutí, u kterého exekuční řád stanoví určité odchylky pro jeho výkon v rámci exekuce.

Nakonec kapitola 3.5. pojednává o obnovení předešlého stavu. Tento institut umožňuje oprávněnému navrhnout zahájení nového vykonávacího řízení na základě již vykonaného exekučního titulu, pokud povinný svou dříve splněnou povinnost znovu porušil. Oprávněný tedy není nucen zahajovat nové nalézací řízení.

Ačkoli výkon rozhodnutí pro nepeněžitě plnění není tak častý jako výkon rozhodnutí pro plnění peněžitě, je třeba jeho úpravu dobře znát. I zde je velice důležité, aby vykonávací řízení dosáhlo svého účelu rychle a efektivně, aby mohl oprávněný v co nejkratší době opět vykonávat své právo.

Nepeněžitá plnění se týkají především práva užívat movitou nebo nemovitou věc, práva na zrušení a vypořádání spoluvlastnictví a práva na vykonání určitého plnění od povinného. Pokud povinný nesplní vykonatelnou nepeněžitou povinnost, může to v určitých případech oprávněnému způsobit mnohem větší újmu, než „pouhé“ nezaplacení peněžitě pohledávky. Tato újma může být pro oprávněného velmi citelná zejména v případech, kdy povinný svým protiprávním jednáním zasahuje do práva oprávněného užívat nemovitost.

Cílem této práce bylo zejména podat podrobnější výklad o soudním výkonu rozhodnutí a exekuci na nepeněžitá plnění a přiblížit jeho důležitost, jelikož neexistuje příliš odborných textů, které by se touto problematikou zabývaly podrobněji. Jedná se o problematiku, která stojí trochu v pozadí, a i samotní právníci často přesně neví, jak výkon rozhodnutí probíhá a co všechno a jakými procesními prostředky mohou účastníci řízení navrhnout.

Tento problém však začíná rozsáhlostí a nespočtem novelizací exekučních předpisů, kdy často docházelo k tomu, že si jednotlivá ustanovení odporovala nebo byla těžko proveditelná a byla nutná další novelizace, což vytvořilo velmi nestabilní a obtížně uchopitelnou právní úpravu. Svě o tom vypovídá skutečnost, že samotný exekuční řád byl za 21 let své existence již

43x novelizován a část šestá občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí byla od pádu komunistického režimu novelizována 56x. Vývoj právní úpravy výkonu rozhodnutí tedy nejde moc naproti právní jistotě, jednomu ze základních principů právního státu. Naopak způsobuje spíše zmatek a nejistou budoucnost vymáhání pohledávek.

Řešením této situace by bylo přijetí zcela nového exekučního řádu, který by reflektoval změny v dlužnicko-věřitelských vztazích, které za posledních 20 let nastaly. Pro přijetí nového exekučního řádu se vyjádřila i sama Exekutorská komora České republiky, podle které by měl nový exekuční řád klást „*důraz na racionalizaci, razantní zjednodušení administrativy, odstranění byrokratických překážek a digitalizaci procesů. Výsledkem snahy má být vyvážený procesněprávní předpis, který přispěje ke spravedlivému řešení exekucí s ohledem na legitimní práva seriózních věřitelů a bude respektovat práva zodpovědných dlužníků. Počítá samozřejmě i s nástroji pozitivní motivace.*“²⁵¹

Ovšem je třeba zmínit, že co se týče výkonu rozhodnutí pro nepeněžitá plnění, je právní úprava mnohem stabilnější, a i díky tomu je v této oblasti daleko přehlednější a poskytuje vyšší právní jistotu. Možná tomu napomáhá i skutečnost, že zákonná úprava výkonu rozhodnutí na peněžitá plnění je poměrně stručná a je zde tedy dán velký prostor pro dotváření práva judikaturou a odbornými publikacemi, které jsou mnohem flexibilnější a vyvíjejí se postupně, avšak jejich podkladem je stále stejná zákonná úprava.

Podle mého názoru je tedy právní úprava výkonu rozhodnutí pro nepeněžitá plnění dostačující a vyvážená, co se ochrany práv oprávněných i povinných týče.

Úplným závěrem bych si dovolila uvést pár čísel. V porovnání let 2020 a 2021 došlo ke snížení počtu lidí v exekucích z 719 503 na 711 939, a to navzdory očekávání, že se v důsledku proticovidových opatření počet dlužníků výrazně zvýší. Naproti tomu zde ale máme nárůst počtu exekučních řízení, kdy v roce 2020 jich bylo 4,3 milionu a v roce 2021 celých 4,5 milionu. Exekutorská komora České republiky uvádí jako důvod tohoto nárůstu v „*přijatých moratoriích na provádění exekucí obsažených v tzv. zákonech Lex Covid I, II a III, kvůli kterým nebylo možné exekuce efektivně provádět a ukončovat*“. Lze tedy předpokládat, že v následujícím roce dojde oproti roku loňskému k většímu počtu ukončených exekucí.

Dalším zajímavým datem je, že dlužníků s jednou exekucí bylo v roce 2021 o 4 % méně, než v roce 2020, i když se v důsledku pandemie Covid-19 spíše očekával opačný posun. Zvýšil se však počet exekucí na osobu z 5,77 exekucí v roce 2020 na 6,43 exekucí v roce 2021.

²⁵¹ Článek na téma „*Exekutorská komora představila Deklaraci za moderní exekuce. Jedinou cestou je nový a moderní exekuční řád.*“ Dostupný z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2910-exekutorska-komora-predstavila-deklaraci-za-moderni-exekuce-jedinou-cestou-je-novy-a-moderni-exekucni-rad?w=>

Bezpochyby nejpozitivnější změnu lze spatřovat ve snížení počtu nezletilých dlužníků o celých 23 % oproti roku 2020.²⁵²

Doufám, že následující roky budou pro výkon rozhodnutí a exekuci příznivější, než byly ty poslední, a pokud dojde ke změnám exekučních předpisů, tak ty budou rozumně odůvodněné a smysluplné, a ne pouze populistické, jako se mně zdají být ty poslední. Jen ať tu s námi výkon rozhodnutí a exekuce jsou, dokud dlužníci nebudou dobrovolně plnit své závazky. Přece jenom všichni chceme žít v právním státě, kde je právo vymahatelné.

²⁵² Článek na téma „*Počty dlužníků letos navzdory očekáváním poklesly, hlásí Exekutorská komora. O čtvrtinu se snížil počet nezletilých v exekuci.*“ Dostupný z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2904-pocty-dluzniku-letos-navzdory-ocekavanim-poklesly-hlasi-exekutorska-komora-o-ctvrtinu-se-snizil-pocet-nezletilych-v-exekuci?w=>

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

Winterová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018

SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽÍLEK, J. A KOL. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání, 2021, C.H.Beck

KASÍKOVÁ, JIRMANOVÁ, HUBÁČEK, PLÁŠIL, ŠIMKA, KUČERA, NEKOLA. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání, C.H.Beck, 2017

WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016

Hendrych a kol. *Právní slovník*. 3. vydání, C.H.Beck, 2009

Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009

JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 4. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-14]. ASPI_ID KO99_p2d1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLÍČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-15]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

DAVID, L., HRUŠÁKOVÁ, M., IŠTVÁNEK, F., JAKŠIČ, V., JAVŮRKOVÁ, N., JIRMANOVÁ, M., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P., MACKOVÁ, A., SEDLÁKOVÁ, A., SMOLÍK, P., SPÁČIL, J., STAVINHOVÁ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer, 2009

2. Seznam použitých internetových zdrojů

Článek na téma „Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí“. Dostupný na: <https://www.ekcr.cz/1/exekutoriradi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

Článek na téma „Nechme už exekuce být, je správné, když si dlužník projde očištěm, miní soudce Šimka“. Dostupný z: <https://archiv.hn.cz/c1-66936490-nechme-uz-exekuce-byt-je-spravne-kdyz-si-dluznik-projde-ocistcem-mini-soudce-simka>

Článek na téma „Exekutorská komora představila Deklaraci za moderní exekuce. Jedinou cestou je nový a moderní exekuční řád.“ Dostupný z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2910-exekutorska-komora-predstavila-deklaraci-za-moderni-exekuce-jedinou-cestou-je-novy-a-moderni-exekucni-rad?w=>

Článek na téma „Počty dlužníků letos navzdory očekáváním poklesly, hlásí Exekutorská komora. O čtvrtinu se snížil počet nezletilých v exekuci.“ Dostupný z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2904-pocty-dluzniku-letos-navzdory-ocekavanim-poklesly-hlasi-exekutorska-komora-o-ctvrtinu-se-snizil-pocet-nezletilych-v-exekuci?w=>

3. Seznam použitých právních předpisů

Zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zák. č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky (Listina základních práv a svobod)

Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy

Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (exekuční tarif)

4. Seznam použité judikatury

Usnesení (Rc) Nejvyšší soud ČR – senát ze dne 28.03.2007 sp. zn. 20 Cdo 1151/2006

Usnesení (Rc) Nejvyšší soud ČR – senát ze dne 31.03.1999 sp. zn. 2 Cdon 1236/97

Stanovisko (Rc) Nejvyšší soud ČR – kolegium ze dne 30.12.1983 sp. zn. Cpj 40/83

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2005, sp. zn. 26 Cdo 2464/2004

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2008, sp. zn. 26 Cdo 1162/2007

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. 26 Cdo 857/2019

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1424/2007

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1713/98

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2012, sp. zn. 20 Cdo 4784/2010

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2001/2007

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 1. 2002, sp. zn. 18 Co 17/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. 20 Cdo 5326/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3125/2014

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 20 Cdo 2907/2016

Výkon rozhodnutí (exekuce) na nepeněžitě plnění

Abstrakt

Předmětem této práce je výkon rozhodnutí a exekuce na nepeněžitá plnění. Zdůrazňuje důležitost jeho postavení v rámci civilního procesu a v rámci fungování státu vůbec, co se týče vymahatelnosti práva. Bez vykonávacího řízení a hrozby jeho aplikace v důsledku neplnění závazků, by byla veškerá soudní a jiná vykonatelná rozhodnutí pouhou deklarací práv bez možnosti jejich vynutitelnosti.

První kapitola této práce vymezuje pojmy výkonu rozhodnutí a exekuce. Zabývá se základními rozdíly mezi těmito dvěma instituty a zvláštním postavením soudního exekutora, který stojí na pomezí mezi orgánem veřejné moci a podnikatelem, který svou činnost vykonává za účelem dosažení zisku.

Ve druhé kapitole je obsažen obecný výklad o průběhu výkonu rozhodnutí a exekuce, od exekučních titulů, na základě kterých lze výkon rozhodnutí a exekuci nařídit, přes jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí jak pro peněžitě, tak nepeněžitě plnění, až po samotné provedení, odklad a ukončení výkonu rozhodnutí a exekuce.

V rámci třetí kapitoly je upraven obecný výklad o povaze nepeněžitě plnění a dále zde jsou podrobně rozebrány jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí pro nepeněžitá plnění, tj. vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci a provedení prací a výkonů, včetně vysvětlení modalit, které tyto jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí obsahují, a jak se v závislosti na nich liší průběh výkonu rozhodnutí. V závěru této kapitoly je dále vysvětlen institut obnovení předešlého stavu a jeho aplikace v praxi.

Závěrem práce je shrnutí nejnovějších novelizací právní úpravy výkonu rozhodnutí a zhodnocení platné právní úpravy, jako i zmínka o snaze přijmout zcela nový exekuční řád, který by nahradil nynější exekuční řád, který je však již na poměry dnešní doby zastaralý a jeho nedostatky nelze zhojit stále častěji přijímanými novelami. Pro zajímavost je zde dále uveden vývoj počtu exekučních řízení mezi lety 2020 a 2021.

Klíčová slova:

výkon rozhodnutí, exekuce, nepeněžitě plnění

Enforcement of non-pecuniary performance by court or private enforcement officers

Abstract

The subject matter of this diploma thesis is a description of enforcement of non-pecuniary performance by a court or private enforcement officers. Thesis emphasize the importance of effective civil law enforcement in the state and focuses on the important role of the private enforcement officers in this specific kind of civil procedure. Enforcement proceedings, or at least the threat of application of its provisions to obligors who do not comply voluntarily, guarantee that enforceable court decisions are legally binding and have legal consequences, as such these are not mere declarations of the participant subjective rights, but can be enforced by the power of a state.

The first chapter of this thesis defines basic distinction of two different nevertheless similar legal procedures which are civil law enforcement by a court and civil law enforcement by private enforcement officers. It deals with the basic differences between these two types of legal enforcement proceedings and the specific position of the private enforcement officer in the system of justice, who is simultaneously executing public authority and is also an entrepreneur with the intention to make a profit.

The second chapter of this thesis describes the enforcement proceedings according to the Code of Civil Procedure and according to the Act on private enforcement officers and private enforcement activities, from the moment of submission of the enforcement proposal based on the enforceable decisions until proceedings have ended. It further describes enforcement methods for pecuniary and non-pecuniary performance or procedural deferral of the civil enforcement.

The third chapter of this work deals with the interpretation of the concept of non-pecuniary performance and discusses the specific procedural methods when is non-pecuniary performance being enforced, namely vacation from immovable property, seizure of a thing, division of a thing and performance of the work, chapter describes these methods and characterizes the different procedural process when they are applied. The chapter concludes with an explanation of the institute of restoration of the previous state and explains its application.

The conclusion of thesis summarizes the latest amendments to the Code of Civil Procedure and the Act on private enforcement officers and private enforcement activities, points to the efforts of legislators to adopt a completely new Code of execution for private enforcement

officers which should be adopted on the legal conditions of today. Conclusion also illustrates the number of enforcement proceedings in 2020 and 2021.

Klíčová slova:

Civil law enforcement, Private enforcement officer, non-pecuniary performance